

TWAALF TWAALFTALLEN PREKEN

10DE TWAALFTAL

Door

Dr. H. F. Kohlbrügge

Predikant te
Elberfeld, Duitsland

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2002

INHOUD

109. LUKAS 2: 22-24.

En als de dagen harer reiniging vervuld waren, naar de Wet van Mozes, brachten zij Hem te Jeruzalem opdat zij Hem de Heere voorstelden, enz

110. LUKAS 2: 25-28.

"En ziet, er was een mens te Jeruzalem, wiens naam was Simeon; en deze mens was rechtvaardig en God vrezende, verwachtende de vertroosting Israëls,

111. PSALM 119: 17.

"Doe wel bij Uw knecht, dat ik leve en Uw Woord beware."

112. LUKAS 2:29-32.

En (Simeon) zeide: "Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede. naar Uw woord, want mijn ogen hebben Uw Zaligheid gezien, enz

113. LUKAS 2:33 en 34a.

"En Jozef en zijn moeder verwonderden zich over hetgeen van Hem gezegd werd. En Simeon zegende henlieden, enz.

114. LUKAS 2: 34b en 35.

"En tot een teken, dat wedersproken zal worden (en ook een zwaard zal door Uw eigen ziel gaan), opdat de gedachten uit veler harten geopenbaard worden."

115. KOLOSSENSEN 3: 1-5.

Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen, die Boven zijn, daar Christus is, zittende aan de Rechterhand Gods. Enz.

116. PREDIKER 4: 12.

"Indien iemand de een mocht overweldigen, zo zullen de twee tegen hem bestaan; en een drievoudig snoer wordt niet haast gebroken."

117. JOHANNES 1:3.

"Hetgeen wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat u ook met ons gemeenschap zoudt hebben, en deze onze gemeenschap ook zij met den Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus."

118. JEREMIA 31:7.

"O Heere! behoud Uw volk, het overblijfsel van Israël!"

119. 2 JOHANNES, vers 9b.

"Die in de leer van Christus blijft, deze heeft beide de Vader en de Zoon."

120. 2 JOHANNES:9.

"Een ieder, die overtreedt, en niet blijft in de leer van Christus die heeft God niet; die in de leer van Christus blijft, deze heeft beiden, den Vader en den Zoon."

109. Lukas 2:22-24

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 7 Januari 1849, 's voormiddags. Gezongen: Lied 60: 1-3. Lied 77: 4 (Zie het Naschrift blz. 269), Psalm 119: 65 (Zo naar het manuscript). In het Hoogduits verschenen zij 1877 in "Die Herrlichkeit des Eingebornen vom Vater", 1. Heft, 2 Predigt. In het Nederduits vertaald zag zij het licht als No. 6 in het 10de Twaalfstal der eerste uitgave "Twaalf Twaalfstallen Leerredenen" 1857. Des avonds preekte Ds. K. over Jesaja 42: 3b, Gezongen: Psalm 25: 3 en 4; Psalm 22:12.

Om voor God in waarheid te belijden, dat wij zondaars zijn, is het niet genoeg, dat wij met allerlei zondige daden komen en ons daarover voor Hem aanklagen; het is ons veelmeer nodig, dat wij tot op de grond afdalen, vanwaar die zondige daden, woorden en gedachten komen, en dan vinden wij ons binnenste "ik", zodat wij de schuld niet hebben te zoeken bij de dingen, die ons omringen, niet te zoeken in het lichaam, dat God geschapen heeft, maar in ons "ik", dat vol is van allerlei boze begeerten en overleggingen; en als wij zo de schuld in ons binnenste "ik" zoeken, dan moeten wij ons niet vleien, als hadden wij van onszelf nog een "beter ik" tegenover dat "boze ik", en als konden wij met het "betere ik" het "boze ik" ten laatste wel overwinnen; nee, wij moeten veeleer tot de erkentenis komen, dat wij tot in de grond bedorven zijn, en wel van onze geboorte af aan. Immers eerst dan komt het ware aanhouden om genade en ontferming; eerst dan hebben wij de verzoening recht nodig; eerst dan heeft het een einde met alle hoop op gerechtigheid als uit werken, wanneer men er recht van overtuigd is geworden, hoe men geheel bedorven is, niet alleen door zijn zondige daden, maar reeds van zijn geboorte af aan.

Want als ik goed geboren ben, als er deugd in mij geweest is, maar ik ben van het pad der deugd afgedwaald, dan is terugkeer tot het vorige pad der deugd nog mogelijk, en ik kan het oude deugdenbeeld in mij weer oprichten; heb ik echter de bewustheid, dat het er bij mij van mijn jeugd af aan jammerlijk heeft uitgezien, en dat ik, reeds sedert mijn geboorte en ontvangenis, in de grond bedorven ben, dan kan ik nimmermeer enige hoop koesteren, mij zelf weer te herstellen; en zo draag ik voorts ook de overtuiging met mij om, dat uit mij, als uit mezelf, nooit iets Gode-behaaglijks voortkomen kan, maas voor en na enkel ongerechtigheid, misdaad en zonde. Dit heeft ook David gevoeld, toen hij uitriep: "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen." (Psalm 51: 7) Dat is de belijdenis der waarheid, waarin God lust heeft (Psalm 51: 8) de belijdenis: "Nu zie en beken ik het, Heere mijn God, ik kan uit mijn werken voor U niet gerechtvaardigd worden, want het is een afgedane zaak met mij. De zonden mijner jeugd, mijn later bedreven zonden bewijzen het, dat ik van moederslijf af voor U onnut geweest ben; onrein ben ik, uit een onreine geboren; toen mijn moeder mij ter wereld bracht, werd ik in ongerechtigheid geboren, en toen zij mij ontving maakte ik haar tot een onreine."

Dengene echter, in wiens hart de belijdenis ligt: "Ik heb nooit gedeugd", dengene, die met zo'n belijdenis voor zijn God ligt, die wordt de hemelse wijsheid wel bekend gemaakt; in die weg wordt een mens tot zondaar in de hysop, in het bloed van Christus, en wordt rein gewassen, dat hij wit wordt, gelijk de sneeuw (Psalm 51: 9); dan wordt het de mens ontdekt, hoe ons onbekwaam-zijn, dat wij van onze geboorte af

aan, voor God tot niets nut zijn geweest, door de genade en vrijwillige gehoorzaamheid van Christus voor Gods Aangezicht bedekt is.

Dat wordt ons ontdekt in het dierbare Evangelie. Daaruit zien wij, dat onze Heere en genadige Heiland, van Zijn jeugd af aan, in onze plaats, niet alleen onze dadelijke zonden, maar ook de ongerechtigheid en zonde van onze geboorte heeft willen dragen en wegnemen. Dat moet nu een lieflijke en troostvolle verkondiging voor ons zijn, als het ons om heiligheid voor God te doen is, en wij het in waarheid voor zijn heilige Wet belijden: dat er nooit iets goeds aan ons geweest is.

Het Evangelie nu, dat ons dit blootlegt, vindt u in onze

Tekst: LUKAS 2: 22-24.

En als de dagen harer reiniging vervuld waren, naar de Wet van Mozes, brachten zij Hem te Jeruzalem opdat zij Hem de Heere voorstelden (gelijk geschreven is in de Wet des Heeren: Al wat mannelijk is, dat de moeder opent. zal de Heere heilig genaamd worden), en opdat zij offerande gaven, naar hetgeen in de Wet des Heeren gezegd is, een paar tortelduiven of twee jonge duiven."

Behandelen wij:

1. de woorden: "harer reiniging";
2. de woorden: "opdat zij Hem de Heere voorstelden", en de woorden: "opdat zij offerande gaven."

I.

In het derde Boek van Mozes, genaamd Leviticus, lezen wij in het 12de hoofdstuk, dat, wanneer een Israëlitische vrouw een zoontje gebaar had, zij zeven dagen onrein was; al wie haar of het kind in die dagen der afzondering aanraakte, werd onrein; op de achtste dag was zij weer rein; op die dag werd het zoontje besneden. De moeder moest evenwel in haar huis blijven gedurende 33 dagen, in het bloed harer reiniging, dat wil zeggen, in haar reine bloed, waarmee de Geest beduidde, dat het bloed van Christus haar bloed reinigde van de dood. Men mocht haar in die dagen weer aanraken, zonder dat zij iets onrein maakte, alleen mocht zij niets heiligs aanroeren, en tot het heiligdom mocht zij niet komen; eerst na de 40^e dag na de geboorte van het jongske mocht zij weer tot het heiligdom komen, ja, daartoe was zij zelfs verplicht. Baarde de vrouw een dochter, dan was het getal der dagen dubbel.

Wij hebben hier geen menselijke, maar een Goddelijke wet voor ons, want er staat geschreven: De Heere sprak tot Mozes. Naar deze wet was een kraamvrouw voor God onrein en een gruwel; "onrein" was zij vanwege het bloed, en "onrein" vanwege het kind, dat zij gebaar had. Het kind was onrein mét zijn moeder, en bleef dit mét de moeder zeven dagen. Bloedgang, bevruchting, geboorte en het geborene zelve, dat alles was naar de Wet onrein, omdat alles, wat tot de geboorte behoorde, volgens de Wet de dood toebehoorde en bijgevolg aan de verdoemenis onderworpen was. God had gezegd: "Ten dage als U van de boom der kennis des goeds en des kwaads eet, zult U de dood sterven"; de vrouw nam evenwel van de vrucht en at, en zij gaf ook haar man daarvan, en hij at. Van toen af waren man en vrouw der verdoemenis, de eeuwige dood toegevallen, en mét hen al wat er uit hen zou voortkomen, met andere woorden mét hen alle hun nakomelingen.

Zo had dan iedere moeder voor de verdoemenis ontvangen, en was het kind, dat uit haar voortkwam, een voorwerp des toorns en des doods. Eerst op de achtste dag was zij rein van het kind, want dan werd het kind door de besnijdenis in het verbond der

genade opgenomen, en hetzelfde als gerechtvaardigd aangemerkt door de opstanding van Christus. En eerst na de 40^e dag mocht zij met het kind tot het heiligdom komen, want dit getal der dagen was een schaduw en een voorbeeld van de tijdruimte, waarin Christus als een Eerstgeborene uit doden op aarde blijven zoude, om dan voor de moeder en voor haar kind door zijn hemelvaart de poorten des hemels in te wijden, opdat zij en haar kind in Hem in de hemel konden worden opgenomen.

Dat de kraamvrouw met naar kind niet voor haar man, maar voor God onrein en een gruwel was, blijkt daaruit, dat zij een offerande brengen moest, en dat de priester haar in het bloed van deze offerande verzoende, en zij zo rein werd.

Deze wet is in Christus afgeschaft; maar wat de Heilige Geest daarmee aanduidde, dat is gebleven: Wij zijn, van onze geboorte af aan, voor God "doden"; wij zijn dood in zonden en misdaden, kinderen der verdoemenis en des doods, des toorns en der ongerechtigheid; wij hebben door onze geboorte onze moeders onrein gemaakt, en zijn uit moeders voortgekomen, wier bloed in tegenspraak is met het leven uit God en met de levendmakende Geest. Dit hebben wij echter niet zo te verstaan, als ware ons ontvangen-worden en ons geboren-worden. voor zoveel het schepping Gods is, onrein en verdoemd voor God; nee, voor zoveel het schepping Gods is, is het in Gods ogen goed, evenals alles, wat in het geloof en met dankzegging ontvangen wordt, voor God goed is; maar naar de heilige Wet Gods zijn wij van onze ontvangst en geboorte af "doden" voor God, - en wordt een moeder "onrein" door wat zij baart, omdat dit met de eeuwige dood beladen is.

Zo bevinden wij ons dan bij onze geboorte in een ververschrikkelijke toestand voor God; wij liggen midden in de dood en in de verdoemenis; in deze toestand groeien wij op; in deze toestand blijven wij tot onze dood toe, ja, blijven daarin eeuwiglijk, tenzij wij wederom geboren worden. Dan alleen, als wij wedergeboren zijn, is deze toestand door de genade van Christus en door het geloof voor Gods ogen bedekt, hoewel deze toestand er dan nog wel is en in ons een bron en giftige wortel is van alle ellende en van alle ongerechtigheid en zonde, waaronder wij zuchten; maar deze toestand wordt ons niet meer toegerekend, omdat onze dierbare Heiland, in onze plaats, die toestand op Zich heeft willen nemen.

Dat zien wij tot onze troost in het liefelijk Evangelie, dat wij voor ons hebben. Daar staat: *Als de dagen harer reiniging vervuld waren, naar de Wet van Mozes.* De woorden luiden zeer eenvoudig; als wij echter meer doordringen tot hetgeen zij zeggen, dan hebben wij alle reden, om op ons aangezicht te vallen en uit te roepen: "Wie ben ik, Heere, en wat is mijn huis, dat U ons zo genegen hebt willen zijn en ons hebt willen bezoeken met zo'n genade!"

In de tekst van onze Bijbeluitgaven lezen wij "harer" reiniging en dat is volgens de kanttekenaars van onze Statenvertaling te verstaan van Maria. Er staat evenwel in het Grieks, zoals de voornaamste geleerden hebben toegestemd, bij "reiniging" niet het enkelvoudig vrouwelijk voornaamwoord "harer" maar de meervoudsvorm "hunner": als de dagen *hunner* reiniging vervuld waren. Dat meervoud "hunner reiniging" kunnen wij niet verstaan van Maria en Jozef, want de man was niet onrein, maar de moeder en het kind waren onrein. Zo hebben wij het dan te verstaan van Maria én het Kindeke Jezus, dat de dagen *hunner* reiniging vervuld waren. Hier hebben wij nu het wonder der eeuwige ontferming; hier zien wij, hoe het Kindeke Jezus alles in onze plaats heeft willen zijn. Ik behoef u toch immers niet te zeggen, dat Maria, ofschoon op zichzelf beschouwd een mens en een zondares, door de ontvangst en geboorte van Jezus niet onrein geworden is voor God, want haar Kind was immers het Kind des

eeuwigen Vaders; Het was het Heilige, Dat "Gods Zoon" zou genaamd worden. Daarom heeft het Kind Jezus zijn moeder niet onrein gemaakt, en is Hij ook niet uit een onreine geboren; want zij heeft ontvangen, doordat de Heilige Geest over haar gekomen is. Onze Heere kon niet zeggen: "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonden heeft mij mijn moeder ontvangen"; Hij was immers van Boven, Hij was de Heere uit de hemel. Hij was geen kind des toorns en des doods zoals wij, daarom is zijn moeder niet onrein geworden door Zijn geboorte, want zij heeft geen kind des doods, maar de Vorst des levens voortgebracht; geen kind des toorns en der ongerechtigheid heeft zij gebaard, maar het Woord, Dat in de beginne was, Dat bij God was, Dat God was, het Woord vol van genade en waarheid.

Wij hebben dus hier een heilige moeder en een heilig Kind; een heilige moeder, omdat zij niet onder Wet ontvangt en baart, maar onder genade; en een heilig Kind, omdat het van de moeder geen dood en verdoemenis erft, maar uit de moeder voortkomt als een Overwinnaar des doods en Uitdeler van allen zegen. En nochtans moet deze heilige moeder gereinigd worden, en dit heilige Kind mét haar!

O mijn Geliefden, welk een schat van troost ontsluit ons het dierbare Evangelie! Hoeveel zien wij hier reeds van de genade van Jezus tot ons, die van onze geboorte af aan in de grond bedorven en verloren zijn! Wat zal het eenmaal zijn, als wij Hem geheel zullen kennen, gelijk wij van Hem gekend zijn!

Ach, hoe betekenisvol en ontroerend klinken hier de woorden: *naar de Wet van Mozes!* Het is alsof wij reeds hoorden, hoe Hem de nagels door de handen en voeten gedreven worden aan het vervloekte kruishout!

Het heilige Kind Jezus, de Koning der koningen, het Kind, Dat der ganse wereld ruimte verschaft, Dat alle verlorenen wil kennen, Dat Zich dergenen niet schamen wil voor Zijn Vader en voor Zijn heilige engelen, welke in Zijn Naam geloven. Dit heilig Kind, Dat onze smarten alleen genezen kan, wil hier liggen in een kribbe, in een stal, arm en onbekend. Het wil, acht dagen oud zijnde, besneden worden, en drie dagen lang in de smarten der besnijdenis liggen; ja nog meer, dit heilige Kind, Dat alleen de reinigmaking van onze zonden teweegbrengt, wil met zijn reine moeder voor God staan, alsof, tengevolge van Zijn geboorte, de toorn Gods en de verdoemenis op Zijn moeder lagen, als ware zij met Hem en door Hem onrein en een gruwel voor God, als had zij een "dode" gebaard, en als behoefde zij deswege de verzoening, en als ware Hij een dode en met de eeuwige vloek beladen!

Zo was het naar Gods raad, zo naar het voornemen van Zijn genade over ons in Christus Jezus voor de grondlegging der wereld. Nee, zijn moeder moest daarom, dat zij dit Heilige gebaard had, niets boven alle andere moeders voorhebben. Dit Heilige (zo wilde het zijn vrijwillige liefde, zo was het de wil des Vaders) moest veelmeer mét zijn moeder voor de Wet daar staan als eelt kind, dat bijzonder, voor alle andere kinderen, zijn moeder onrein gemaakt had door zijn geboorte; als ware zijn moeder op gans bijzondere wijze door Hem onrein geworden; als ware Hij, boven alle kinderen der mensen, in zonden ontvangen en geboren, geboren als een kind des toorns, waardig om uitgeroeid te worden voor het Aangezicht van de heilige God.

Zijn ouders brachten Hem immers niet alleen naar Jeruzalem, opdat moeder en Kind gereinigd zouden worden, maar ook, opdat zij Hem de Heere voorstelden. Dit was overeenkomstig de Wet des Heeren: "Heilig Mij alle eerstgeborenen; wat enige baarmoeder opent onder de kinderen Israëls, dat is Mijn." (Exod. 13:2.) Dit kon de Heere echter niet anders geheiligd worden, dan door een losprijs; deze losprijs werd betaald een maand na de geboorte. Nadat het losgeld betaald was, werd het kind na de

veertigste dag de Heere voorgesteld, als het namelijk zonder gebrek was. God de Heere heeft van Israël tot Faraö laten zeggen: "Mijn zoon, mijn eerstgeborene, is Israël"; en: "Laat Mijn zoon trekken, zo niet, dan zal Ik Uw zoon, Uw eerstgeborene doden." (Exod. 4: 22, 23) De eerstgeboorte van Egypte werd gedood, maar Israël, als eerstgeboorte Gods, werd behouden, niet door eigen gerechtigheid, maar door het bloed van het paaslam; want overal, waar de slaande engel het bloed aan de dorpel en de deurposten der huizen zag, daar ging dezelve voorbij. Aan de eerstgeboren zoon zelf, omdat hij het eerst de moeder geopend had, lag de voornaamste schuld, dat de moeder een voor de Wet *doden en verdoemden* gebaard en zich daarmee onrein gemaakt had. Daarom werd de eerstgeborene onder de mensen gelijkgesteld met een onrein dier, inzonderheid met een ezel, welke men de nek moest breken, als men hem niet wilde lossen.

Er waren eenmaal, zo lezen wij Numeri 3, onder de kinderen Israëls 22.273 eerstgeborene zonen; toen nam God voor Zich de Levieten in plaats van deze eerstgeborenen; het getal der Levieten bedroeg 22.000 (Num. 3: 39), en werd toen voor de 273 eerstgeborenen, die overschoten en gelost moesten worden, als losgeld bepaald: voor elk hoofd vijf sikkels, 1365 sikkels. (Num. 3: 40-51)

Adam was eigenlijk des Heeren eerstgeborene, een van God geschapen Leviet en priester, om de Heere recht te kennen, Hem te dienen en te loven. Deze eerstgeboorte gaf Adam prijs voor het tijdelijk genot, en hij verloor alle hemelse en tijdelijke rechten voor zich en zijn nakomelingen. Toen gaf God Zijn Eerstgeborene, opdat Deze de eerstgeboorte herwinnen en bevestigen zou voor allen, die in Hem geloven. Van deze Eerstgeborene Gods, deze Eerstgeborene van Maria, had de Wet in allerlei beeldspraak geprofeteerd. Alle overige eerstgeboorte der mensen verdiende niets anders, dan dat haar, evenals een ezel, de nek werd gebroken, tenzij dat de losprijs voor haar werd betaald, De Eerstgeborene Christus echter zou alles weer terechtbrengen; Hij zou al het volk, dat in Hem geloofde, tot "eerstgeboren zoon" maken; Hij zou het redden van de helse Faraö en van de toorn Gods, en wel daardoor, dat Hij Zichzelf ten losprijs zou stellen; zo zou Hij een geheel gelovig volk Gode tot Levieten en priesters maken, en ook de overschietenden te hulp komen met Zijn bloed.

Daar is Hij nu, de Eerstgeborene van Maria; daar staat Hij voor het Aangezicht Gods; daar ligt Hij in een van Zijn moeders armen; aan een onrein dier, aan een ezel is Hij gelijk gerekend, gelijk aan een, die waardig is, dat men hem de nek breke; en Hij, Die Zelf de Losser en de Losprijs is, Hij, de alléén Heilige onder al de eerstgeborenen, wordt de Heere voorgehouden als zo'n, voor wie ook het losgeld van de vijf sikkels aan de priester is betaald geworden.

En nu wordt er Gode een offerande gebracht; een offerande voor de reiniging van Maria en van het Kind Jezus. Maar de Heere des hemels en der aarde, de Heere, Wiens al het zilver en het goud is, bezit niet veel; Maria, de moeder, heeft meer in haar armen, dan de hemelen der hemelen kunnen bevatten; evenwel naar het zichtbare te oordelen, naar het uiterlijke is zij arm; zij brengt twee tortelduiven of twee jonge duiven, één ten zondoffer, één ten brandoffer.

Daar staat zij in de reinigingskamer, die er in de tempel is, aan het kleine deurtje naast de poort Nicanor; de priester splijt met de nagel van zijn duim de kop van de jonge duiven, en besprengt met het bloed der offerande de heilige vrouw en het heilige Kind Jezus, Dat in haar armen lag.

Dat is het wat de Apostelen betuigen: "Jezus Christus is een in het vlees Gekomene"; "Die geen zonde gekend heeft, heeft God zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem"; en: "Wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de Wet; opdat Hij degenen, die onder de Wet waren, verlossen zou, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden."

Nemen wij het ter harte, Geliefden, dat het Gode behaagd heeft, Zijn geliefde, enige Zoon, Zijn heilig Kind Jezus, met ons zo in alle dingen gelijk te willen rekenen, opdat niets uitgezonderd ware, waarin wij Hem niet zouden hebben tot onze Borg en Plaatsbekleder.

Uit het Evangelie toch zien wij, dat Maria niet heeft gedacht: "Ik behoef mij niet te laten reinigen van mijn Kind; ik behoef mij niet te laten verzoenen; ik behoef daarvoor geen offerande te brengen; ik behoef mijn Kind niet te lossen, Hem de Heere niet voor te stellen; ik weet het immers van de engel, van de herders, van de Wijzen uit het Oosten, dat ik de Heilige Gods, dat ik de Zaligmaker der wereld gebaard heb." Nee, zij handelt gelijk elke andere moeder; zij doet, als wist, als verstond zij er eigenlijk niets van, dat zij met de "Immanuël", "*God met ons*", haar kerkgang doet.

Zij verootmoedigt zich en buigt zich mét haar heilige Vrucht onder de Wet van Mozes, niet omdat het de Wet van Mozes, maar omdat het de Wet des Heeren is, zoals ook de Evangelist Lukas dit aanduidt, waar hij nu eens (Vers 22) schrijft "de Wet van Mozes", en dan weer (Vers 24) "de Wet des Heeren"; en het behaagt Gode, dat Zijn heilig Kind Jezus Zich, mét de moeder, van Zijn geboorte af aan, onder de Wet stelt, Zich onder dezelve buigt en verootmoedigt, en zo alle gerechtigheid vervult.

Welk een machtige troost voor een ieder onzer, die tot op de wortel van Zijn bedorvenheid doordringt; want hieruit zien wij, hoe onze dierbare Heiland deze wortel als het ware uit ons uit en in Zich opgenomen heeft.

Zo heeft Hij in elk opzicht de persoon des zondaars op Zich willen nemen, opdat Hij niet alleen al onze zonden, die wij met gedachten, woorden en werken gedurende de tijd van ons leven hebben begaan of zullen begaan, heeft willen dragen en op Zich nemen, maar ook de zonde, waarin wij ontvangen en geboren zijn, en waaruit alle overige zonden als uit een onreine fontein voortkomen, en die men gewoonlijk "erfzonde" noemt. Deze erfzonde is de toestand des doods en der verdoemenis, waarin wij allen geboren worden, de toestand, dat wij zonder God, zonder ons Leven geboren worden.

Toen nu Christus met zijn moeder naar Jeruzalem kwam, in deze heilige stad, deze stad des grote Konings, tot zijn stad en tot Zijn tempel, toen hield Hij geen plechtige intocht als een koning, toen kwam Hij niet in de tempel door de grote deur, de hoofddeur, als een hogepriester; nee, Hij kwam in zijn stad als een onbekende, en in Zijn tempel als een onreine, als met een onreine moeder, als een zondaar, die het beled, geboren te zijn in ongerechtigheid en zonden, toen ging Hij ' door het kleine deurtje in de reinigingskamer, als ware aan Hem niets bijzonders, en onderwierp Zich zo aan de Wet Gods; Hij rechtvaardigde God in de Geest. Ook voor Hem werd het losgeld betaald; ook Hij werd mét zijn heilige moeder met het bloed der offerande besprengd en door de priester verzoend.

Wat zegt U, Geliefden, van zo'n liefde? Dat heeft Hij alles in onze plaats gedaan. De zonde drijft met ons haar spel, zolang wij menen, dat wij nochtans goed zijn; wanneer

wij echter tot de belijdenis zijn gekomen: "Ik ben van mijn geboorte af aan geheel en al zonde; van mijn geboorte af aan zit er in mij niets anders dan de eeuwige dood", dan worden wij goedsmoeds, als wij ontwaren, dat het heilige Kind Jezus Zich in onze geboorte heeft ingeworpen, en dat Hij ons vlees en bloed heeft willen aannemen, hetwelk geheel en al zonde is, en dat Hij van Zijn geboorte af aan heeft willen zijn een kind des doods en des toorns, alhoewel Hij onschuldig, heilig en onbevlekt was. Zo heeft Hij dan ook de zonde van onze geboorte gedragen, is daarin geweest in onze plaats, opdat Hij ons door zijn onschuld en heiligheid een andere geboorte mocht mededelen, namelijk: de geboorte uit God.

Alleen naar die geboorte uit Hem wil God thans zijn kinderen kennen, en plant in hen door de Geest Zijns Zoons, een wortel der heiligheid, welke wortel een dodende werking heeft voor de anderen wortel der verdorvenheid. En hoewel de gelovigen vanwege de verdorvenheid, die zij van hun geboorte af aan bij zich gewaar worden, nog zuchten, zo moeten zij desniettemin daarvan verzekerd zijn, dat God dezelve in hen laat blijven, opdat zij des te meer zouden vervuld zijn van zulk een genade van Christus, Die deze verdorvenheid van hen af en op Zich genomen heeft, en opdat zij des te meer bevestigd worden in de hoon der heerlijkheid en der volkomen verlossing in de hemel, waar wij niet meer zalig zullen zijn in hoop, maar in het eeuwig aanschouwen van onze dierbare Zaligmaker, Die in alle dingen heeft willen zijn wat wij waren, opdat wij in Hem eeuwig zijn zouden, wat Hij is. Hem zij lof, prijs en ere in eeuwigheid.

AMEN.

110. Lukas 2:25-28

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 14 Januari 1849 's voormiddags. Gezongen: Psalm 40:1 en 2, Psalm 119:25, Psalm 118:8 of Psalm 4:4. In het Hoogduits verschenen zij 1877 in "Die Herrlichkeit des Eingebornen vom Vater", 1. Heft, 3. Predigt. In het Nederduits vertaald zag zij het licht als No. 7 in het 10de Twaalfstal der eerste uitgave "Twaalf Twaalfstallen Leerredenen" 1857. Des avonds preekte Ds. K. over Jesaja 42:3 en 4. Gezongen: Psalm 11:3, 4; Psalm 10:9.

Tekst: LUKAS 2: 25-28.

"En ziet, er was een mens te Jeruzalem, wiens naam was Simeon; en deze mens was rechtvaardig en God vrezende, verwachtende de vertroosting Israëls, en de Heilige Geest was op hem. En hem was een Goddelijke openbaring gedaan door de Heilige Geest, dat hij de dood niet zien zoude, eer hij de Christus des Heeren zou zien. En hij kwam door de Geest in de tempel. En als de ouders het Kindeke Jezus inbrachten, om naar de gewoonte der Wet met Hem te doen, zo nam hij Hetzelve in zijn armen en loofde God."

Waarom staan wij, als wij in waarheid in Gods wegen zijn, zo alléén, zo eenzaam en verlaten, als wezen, wanneer het op de proef komt? Zo juist is het Goddelijk. Zal Gods raad, woord en wil door ons vervuld zijn, dan komen er tijden, waarin wij de broederlijke gemeenschap, haar hulp en vertroosting, naar onze mening, het allermeest behoeven, en juist dan moeten wij alléén de weg in, die naar Gods Wet is, en er is niemand met ons.

De ingang in de weg van Gods wil schijnt ons een woestijn te zijn; wij ontwaren slechts nacht en verschrikking; wij hebben alleen Gods gebod, zodat wij niet anders kunnen; de Geest drijft; maar alles schijnt ons toe te roepen: Dit is de verkeerde weg, de weg der verlatenheid, de weg van ondergang, de weg om alles te verliezen wat men heeft en verwacht, de weg des doods en der omzwervingen, waarop men geen metgezel vindt! Zo moest ook eenmaal Paulus klagen: "In mijn eerste verantwoording is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten"; en wederom: "Demas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld lief gekregen, en is naar Thessalonica gereisd; Crescens naar Galatië, Titus naar Dalmatië." (2 Tim. 4:16)

Zo moest ook Maria, de moeder des Heeren, met haar Kindje en met haar getrouwe Jozef alléén de moeilijke weg aflegger door de stad Gods, door het kleine poortje. Zij vond in de zo grote, zo vrome stad, tot binnen in de reinigingskamer, er niet een, die enig vermoeden had van de grote betekenis van een kerkgang, door welke de ongerechtigheid en zonde, waarin alle volkeren ontvangen en geboren waren, zonde bedekt worden voor het Aangezicht Gods, niet een, die het vermoedde dat Israëls vertroosting en het Licht en Leven der volkeren Zich thans in de stad en binnen de muren des tempels bevond. Hoe moet haar geloof toen weer opnieuw geschokt zijn geworden; evenals het geloof van de Wijzen uit het Oosten, met wie niemand uit de heilige stad naar Bethlehem optrok, om de geboren Koning der Joden te zien. Heeft men echter eenmaal op Gods drijving de weg ingeslagen naar zijn Wet, wil, gebod en woord, de weg, die de weg der vernietiging schijnt te zijn, hoe donker die weg dan ook schijne, spoedig zal wel de leidster is opgaan voor de ziel; hoe verlaten men ook daarheen moge gaan, weldra zal men toch wel een medegenoot aantreffen, die niet,

gelijk zo velen, ons met woorden, die vlees en bloed ingeeft, zal aanvechten, maar ons bemoedigen zal met woorden des Heiligen Geestes, zodat wij door hem, uit God Zelf, opnieuw er van verzekerd worden: "Het is nochtans de goede weg; zo gaat het goed, mijn kind, laat de wereld maar razen en het verstand des vleses er tegen inbrengen wat het ook wil."

Dat zien wij nu ook uit het Evangelie. dat wij voor ons hebben, waar wij lezen: *En ziet, er was een mens te Jeruzalem, wiens naam was Simeon.*

Het "ziet" der Heilige Schrift vinden wij altijd staan op plaatsen, waar het staan moet. De Geest kent wel de angst der aanvechting; daarom heelt Hij steeds een "ziet" bij de hand, waarmee Hij de ogen opent van de mens, die geroepen, om alleen uit geloof en in gehoorzaamheid te leven, even tevoren nog niets zag. Want het is wel om er over in angst te geraken en aangevochten te worden, als men ziet, hoe daar, waar Christus verschijnt met al de heerlijkheid van Zijn genade en waarheid, er zelfs uit zo'n grote en vrome stad niet één bij tegenwoordig is. Christus wordt in Bethlehem niet door koningen, maar door arme herders bezocht, wordt niet door priesters en Farizeeën, maar door de bij alle vromen gehate Wijzen uit het Oosten aanbeden. En nu was hier in de ganse grote Godsstad slechts één, slechts één uit gans Israël, die Christus kende als de Zaligmaker en beloofden Gezalfde.

Ach, hoe klein was toen ter tijd de Kerke Gods, hoewel de Schriftgeleerden en Farizeeën hun over de gehele wereld uitgebreide kerk voor de Kerk wilden laten gelden! En waar zaten toch toen die Zacharias en Elisabeth? Waren die zo geheel van hun Johannes vervuld, dat zij van de geboorte van Christus niet eens iets wisten? En waar zaten de lieden, aan wie de herders de geboorte van Christus hadden bekend gemaakt? En in de tempel zo veel godsdienstige en ijverige offeraars, en geen hunner geeft acht op het Kindeke Jezus? En de priester weet ook van niets, hij meent een gewoon, arm kind voor zich te hebben en een gewone vrouw, een arme moeder? Zo heeft het er steeds met de zaak van Christus uitgezien, wanneer God door Christus iets doet en daarstelt. Is het een gebeurtenis, waarbij Hij Zijn ganse Naam wil bekend maken, dan zal degene, die met Christus de weg van kruis en tegenspoed gaat, gelijk altoos de weg van Gods geboden en van Zijn heerlijkheid een weg van kruis en lijden is, met Christus moeten klagen: "U hebt mijn vrienden en mijn bekenden verre van mij gedaan." (Psalm 88: 19) Maar gelijk wij in alle wegen van verlatenheid toch altoos drie Getuigen daarboven in de hemel hebben, zo zal het ons op aarde behalve de drie Getuigenden: de Geest, het water en het bloed (1 Joh. 5: 7, 8), niet aan twee of drie ontbreken, die wij als metgezellen op dezelfde weg ontmoeten.

Daarom lezen wij hier: "Ziet", ziet, er was toch één mens in Jeruzalem; in deze grote, vrome Godsstad was toch nog één mens, die voor Maria een hartsterking was. Leefde toen ter tijd Christus in aller mond, hier hebben wij een mens, in wiens hart Hij leefde. Hielpen allen zich in die dagen tegen de ellende van dit ijdele leven met offeranden te offeren, en troostten zij zich met deze offeranden en met verkeerde denkbeelden over de verkiezing en met valse voorstelling van de barmhartigheid Gods, - deze Simeon steunde op de troost der Heilige Schrift en op de waarachtige verlossing van Israël, die aanstaande was. Dit "ziet, er was een mens te Jeruzalem" past hier zo geheel in de pen van de Evangelist Lukas, die ook het smartelijk gevoel van verlatenheid in de wegen van de wil en de raad Gods bij eigen ervaring moet hebben gekend; want hij is juist de man, die de Apostel Paulus in zijn grootste verlatenheid niet heeft kunnen verlaten, waarom dan ook de Apostel schrijft: "Lukas is alleen bij mij." (2 Tim. 4: 10) Daarom

verblijdt zich ook deze Lukas, dat Maria met haar Kind en haar Jozef niet in de verlatenheid is gebleven.

Er is nog één mens te Jeruzalem, spoedig zal en ook nog een andere, de oude Anna, bijkomen, om het aangevochten geloof van Maria te hulp te komen. De naam van die mens is Simeon; dat betekent: "De Heere heeft gehoord", zoals wij uit Genesis 29:33 weten. Dat is weer geheel iets voor onze Evangelist, die niet kan nalaten daar, waar gebed is, waar een smeken en kermen, een klagen en schreeuwen, een volharden bij Gods beloftes, dit op te merken en te gelijk aan te tonen, dat God de Heere antwoord gegeven heeft juist dan, wanneer men 't allerminst vermoedde, dat de Heere met Zijn heil en met zijn hulp zo nabij was.

Deze Simeon (of hij een oud man geweest is, en hoe oud, zegt het Evangelie ons niet; - ik denk, dat hij tussen de veertig en zesenzeventig jaren zal geweest zijn-) had, naar wat wij uit het Evangelie zien, volstrekt geen betekenis bij de wereld. De Evangelist schrijft van hem: en deze mens was (naar 't Grieks;) rechtvaardig en hield God in eer. In die dagen moet deze man wel een verachte fakkel geweest zijn, want er staat met nadruk: "deze mens was het", als waren alle de overigen in Jeruzalem het niet geweest. Trouwens hij zal ook niet velen zijn gelijken in Jeruzalem gehad hebben; want in een stad, waar schier allen menen rechtvaardig te zijn, en ook menen dat zij Gode de eer geven, hoewel zij onrechtvaardig zijn en ere van de mensen nemen, vooral van de priesters, daar zal men de naam wel zoeken uit te roeien van degene, die in waarheid rechtvaardig is en God in ere houdt.

Zo zal het dan met Simeon wel in Jeruzalem geweest zijn, als met Lot in Sodom, en bestond zijn ganse have wellicht alleen daarin, dat hij God in ere hield. De huichelachtige rechtvaardigen willen deze gerechtigheid niet, zij denken er ook niet aan; en zij die zeggen: "Geef Gode de eer" (Joh. 9: 24), kunnen het nimmer verdragen, dat iemand Gode de eer geeft; en wie rechtvaardig is, is voor zijnen naaste een barmhartige Samaritaan, maar ook een getrouwe bestraffer; hij bestraft de ondeugd en zonde, waar hij die vindt; en wie God vreest, wie Hem in ere houdt, die kan onmogelijk meedoen met wat de vrome wereld voor godsverering houdt. Zo is dan Simeon zeker een miskend of onbekend mens in Jeruzalem geweest; want als men van de Heilige Geest het getuigenis heeft, dat men rechtvaardig en Godvrezende is, kan men de mensen niet behagen, noch ook van de vrome wereld ooit een goede getuigenis ontvangen.

Dat echter Simeon rechtvaardig en Godvrezend genoemd wordt, wil met andere woorden zeggen, dat in hem het recht der Wet vervuld werd, zodat in hem de liefde is geweest, de liefde van God en des naasten, waarvan Paulus getuigt, dat zij is de vervulling der gehele Wet. (Rom. 13: 10)

Horen wij intussen, wat de grond der rechtvaardigheid en der vreze Gods was bij een mens, van wie nu allen wel zullen zeggen, dat hij rechtvaardig en Godvrezend geweest is, immers hij bijt thans niemand meer!: hij verwachtte de vertroosting Israëls. Zo zegt de Evangelist. Ziedaar de grond aangewezen, op welke Simeon stond. U zult wel weten wat het betekent: op de vertroosting Israëls wachten. De vertroosting Israëls is de Heere Jezus Christus.

Denken wij slechts aan de liefelijke eerste Vraag van onze Catechismus: Welke is Uw enige troost beide in leven en in sterven? Of veelmeer laat ons denken aan de profetische woorden: "Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen; spreekt naar het hart van Jeruzalem, en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des Heeren dubbel ontvangen heeft voor alle haar zonden" (Jesaja 40:1, 2). Op deze troost doelde reeds Lamech, Noachs

vader, toen hij zeide: "Deze zal ons troosten over ons werk en over de smart van onze handen vanwege het aardrijk, dat de Heere vervloekt heeft." (Gen. 5: 29)

Israël heeft behoefte aan troost; dit schijnt wel wonderspreukig, nochtans het is zo. Men zou zo zeggen: Israël is een gelukkig volk, de Heere is zijn erfdeel, het kan geen gebrek lijden, het is voor eeuwig goed verzorgd; daarom heeft het alleen reden om voortdurend te juichen, het gaat immers van overwinning tot overwinning! En ja, dat is wel de waarheid, omdat de Heere met Israël is, maar in zichzelf is het een volk, dat nochtans behoefte heeft aan vertroosting. Immers Israël moet veel smarten uitstaan in deze wereld en allerlei angst hebben; het draagt een lichaam des doods met zich om, het vindt voor en na kruis en tegenspoed, het is dikwerf diep bedroefd vanwege zijn zonden, daarom heeft het troost nodig. Dat heeft de barmhartige Hogepriester ook wel gevoeld; daarom zeide Hij tot Zijn discipelen, toen Hij tot de Vader ging: "Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij U blijve in der eeuwigheid." (Joh. 14: 16)

Slechts Israël, dat koninklijke volk, kan de vertroosting Gods gebruiken. Want immers dit volk moet hier voortdurend strijd voeren én allerlei kruis, verdrukking, tegenspoed, nood en aanvechting lijden van de zijde des duivels, des doods, der zonde. En der wereld. Zijn Koning is zijn troost, Christus alléén zijn enige troost, en op deze troost moet het voor en na wachten. De kinderen Gods hebben steeds gezocht, en zullen steeds zuchten, met gedurige verzuchtingen, naar de beloofde verlossing. Daarom schrijft de Apostel in zijn Brief aan de Romeinen, hoofdstuk 8: "Ook wij zelve, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelve zuchten in onszelf, verwachtende de aanneming tot kinderen, de verlossing onzes lichaams."

In zo'n *wachten* was Simeon rechtvaardig; want wie door de ongerechtigheid veel is gekweld geworden en de gerechtigheid najaagt, is vanzelf wel rechtvaardig en medelijdend, ook vol hartelijke ontferming jegens zijnen naaste. In zo'n wachten was hij ook Godvrezende; want wie met een verbroken hart roept: "Kom, Heere Jezus", die kan er niet meer aan denken, enig schepsel te eren boven de Schepper; en als de bruid op haar bruidegom wacht, dan kan zij zich met andere mannen en met andere dingen niet ophouden; zij heeft daarvoor geen tijd meer.

Dat Simeon op de vertroosting Israëls wachtte en deze vertroosting als het ware bij zich opnam, ofschoon de vertroosting nog niet verschenen was, dat hij het geloof bij zich opnam, ofschoon het geloof nog niet was gekomen (Gal. 3:23 en 25) dat was uit de Heilige Geest.

Daarom lezen wij verder: *En de Heilige Geest was op hem.*

God de Vader was het, Die, van uit de troon van Zijn genade, door Zijn Heilige Geest Simeon aanspoorde, zodat hij bij het diepst gevoel van eigen ellende en verlorenheid tot de profetische Schriften gedreven werd; daar las hij dan zoveel van de schoonheid en heerlijkheid der genade van Christus, van de machtige vertroosting van Zijn leer, zoveel van Zijn Hogepriesterschap, onder hetwelk de zonde des lands op één dag zou worden weggenomen, zoveel van deze Koning in Jakob en van Diens rechtvaardigen scepter, hoe Hij de nooddruftige zou redden, die daar roept, mitsgaders de ellendige, die geen helper heeft, dat het hem ging, zoals de Heere van Abraham zeide: "Abraham heeft met verheuging verlangd opdat hij Mijn dag zien zou." (Joh. 8: 56) Ook ging het hem als de Apostel Paulus, toen deze schreef: "Opdat ik moge komen tot de wederopstanding der doden." (Filip. 3: 11) Hij smachtte naar de Heere, gelijk David, toen deze zeide: "Wie zal mij water te drinken geven uit Bethlehems bornput?" (2

Sam. 23: 15) En als iemand bij machtige vorsten is, en deze in hem welbehagen hebben, dan plegen zij te zeggen: "Eis van mij, wat u wilt, ik zal het u geven." Zo doet ook God, de Heere aller genade, en bij Hem is het daarmee heilige ernst. Zo heeft God in zijn wonderbare liefde Simeon door Zijn Geest aangespoord, om te begeren de dag des Heeren te zien, om met eigen ogen de Heere en Heiland te aanschouwen, eer Hij van hier scheidde.

Daarom staat er verder: *En hem was een Goddelijke openbaring gedaan door de Heilige Geest, dat hij de dood niet zien zoude, eer hij de Christus des Heeren zou zien.* De weeklacht van een ellendige Bileam: "Och! wie zal leven, als God dit doen zal!" (Num. 24:23) moge hem wel diep bedroefd hebben, en de Geest hem in deze droefenis hebben gedreven, om van God te bidden wat hij begeerde. Daarop dan mag hij gesmeekt hebben: "Laat mijn ziel leven, en zij zal U loven; en laat Uw rechten mij helpen; laat mij de dood niet zien, voordat ik gezien heb, dat God zulks zal gedaan hebben." En de Heilige Geest heeft daarop gezegd: " U bent Simeon, de Heere heeft uw gebed gehoord; Uw ogen zullen de Koning zien in zijn schoonheid." En zijn antwoord was: "Ik zal niet sterven, maar leven en het werk des Heeren verkondigen."

Wanneer wij enerzijds hier opmerken, dat Simeon gelukkiger was dan alle patriarchen en profeten, dewijl hij niet alleen de belofte van de toekomst van Christus met hen deelde, maar ook de bijzondere belofte en openbaring des Geestes had, dat hij de dood niet zien zou, eer hij de Christus des Heeren zou zien, zo moeten wij anderzijds ook dit opmerken, dat Simeon zodanige openbaring niet voor zich alleen heeft: ontvangen, maar veelmeer ook tot vertroosting van het arme en ellendige volk Gods, dat kleine hoopje, hetwelk met hem wachtte op de vertroosting Israëls. Het ging daarmee, zoals Paulus betuigt: "Daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al zijn lankmoedigheid zou betonen, tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwige leven." (1 Tim. 1:16)

Hoe komt echter Simeon in de tempel? Hij zou, ofschoon hij de belofte en openbaring des Geestes had, dat hij de Christus des Heeren zou zien, Hem nochtans niet gezien hebben; Christus zou geboren zijn, zou in Jeruzalem geweest zijn, zonder dat Simeon er iets van had geweten, indien niet de Geest hem uit zijn woning naar de tempel en aldaar door het kleine deurtje in de reinigingskamer gedreven had. Daarom lezen wij: *en hij kwam door den Geest in de tempel.*

Toen nu de ouders het Kindeke Jezus inbrachten, om naar de gewoonte der Wet met Hem te doen, toen werd de aanvechting, dat hij zolang had moeten wachten, op eens van hem weggenomen; het ging hem, als het vroeger Samuël ging, toen hij de jongen David zag, en de Heere tot hem zeide: "Sta op, zalf hem, want deze is het!" (1 Sam. 16: 12) zo mag Simeon wel de stem des Geestes vernomen hebben: "Naar dat Kindeke heen, dat Kindeke is het, de Christus des Heeren!" En waarom lezen wij nu niet, dat hij neergevallen is en het Kindeke heeft aanbeden? Waarom nam hij het Kind uit de armen der moeder en in zijn armen? Dit was een onwillekeurige beweging van toeëigening.

De Christus des Heeren, het was zijn Christus; deze Christus behoorde geheel aan hem; het was zijn Heiland, op wie hij zolang gewacht had, die hij in de Geest gezien had, van wie hij had gelezen: "Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven." nu was Hij er, hij zag Hem; hij had Hem, Die reeds zolang in hem geleefd had. Geen wonder dus, dat hij Hem in zijn armen nam; die moest hij aan zijn hart drukken, Die zijn hart gereinigd had; die moest hij op zijn armen dragen; Die hem zolang had

gedragen en nog droeg; die op zijn armen nemen, van Wiens armen hij ervaren had, dat zij in eeuwige liefde hem in de diepte van Zijn verlorenheid hadden opgenomen en op de rots gedragen, die allen vijanden te hoog is!

En hij loofde God. Hij sprak het uit met luide stem, dat God alléén goed is, ook alleen heilig, genadig en getrouw, zoals wij dat uit zijnen lofzang horen, die de Evangelist tot vertroosting der gehele Kerk heeft meegedeeld.

Dien lofzang zullen wij later behandelen. In hetgeen wij heden hebben overwogen is een schat van lering en vertroosting voor ons opgesloten.

1. Ten eerste is het zeker, dat wij des Heeren Wet, Zijn wil en woord boven de gemeenschap der heiligen moeten stellen. Maria en Jozef hebben, toen het er om ging, geen gemeenschap der heiligen gezien; zij hebben niet gezien, dat ook maar één mens met hen geweest is. Waar wij echter Gods Wet meer achten dan de gemeenschap der heiligen, daar zal het nochtans ook aan zo'n gemeenschap niet ontbreken. God zal het ons, als wij zijn wegen en waarheid verkiezen en daaraan de voorkeur geven boven alle vlees, ten laatste ook niet aan de vertroosting van Zijn heiligen laten ontbreken. Zo heeft ook Maria wel een Simeon gevonden, evenals zij tien maanden tevoren Elisabeth vond, en veertig dagen voordat zij naar Jeruzalem optrok, de herders, en waarschijnlijk de dag voor haar vertrek van Bethlehem naar Jeruzalem de Wijzen uit het Oosten. Ook heeft Johannes, de Doper, Gods waarheid en woord boven het volk Gods verkozen; en al vond hij in het eerst geheel geen volk, weldra vond hij toch het volk bij degenen, die "niet het volk" waren. (Vergelijk Hosea 2: 22) God leidt alles naar Zijn Wet en raad, en dit kan geen vlees in de ure der beslissing verstaan. Wie nu echter, hoe ook aangevochten, aangevochten zelfs door Gods volk, hoe ook verlaten, zelfs van degenen, die hij 't meest zou wensen lief te hebben, bij Gods Wet, wil en waarheid, in eenvoudigheid des harten volhardt, die zal toch wel ondervinden, dat er nog meer van zodanige broeders zijn, over wie datzelfde lijden komt of gekomen is; en als hij meent alléén te zijn overgebleven, dan is het voor God een lichte zaak, hem er zeventuizend te tonen die de knie voor Baäl niet gebogen hebben.

Dat ondervonden Maria en Jozef op hun beurt, dat ondervond ook weer Simeon op zijn beurt, toen hij spoedig ook Anna zag toetreden en hoorde, hoe zij zijn loflied weer met een loflied beantwoordde, en de Heere prees evenals hij. Zo leerde Simeon in de tempel er nog één kennen, die, evenals hij, op de vertroosting Israëls gewacht had, ja, met even vurig verlange als hij.

Zo doet de Heere altijd, en Hij laat het versaagde hart wel eens iemand vinden en horen, die met ons een en dezelfde verwachting koestert, die dezelfde weg heeft bewandeld en dezelfde taal des Geestes spreekt.

En is men in een stad, waar veel vromen zijn, en waar men billijk zou mogen verwachten, dat allen even begerig waren naar de onvervalste melk van Gods Woord, en vindt men dan in plaats van aanneming des Woords tegenstand, miskenning, verwerping en verkettering. En ziet men zich met zijn schat, waarin alleen het leven is, uitgestoten of bespot, moet men zich daarover niet verwonderen, en moet ons zodanige ervaring niet te zeer terneerslaan, want zo moet het gaan, als het bij ons waar werk zal wezen; want waar Christus komt, daar houden Hem juist zijn huisgenoten voor iemand, die van zijn zinnen beroofd is; en waar Hij optreedt en leert, daar vindt Hij zelfs onder zijn vrienden zijn vijanden; nu is het Zijn werk, zulke vijanden aan Zich te onderwerpen. Aan de onverschilligheid en vijandschap van anderen kunnen wij onszelf het beste spiegelen en gewaar worden, wat er in ons eigen hart verscholen

ligt. Het is wel meer gezien, dat degene, die de naam had van "te leven", dood was, evenals Jeruzalem van toen dood was; en mensen te bekeren is ons werk niet. Blijven wij in onze binnenkamer bij datgene, wat wij van de Heere geleerd hebben, en in het gebed. Is het Gods wil, dan zal Hij ons geloof, onze getuigenis of prediking wel wijd en zijd in de wereld laten bekend worden, gelijk Hij dat met de lofzang van een Simeon gedaan heeft, die in het heilige Jeruzalem een verachte fakkel is geweest en een man, die niemand kende, en die ook in zijn binnenkamer bleef, en daar aanhield met lezen en in het gebed; en nu zijn reeds achttien eeuwen vervlogen, en nog wordt zijn naam genoemd, en zijn loflied in de gehele wereld gezongen.

2. Ten andere moet het ons tot een ware troost dienen, dat God een bijzonder welbehagen daaraan gehad heeft, een mens, een zondaar zodanig door Zijn Heilige Geest op te wekken, dat hij een hartelijk verlange gehad heeft, om de Christus Gods, van wie hij in de Heilige Schrift zoveel gelezen had, met eigen ogen te zien; ook, dat God er een welbehagen in gehad heeft, niet alleen zo'n sterk verlange in zijn ziel te verwekken, maar dat Hij het hem ook gegeven heeft, bij de Heere aan te houden, dat Hij zodanig een verlange ook genadiglijk mocht bevredigen; voorts moet het ons rijkelijk vertroosten, dat de Heere hem antwoord gegeven heeft, dat Hij dit wilde doen; en eindelijk, dat Hij hem ter van Zijn tijd, toen God Zijn Christus had laten komen, ook daarheen heeft gedreven, waar hij Christus heeft kunnen vinden, zien en op zijn armen nemen.

Want dezelfde God leeft nu nog, en Hij heeft er nog een welbehagen in, een mens, een zondaar van uit de troon van Zijn genade door Zijn Geest zo te drijven, dat hij, waar hem zijn verlorenheid ontdekt wordt, van hart genade voor zich begeert, van hart begeert Christus gevonden te hebben en in Hem gevonden te zijn. Dit Evangelie leert ons, dat zulke Simeons, die zo'n verlange naar de Heere in hun zielen hebben, maar moeten aanhouden met gebeden en smekingen; zij zullen ook wel het antwoord van de Heilige Geest ontvangen, dat het hen wél gelukken zal, dat zij de dood niet zullen zien, voordat zij de Christus Gods hebben gezien; Weliswaar, niet met lichamelijke ogen (want daarmee zag Simeon ook niet veel aan het Kindeke), maar met ogen der liefde, zoals de Apostel Petrus schrijft: "Denwelke gij niet gezien hebt, en nochtans liefhebt." (1 Petrus 1: 8) En hebben zij eens antwoord ontvangen: "Zit stil, mijn dochter, die man zal niet rusten, tenzij hij zijn zaak voleindigd heeft" (Vergelijk Ruth 3:18) zo zullen zij ook wel onverwachts ondervinden, dat de hoop niet beschaamt; en daaraan worden de kinderen Gods openbaar, dat zij kinderen zijn, als namelijk de Geest hen drijft.

3. Ten derde zal het nooit uitblijven, dat de toe-eigening er van zelf zijn zal, dat men van zelf als het ware de Heere op zijn armen zal nemen en aan zijn hart drukken en aanvangen God te loven en te belijden: "Ik heb die gevonden, welke mijn ziel gezocht heeft"! Als er een waarachtig wachten op de vertroosting Israëls, op de Christus Gods, in het hart aanwezig is; dan is er een geweldige zielsnood, en in die nood roept men wel menigmaal: "Wat buigt gij u neder, o mijn ziel? En wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts en mijn God." (Psalm 42) Men is echter bij dat al niet eerder op de Rots der eeuwigheid gezonken, totdat Hij gevonden is, en dat gebeurt geheel onverwachts. Dan komt het uit de volheid des harten: "Ik heb de Heere lang verwacht; en Hij heeft Zich tot mij geneigd en mijn geroep gehoord; en Hij heeft mij uit een ruisende kuil, uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijn voeten op een rots gesteld; Hij heeft mijn gangen vastgemaakt, en Hij heeft een nieuw lied in Mijn mond

gegeven, een lofzang onzen God; velen zullen het zien, en vrezen en op de Heere vertrouwen." (Psalm 40) Zulks komt ook van de Geest des Heeren; want Hij laat niet varen de werken van Zijn handen, en Hij komt gewoonlijk, waar men het niet verwachtte, hoewel men het ook heeft gezocht.

4. Ten vierde willen wij ter harte nemen, Wie de ware Christus is, te weten de Christus Gods! Dat is die Christus, Welke ons van de Vader is gegeven en gezalfd tot onze hoogste Profeet, enige Hogepriester en eeuwige Koning; en tot deze Christus kan niemand gekomen zijn, tenzij de Vader hem heeft getrokken door Zijn Geest, en al wie tot Hem komt, die zal Hij geenszins uitwerpen.

5. Eindelijk, het is een zeer liefelijke zaak, de dood niet te zien, vóór men de Christus des Heeren heeft gezien. Vragen wij slechts: hoe ziet de dood er uit, en hoe ziet Christus er uit? Hebben wij Christus des Heeren, eerst gezien, zo kunnen wij goedsmoeds de dood tegemoet gaan, en als wij die zien, vrolijk uitroepen: "Christus is mij leven, en sterven is mij gewin!"

Dit loflied zal God ook aan Zijn Israël geven, dat nog wacht op deze laatste troost.

AMEN.

111. Psalm 119:17

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 21 Januari 1849, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 119:8 - 10; Lied 74:2 en 3 (zie Naschrift blz. 303), Psalm 134 1 en 2. Zij verschenen, in het Nederduits vertaald, in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" 1856 als No. 7 in het 9e Twaalfal: "Een Gebed van David." In het Hoogduits is zij opgenomen in "Licht und Recht" 4. Heft, 6. Predigt. 1891. Des avonds preekte Ds. Kohlbrugge over Jesaja 42: 5 7. Gezongen Psalm 147: 1, 2 en Psalm 84:3. (Zie de Aantekening op blz. 303)

Het is een heerlijk woord tot troost voor allen, die uit God geboren zijn, dat wij lezen bij de Profeet Micha: *"Ik zal uitzien naar de Heere; ik zal wachten op de God mijns heils: mijn God zal mij horen. En verblijd U niet over mij, o mijn vijandin; wanneer ik gevallen ben, zal ik weer opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de Heere een licht zijn."* (Micha 7:8)

Als daar gesproken wordt: "Ik zal naar den Heere uitzien", dan wordt er niets dan dood en verderf gezien. De Heere toch is een Heiland en Zaligmaker voor de zondaars, een Helper in de nood, een goede Medicijnmeester der zieken. Zegt dan een mens, die uit God geboren is: "Ik zal naar den Heere uitzien", dan ziet hij van rondom niets dan zonde en nood, en ligt hijzelf daarenboven zeer ziek terneder. Ook moet hij, die op de Heere zien wil, geen gerechtigheid en sterkte in zichzelf bezitten, daar wij in de Heere alleen gerechtigheid en sterkte hebben.

Zegt een mens, die uit God geboren is: "Ik zal op God wachten", dan gevoelt en vindt hij God niet bij zich, dan vertoeft God, dan blijft Hij uit, dan ziet hij Gods Aangezicht niet. En wordt deze God ("de God Mijns heils") "het Heil" genoemd, dan is voor hem, die uit God geboren is, het heil ook niet aanwezig, omdat God niet aanwezig is.

Zegt hij, die uit God geboren is: "Verblijd u niet over mij, o mijn vijandin!" dan heeft hij een vijandin, zij moge zijn, wie ook; dan maakt hij ook zijn bed nat met tranen; maar de vijandin verblijdt zich.

Zegt de uit God geborene: "Verblijd u niet, o mijn vijandin, dat ik gevallen ben", dan is de uit God geborene gevallen, dan ligt hij in het slijk; dan is hij overweldigd, overwonnen door de vijandin. En zegt hij: "Wanneer ik in duisternis gezeten ben", dan zit de uit God geborene ook werkelijk wel eens in de duisternis; God heeft voor hem het licht weggenomen, of hij heeft het zelf uitgedoofd, of zijn vijandin heeft het gedaan.

Waarlijk; men zou niet zo dadelijk de moed hebben, om te beweren, dat iemand, die uit God geboren is, soms niets zien kan, dan zonde, dood en ondergang; dat God en het heil verre van hem kunnen zijn; dat zijn vijandin een hoongelach over hem heeft kunnen aanheffen; dat zij het met hem zo ver gebracht heeft, dat hij onderligt; en het schijnt een tegenstrijdigheid te zijn, dat iemand, die uit God geboren is, in duisternis kan gezeten zijn.

Desniettemin lezen wij het in de Heilige Schrift, en daarom zal het wel waar blijven; ook bevestigt het de ondervinding. Het gaat met de uit God geborenen, met de knechten des Heeren, zoals het eens ging met de knechten van koning David, die door Hanun, de koning der Ammonieten, en door zijn dienaren schandelijk bejegend werden (2 Sam. 10:1 v. v. ; 1 Kron. 19:1 v. v)

Maar een knecht Gods, maar een ieder, die uit God geboren is, ontvangt toch voor en na deze troost: *de Heere zal komen*. De opstanding van Christus toch heeft een wonderbare macht en kracht; en de knechten Gods kunnen te midden van duisternis nochtans zien. Zij hebben ogen ontvangen, die in het hart staan; het zijn ogen des Geestes, ogen der liefde en der aanhankelijkheid, ogen des levens uit God. Wat van Boven geboren is, wordt steeds naar Boven heengetrokken, en dat te sterker, hoe meer het beneden, hoe meer het ondergehouden wordt; en schijnt het ook, dat er geen zucht door wil, dat geen klacht, geen gebed gehoord wordt, zo is er evenwel een kennis des Heeren en van de rijkdom van Zijn genade, die, zelfs in het gevoel van toorn en verlatenheid, de hoop niet opgeeft: *"Mijn God zal mij horen."*

Het gebed is de ziel, de zenuw van het geestelijk leven, en waar leven is, daar is gebed, ook waar men het niet weet; daar is het gevoel: "het is bij mij niet"; daarom drijven de nood en de Heilige Geest tot Degene heen, van wie alleen alle heil tot ons komt. In zo'n gebed ligt steeds de belijdenis, dat men zonder de Heere niets kan, en een vertrouwen op de Heere, dat Hij het zal maken. En wat naar Gods wil wordt gebeden, dat vat de Heilige Geest in korte woorden tezamen; desniettemin wordt in dat korte gebed alles geklaagd en alles gevraagd. Een gans leven, een ganse verlossing, een heiligheid, die gans en gaaf is, is daarbij de mening des Geestes. Zo'n gebed willen wij in dit uur overdenken.

Tekst: PSALM 119: 17.

"Doe wel bij Uw knecht, dat ik leve en Uw Woord beware."

David noemt zich hier des Heeren knecht; als zo'n bidt hij tot de Heere en begeert van Hem, dat Hij hem mocht wél doen, en geeft de reden op, waarom hij begeert, dat de Heere hem mocht wél doen: opdat ik leve, zegt hij, en Uw Woord beware.

Het is een heerlijk gebed, mijn Geliefden! Der woorden zijn hier niet vele; maar der zaken, die begeerd worden, is een onuitputtelijke rijkdom. De genadige God legge dit gebed in onze harten, dat wij het zonder ophouden blijven bidden, of het al zuchtende opzenden tot de troon der genade; want dit gebed bevat alles, wat wij tot het leven en de Godzaligheid nodig hebben. Het is een ware belijdenis, dat het bij ons niet is; dat er veelmeer bij ons slechts armoede, dood en verderf is, dat daarentegen al het heil alleen des Heeren is, en dat wij geheel afhankelijk zijn van Zijn goedheid.

David noemt zich hier *des Heeren knecht*. Hij noemt zich zo niet in een slaafse zin, maar staande in de vrijheid van de dienst, waarin hij voor eeuwig aan de Heere verbonden is. Een knecht des Heeren is iemand, die bekeerd is van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God; die derhalve vrijgemaakt is van de knellende banden en zware ketenen der zonde, van de slavernij der hel en van het drukkende juk der wet. Er is overigens ook een vrijheid van allen dienst, die een verschrikkelijke toestand is. Wie vrij is van de dienst Gods, vrij van de gerechtigheid, die gaat zijn eigen wegen; deze wegen mogen in het begin allerlei vrijheid beloven, maar weldra wordt het openbaar, door welke tiran men wordt beheerst, en tot wiens wil men mede voortgesleept wordt. Al wie niet tot de Heere bekeerd is, leeft voort in een zoete droom van een vrije wil; hij is vrij, zoals hij waant; hij behoeft niet te doen wat God wil, zo denkt hij; hij meent zijn eigen heer en leidsman te kunnen zijn, zo'n ziet in zijn waan niet in, hoezeer hij door zijn lust en door al hetgeen hem omringt wordt beheerst, en hoe hij als een os ter slachtbank geleid wordt; en hoe hij tot de

boeien gaat, waarmee men de dwazen tuchtigt, tot dat de zonde hem met haar pijl de lever doorsnijdt, en hij neerstort in de afgrond der hel. (Spr. 7: 22 27)

De mens mag zich inbeelden wat hij wil, vrij is hij sedert zijnen afval van God in geen enkel opzicht meer Een ieder mens is vanaf die stond dienstbaar. Hij dient of de duivel, of God; of der ijdelheid tot zijn eeuwig verderf, of de Heere tot zijn eeuwige zaligheid. Hier is geen middelweg.

En een ieder uwer heeft zichzelf af te vragen: in wiens dienst bevind ik mij? Al wie de afgoden dient, hij moge al met de afgoderij de spot drijven, evenwel wordt hij door haar in haar onzichtbare strikken en netten vastgehouden. Wie de wereld dient, hij moge allerlei goede voornemens opvatten, om zich van de wereld vrij te maken, evenwel houdt de wereld hem in haar ketenen gekluisterd. Wie de Mammon, de lieve eer, de hovaardij dient, die heeft een te behaaglijk gevoel in deze vergankelijke dingen, dan dat hij er zich van zou kunnen losmaken; wie de begeerten des vleses dient, hoezeer hij die ook moge veroordelen, geeft er des te meer aan toe, hoe meer hij in de waan verkeert, ze te kunnen en te willen ten onder brengen. Dit is juist des duivels list, dat hij aan allen, die in Zijn dienst zijn, voortdurend voorliegt, dat zij vrij zijn; en dat hij hen tot de begeerte naar zelfbevrijding door wet en gebod prikkelt, ten einde hen zodoende te dieper in de slavernij en in het verderf te laten wegzinken. Het allerergst zijn dezulken er aan toe, die niet eens weten, dat zij in zulke strikken en banden des duivels zich bevinden, ja, zichzelf vleien, dat zij het met hun eerbaar leven en met een weinig "christendom" en een weinig "geloof" er bij, voor God wel goed zullen maken.

Alle dienst des duivels is een onzalige dienst; want wat men in zulke dienst ook dromen moge van genieting in de dingen der ijdelheid en der vergankelijkheid, van levenslust en levensvreugd, men moet zich evenwel van het een armzalige genot in het andere werpen, alleen maar, om zich van de onaangename gewaarwording te bevrijden, dat men in de boeien des duivels gekluisterd is. En eindelijk moet de mens toch voor Gods rechterstoel verschijnen; daar heeft hij dan niets van zijn ganse duivelsdienst. De mens gevoelt zich verloren en vervloekt, of hij maakt zichzelf ten aanzien van God nog iets wijs, wat niet waar is; hij gevoelt het in zijn binnenste en liegt nog op zijn sterfbed, alleen maar om zichzelf te handhaven.

In de dienst Gods is men ook niet vrij; daarin wordt men ook beheerst; maar waardoor? Niet door de zonde, maar door de genade. Daar gaat men ook in banden, maar in banden der liefde en des eeuwige verbonds. Ook de genade laat niet los, maar drijft met zich voort; doch waarheen? Niet tot de dood, maar tot het leven; niet in de hel, maar in het eeuwig Paradijs Gods. En daar is men niet onder 's duivels list, maar onder Gods Waarheid, die ook doet en daarstelt, wat zij belooft. En in deze dienst zijn zij er het best aan toe, die steeds branden van verlangen, meer en meer van alle banden der ijdelheid verlost en in de dienst der gerechtigheid hoe langer, hoe getrouwer bevonden te worden.

De dienst Gods is een zalige dienst; want al is daarin ook veel strijd, al worden er veel tranen geschreid van berouw en boete; al is daarin ook het hart voor en na verbroken en verbrijzeld, al heeft men daarin ook veel kruis, lijden en verdrukking te verduren, men smaakt evenwel onder dat alles de éne zaligheid na de andere; men weet, welk een God van zaligheid Hij is, wie men dient, en ook welk een zaligheid de dienstknecht te wachten staat, ja, hem van God Zelf is bereid.

Dit is buitendien het onderscheid tussen de dienst Gods en de dienst des duivels, dat men in de dienst Gods alléén zich in waarheid vrij beweegt en tevens in deze dienst zulke een vrijheid smaakt, dat men er zich van bewust wordt, in Wiens dienst men is, dat men opspringt en jubelt van louter vreugde en zaligheid, en niet kan wensen, dat zo'n dienst ooit ophoude. De duivel moet men daarentegen dienen met gestadige zuchting: ware ik toch van hem bevrijd! Wie God in waarheid dient, wil van Hem nooit los worden; hij wij nimmermeer vrij worden, hij heeft zijn Heere lief. Daarentegen kan niemand de duivel liefhebben, al is het dat hij hem dient; de duivel beloont de getrouwste diensten met verraad.

David noemt zich *des Heeren knecht*, omdat de Heere hem in Zijn zalige dienst opgenomen had. De gelovige is Gods vriend, zoals wij dat van Abraham lezen, en hij is de dienstknecht van Jezus Christus, zoals alle Apostelen zich noemen. Wie des Heeren knecht is, die is ook des Heeren vriend. En waarlijk, het is een hoge en zeer eervolle roeping, door de Heere tot Zijn knecht te zijn aangenomen.

Want onze Heere is niet een gering en onaanzienlijk mens, maar Hij is de Heere aller heren en de Koning aller koningen, de Heer des hemels en der aarde, Die buitendien een zeer grote schaar van dienaren heeft; duizendmaalduizenden dienen Hem, en tienduizendmaal duizenden staan voor Hem, en deze zijn allen hoge heerschappijen, als cherubim, serafim, tronen, machten en dergelijke.

Daarenboven heeft de Heere nog een andere uitverkorene schaar van dienaren; deze heeft Hij Zich uit de mensen gekocht met Zijn dierbaar bloed; zij staan en zitten nog hoger dan alle cherubim en serafim; immers de Heere zet hen naast Zich ter van Zijn Rechterhand in Zijn troon. Daar worden zij ingeleid in de kennis van alle de heilgeheimenissen van Zijn liefde, welke de engelen zo niet kunnen doorzien; deze regeren en floreren met Hem, en liggen als zonen en dochteren aan Zijnen boezem.

Zo is dan een knecht des Heeren een dierbaar, door de Heere gekocht eigendom, een, die de Heere Zich door het bloed der verzoening van vijand tot vriend gemaakt heeft, en die Hij Zich door een eeuwig losgeld verworven heeft, opdat hij Zijn raad zou dienen; hij is een hemels minister, die de God der heerlijkheid dagelijks mag zien en tot Hem naderen, die Hem alles mag voorleggen, wat tot eer des Konings en tot bevordering van Zijn Rijk dienen kan.

Als zo'n knecht nu beschouwt zich David; en als zo'n moet en mag zich een ieder beschouwen, die uit de slavernij der zonde, des duivels en des doods is overgegaan in de dienst des volzalige Gods. Maar als zo'n knecht heeft nu David een bede tot God, zijnen Koning en Heer. "Doe wél bij Uw knecht", zo bidt hij. Een eigenaardige bede! Hoe kan iemand, die zich in zo'n heerlijkheid bevindt, nog bidden: "Doe bij mij wél"? hij heeft immers alles!

Voorzeker, hij heeft alles. Voor een knecht des Heeren geldt het woord: "U hebt geen gebrek aan enig ding. U wacht alleen op de openbaring van onze Heere Jezus Christus", en: "U zijt gezegend in Christus met alle geestelijke zegeningen in de hemelen." Intussen, het is alles geloofs zaak; er wordt wel veel van gesmaakt, maar gezien met de zinnelijke ogen niets. Wij wandelen in het geloof en niet in het aanschouwen. In de dienst des duivels weliswaar ziet men hier alles, en de begeerlijkheid der ogen heeft voorzeker een ruim veld, om zich te vermeien; maar ten laatste is alles verschrikkelijke duisternis. In de dienst Gods is men op het geloof en op het Woord aangewezen, terwijl men menigmaal geen hand voor ogen zien kan, in

bange duisternis neerzit en geen licht ziet aanbreken; maar het einde is de ingang in het eeuwige, reine, zalige licht, waarin God woont.

Dit éne weet de gelovige, en al is het, dat hij het menigmaal ook zelf niet weet, zo weet het toch de Geest, Die in hem woont: dat hij des Heeren knecht is; een knecht des Heeren, niet in die zin, dat deze Heere Zijn dienst zou behoeven; dat weet hij wel beter. De grote God wordt van mensenhanden niet gediend als iets behoevende; tot bestwil van Zijn dienaren heeft Hij dienaren. Evenwel dat heeft Hij gezegd, deze getrouwe Heer: "Waar Ik ben, daar zal ook Mijn dienaar zijn." De dienaar des Heeren verlaat zich niet op zijn dienst. Dit is niet de grond, waarop David staat, niet de grond van Zijn gebed. David wist wel, dat die mens welgelukzalig is, wie God de gerechtigheid toerekent zonder toedoen der werken; want zo sprak hij: "Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is; welgelukzalig is de mens, die de Heere de ongerechtigheid niet toerekent." (Psalm 32)

Wanneer David zich "des Heeren knecht" noemt, dan weten wij ook uit zijn eigen mond, hoe hij dat meent; immers zo roept hij uit in de 116den Psalm: "Och Heere, Zeker ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht, een zoon Uwer dienstmaagd; Gij hebt mijn banden losgemaakt." En wat dat voor banden waren, zegt hij in vers 3: "De banden des doods hadden mij omvangen, en de angsten der hel hadden mij getroffen; ik vond benauwdheid en droefenis." De Heere was zijn Verlosser, de Heere had de banden des doods, der hel, der angsten, der benauwdheid en droefenis, waarin hij door zijn zonde geraakt was, van één gescheurd; de Heere had hem vrij gemaakt. Daaraan wist hij, dat hij des Heeren eigendom, des Heeren knecht was geworden; dat hij voor eeuwig aan Zijn dienst verbonden, in Zijn zaligen dienst overgegaan was. Derhalve op grond der verlossing, der genade, des geloofs zonder werker., noemt hij zich "des Heeren knecht."

Maar deze Heer houdt tegenover zijn dienaren Zijn woord. Hij vervult wat Hij hun toegezegd en beloofd heeft. een ieder van Zijn dienaren maakt Hij tot heer over al hetgeen Hijzelf heeft; Hij geeft Zichzelf aan hem, en met Zichzelf alles; en dat, om het te bezitten zonder bezorgd te zijn, ook zonder tegenzin te krijgen, veelmeer in ongestoorde genieting en volkomen bevrediging, en om in de vreugde zijns Heeren zich met alle heiligen eeuwig te verheugen. Heeft nu deze Heer beloofd: "Waar Ik ben, daar zal ook Mijn dienaar zijn", zo blijft des Heeren dienaar naar de vervulling van zodanige belofte uitzien, ja zijn ganse dienst bestaat daarin, dat hij op zijnen Heer wacht en op Hem hoopt, dat Hij alle zijn goede woorden, alle zijn beloften bij hem waar make; want daarin leeft de dienaar, daarop berust zijn geloofsleven. nu is hij des Heeren knecht daardoor, dat de Heere zijn banden heeft verbroken, maar hij gevoelt voor en na nieuwe banden en strikken, hij voelt zich voor en na ten onder gehouden. Omdat hij een rechtvaardige is alléén uit het geloof, zo bestrijden duivel en wereld, vlees en bloed, dood en nood voortdurend dit geloof, en ach, daar blijven vaak de beloften uit.

En als zijn zielsvijanden maar eerst het geloof onder de voet hebben, dan ziet hij ook niets meer van de gerechtigheid, waarmee hij bedekt is; dan is op eens het heil verre van hem, hij ziet des Heeren Aangezicht niet, ziet niet meer Hem, Die immers zo wonderbaarlijk de eerste maal zijn banden verbroken heeft. Hoe donker wordt het hem dan alles! Hij kan het Woord niet meer vasthouden het Woord van zijn getrouwe Heere en Zaligmaker; hij wordt als een open stad, die aan al de aanvallen der vijanden blootgesteld is; hij wordt als een steen, als een dode, die niet kan horen noch zien, ook niet meer kan ademen; alles stormt op hem aan, en het heet: "De Filistijnen over u,

Simson!" en ... zij steken hem de ogen uit. binden hem en brengen hem in de molen. "Blijft aldaar totdat uw baard weer gewassen is", liet David aan zijn gehoonde dienstknechten weten, en gewis: in elke gevangenis wast de dienstknechten des Heeren het hoofdhaar opnieuw.

Er is geen knecht des Heeren, die niet door de nood, door de angst, door de nieuwe banden, waardoor hij zich terneer gehouden voelt, gedrongen wordt, om tot zijnen Heere de toevlucht te nemen. En of ook alles hem toeroept, dat hij niet is des Heeren knecht, dat dit bij hem berust op verbeelding, dat het bij hem geen echt werk is, zo wordt desniettemin degene, wiens banden ééns door de Heere zijn verbroken, steeds door de Geest onderricht, om te weten, in wiens dienst hij staat. En door deze Geest klaagt de inwendige mens: "Ik ben Uw knecht", en het geloof zegt: Mijn God en Mijn Heiland" juist dan, wanneer men zich in veel bloedschulden weet. Het geloof is daarbij geenszins alle bergen van zwarigheden te boven, nee, het klaagt en steent; en juist de banden zijn het, die de gelovige het gevoel geven: ik ben des Heeren knecht.

David is dus door de Geest der genade zowel, als door de nood, die hem terneer drukt, er toe gedreven, zich te noemen: "des Heeren knecht." Maar hij wil uit zijn onzalige toestand uit, hij wil zijn banden opnieuw zien verbroken; daarom roept hij: Doe wél bij Uw knecht. Hij wil daarmee zeggen, dat het de Heere mocht behagen, Zich aan hem bij vernieuwing te openbaren in Zijnen glans, in Zijn heerlijkheid, in zijn liefelijkheid; hij begeert, evenals Mozes, des Heeren heerlijkheid bij vernieuwing te zien; Gods Aangezicht moet met hem meegaan, anders kan hij niet voorwaarts. Hij wil opnieuw het woord van de Heere horen; "Ik ken u bij name, en gij hebt genade voor Mijn Aangezicht gevonden!" Hij wil het opnieuw uitroepen: "Heere, Heere God, barmhartig en genadig, lankmoedig en van grote goedertierenheid en waarheid." Ziet hij nu de Heere in Zijn schoonheid, laat de Heere alle zijn goedheid voor het aangezicht van Zijn dienstknecht voorbijgaan, zo weet hij, dat de Heere met hem is; dat de Heere niet toornig op hem is, al zijn ook alle zijn vijanden op hem vertoornd. Hij wil het van de Heere bij vernieuwing weten, dat Hij hem goedertieren is en genadig, dat er bij Hem de verlossing en vergeving van alle zonden voor hem is, dat zijn geloof waar geloof is, en dat de weg, die hij gaat, de rechte weg is. Dan zal ook alle tegenstand van de zijde des vijands van Zijn ziel, van de zijde der wereld, die in het boze ligt, en van al wat zich tegen zijn geloof opmaakt en het bestrijdt, niets te betekenen hebben.

David wil dus zeggen: "Heere, toon mij Uw hogepriesterlijke schoonheid en Uw koninklijke macht; spreek U, als mijn betrouwbare Profeet, met mij van het heil, dat U de armen en ellendigen bereid hebt. Ik heb dat alles eens van Uw lippen vernomen, en toen was het mij o, zo goed; wil dat toch wederom bij vernieuwing doen, dan zal mijn ziel weer leven, dan zal ik Uw Woord voor waarheid houden, ook het geloof aan Uw genade mij niet laten ontnemen."

Zo gevoelt zich dan de gelovige dood, mat, ellendig; al wat de vijand zegt, schijnt waarheid te zijn, en aan de onzichtbare waarheid kan de gelovige zich niet vasthouden. De vette (vruchtbare) berg Basan verhoovaardigt zich zozeer tegen hem, en alle stormen en onweders woeden zo tegen hem, dat hij moet uitroepen: "Waar is de vorige trouw, die Gij, Heere, Uw knecht hebt gezworen?" God heeft Zijn Aangezicht verborgen; daarover is hij ontzet en gevoelt zich dood midden onder doden en als in een graf.

Maar wie eenmaal leven heeft ontvangen, moet licht en lucht hebben. Hij kan het in de dood, in de zonde, bij de hovaardij der vijanden niet uithouden; hij, die eenmaal waarlijk genade gekend heeft, kan zonder genade niet ademen. Gods Aangezicht moet bij vernieuwing over hem lichten, Gods vrede op hem zijn, alleen zo heeft hij rust. Hij moet uit het graf uit en in de tent der genade wonen. Wie eenmaal met de lippen des harten genade gesmaakt heeft, die kan het zonder genade niet uithouden. Men moet leven in het eeuwige leven, dat de Heere beloofd heeft; men weet het: alleen in het Woord der genade ligt de macht, om allen tegenstand te overwinnen. Wie de macht des Woords eenmaal gekend heeft, die moet het Woord wederom hebben; en wie eens ervaren heeft, hoe het Woord van genade zonden wegneemt, zekerheid geeft van de overwinning en van de zaligheid, hoe het alle vijanden overhoop werpt, die zendt zijn verzuchtingen tot de Heere op, om in de veilige verschansing van het Woord der genade gevonden te worden en daarin te mogen blijven. Maar dat leven uit de dood, dat opstaan uit elk graf, dat blijven bij het Woord des geloofs geschiedt alleen dan, wanneer de Heere aan Zijn knecht wél doet; wanneer Hij met nieuwe glans der liefde en der goedertierenheid inwendig over hem licht. Geschiedt dat, dadelijk is er dan leven, dadelijk houdt men Gods Woord in alles voor waarheid, en men blijft bij dit Woord, men erkent daarin een eeuwig houvast, een vaste grondslag van Zijn zaligheid, en er is heiligheid van rondom. Daarom bidt David: *Doe wél bij Uw knecht, dat ik leve en Uw Woord beware.*

Maar wanneer nu David zo zucht vanwege de banden, die hem nog omringen, wanneer hij, des Heeren knecht, zo klaagt en tot de Heere smeekt uit het lichaam dezes doods; wanneer hij het Gode zo klaagt, dat de slavernij der zonde, dat de macht van het zichtbare, die hem terneder houdt, zo verschrikkelijk is, dan moogt gij uzelf oordelen, in welke banden, in welke ontzettende slavernij gij u bevindt, die u niet opmaakt tot de Heere, opdat Hij uw banden losmake, maar die de vrijheid verkiest van het onbekeerd-zijn, welke ter helle voert; die aan de vrijheid om de wereld te dienen en om eigen lusten en begeerten bot te vieren, de voorkeur geeft boven de zalige dienst Gods, waarin de Heere een mens bevrijdt met eeuwige bevrijding. O, dat u nog bijtijds mocht opwaken uit de slavernij der zonde en des duivels, eer de Heere komt, en het woord uit Zijn mond zal vernomen worden: "Deze Mijn vijanden, die niet hebben gewild, dat Ik over hen Koning zou zijn, brengt ze hier en slaat ze hier voor Mij dood." (Luc. 19: 27)

Doch verneemt het, u, die klaagt, dat u zo dood, zo ellendig zijt, dat u uzelf aan het Woord der genade niet kunt vasthouden, en dat dit Woord voor u zo niets heeft; en u, die meent, dat het bij u geen waar werk is, omdat u zo onder gehouden wordt, alsof u in een graf lag, verneemt het: ook David heeft zulke ellende diep gevoeld; want al wie zo schreit: "opdat ik leve en Uw Woord beware", die gevoelt zich de dood en het omkomen nabij, die ligt onder de macht van allerlei dood. Immers hoe zou iemand om leven bidden, tenzij hij zich midden in de dood bevindt? En hoe zal iemand smeken, om het Woord der genade, het Woord des geloofs te mogen bewaren, tenzij dan dat hij ontwaart, dat alles er op uit is, om hem dit Woord uit de handen te nemen en hem zo gans uit te schudden, dat hij zonder Woord is?

Evenwel spreke hij ten spijt van de duivel en trots alle banden aldus: "O Heere, ik ben Uw knecht." Laat U de mond niet stoppen, en zoekt het geenszins bij uzelf of in uzelf. Want voor de Heere is niemand knecht vanwege de dienst, maar vanwege het eeuwig geldend losgeld, vanwege de roeping der genade in Christus Jezus. Zoekt het dus daar, waar David het gezocht heeft: bij de Heere, en houdt u aan Zijn woord. Amen.

112. Lukas 2:29-32

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 28 Januari 1849 's voormiddags. Gezongen: Psalm 103:7 - 9, Psalm 62:5, Psalm 34:3 (de Hoogduitse uitgave vermeldt Psalm 138:4). In het Hoogduits verschenen zij 1877 in Die Herrlichkeit des Eingebornen vom Vater", 1. Heft, 4. Predigt. In het Nederduits vertaald, zag zij het licht als No. 8 in het 10de Twaalfstal der eerste uitgave "Twaalf Twaalfstallen Leerredenen" 1858. Des avonds preekte Ds. K. over Jesaja 42:8. Gezongen: Psalm 115: 2, 3 en Psalm 138:4 (In het manuscript staat opgegeven: Psalm 138: 1).

God de Heere houdt wel woord; ja, zeer trouw houdt Hij woord; Hij vervult wat Hij belooft! Wie bij zichzelf ijdele verwachtingen koestert en daarop hoopt, wie bij zichzelf wensen veroorlooft te voeden, slechts om zijn lusten te bevredigen, die moge zich teleurgesteld zien. Wie een woord Gods heeft tegen zijnen lichaams- of zielsnood, die zal God niet liegen; eer zullen zon, maan en sterren van de hemel vallen, dan dat God niet zou waarmaken wat Hij de armen en ellendigen, die tot Zijn woord de toevlucht nemen, beloofd heeft. "Roep Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren", dat is Zijn woord. (Psalm 50:15) En o, hoe omringt Hij ons hier en ginds met bewijzen van Zijn eeuwige trouw!

Van uit de verte en uit onze eigen Gemeente zou ik het U kunnen tonen hoe God de Heere wel woord houdt, zeer getrouw vervult Hij Zijn woord.

Van uit de verte ontving ik in deze week een brief van een broeder, die wel twintig jaren heeft gebeden om de bekering van zijn vrouw; en ach, met zijn eigen zonden maakte hijzelf de bekering van zijn rechtschapene vrouw bijkans onmogelijk; nochtans verhoorde de Heere zijn gebed naar Zijn grote barmhartigheid. De vrouw werd ziek tot stervens toe; de dood had haar waarlijk reeds geheel in zijn macht. En toen de vrouw nu als dood neerlag, was het haar, alsof zij met sterke strikken uit de een diepte in de andere werd getrokken, zodat het aldoor dieper ging; toen hoorde zij de stem Gods: "Bindt de offeranden met touwen tot aan de hoornen van het altaar"; en de man, hij hoopt en is hopeloos, hij roept, en de dood zegt: "Zwijg, God hoort niet", hij worstelt nochtans en waar hij meent, dat zijn vrouw, onbekeerd zijnde, haar ziel zal uitblazen, daar hoort hij van haar lippen: "De Rechterhand des Heeren is verhoogd, de Rechterhand des Heeren doet krachtige daden." Ach, hoe zeer aangevochten is die geliefde broeder geweest! Hij moest alleen zijn vrouw helpen; want hij was gans verlaten, dat kon hij ten laatste niet meer. Toen riep hij: O God, zend, zend engelen tot mij, dat zij hulp bieden! En weldra kwamen engelen, in menselijke gestalte, liefdezusters en verpleegsters, alle uit de hoogste standen, die hij tot dusver niet had gekend, of die hem zelfs vijandig geweest waren om het getuigenis van Christus. En nu looft hij zijn God voor Zijn trouw.

Dit uit de verte; en nu uit onze nabijheid, in ons midden, de bewijzen. De engelen Gods hebben de vorigen Zondag twee van onze Gemeenteleden gedragen in Abrahams schoot.

- Het eerste was een Kindeke, dat "eia, eia" zong, zoals ook wij graag zingen: "Eia, eia, ach waren wij thuis!" En door der ouderen tranen brak de zon der hoop en der vertroosting door, het licht, dat ons in de ziel straalt en verkwikt, al wil ook het hart van smart en rouw bezwijken.

- Het ander Gemeentelid was een huisvader, die 's daags, als de broeders hem bezochten, graag met hen de lof des Heeren aanhief, en 's nachts, als hij alleen was, des te meer tot de Heere riep; vreze des doods kende hij, en toch had hij geen vrees; hij was beangst, toch was hij vol vrede; hij zag zonden, grote en veel zonden, maar ook zag hij het Lam. En evenals vader Jakob, krank en zwak zijnde, zich versterkte door het geloof (Gen. 48: 2), zat ook onze broeder op zijn bed, om zich te laten kleden. En eer hij de dood zag, was hij alreeds bij zijn Heere. Met blijde lach sprak hij het Psalmvers:
*"Welzalig hij, die al Zijn kracht
 En hulp alleen van U verwacht."*
- en zijn laatste woord, dat hij herhaalde, was tot mij: *"God is getrouw, ja, God is getrouw!"* Velen van u hebben uitgesproken: "hij is bij de rijken in zijn dood geweest." Ja, want al had hij niets van de goederen van deze wereld, tot in zijn graf heeft hem toch ook niets ontbroken.

God de Heere houdt wel woord; ja, zeer trouwe houdt Hij woord. De rechtvaardigen moeten het goed hebben.

*"Nooddruftigen zal Hij verschonen,
 Aan armen uit genâ
 Zijn hulpe ter verlossing tonen,
 Hij slaat hunn' zielen ga."*

Het volk des Heeren heeft wel reden om te juichen, al is het ook, dat zij als 't ware in tranen wegsmelten. Gaan zij door het dal des doods, de Heere is met hen; gaan zij door het moerbeidal, de Heere is met hen. Door het "tranendal" gaat de weg naar de "vreugdeberg."¹

Indien wij maar een woord Gods hebben, het ga met ons ook door de dood, door de diepe zee, door de donkeren nacht heen, het woord komt; het moge lang uitblijven, soms zeer lang, het moge lang op zich laten wachten, het komt, ja, het komt. En is het er, dan zijn wij gelijk degene die dromen, en onze mond is vervuld met lachen, en onze tong met gejuich, met lofprijzing Gods. (Psalm 126)

Zo'n lof Gods overwegen wij in dit uur.

Tekst: LUKAS 2:29-32.

En (Simeon) zeide: "Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede. naar Uw woord, want mijn ogen hebben Uw Zaligheid gezien, die Gij bereid hebt voor het aangezicht van al de volken. een Licht tot verlichting der heidenen en tot heerlijkheid van Uw volk Israël."

Waardoor komt het, dat zij, die God vrezen, de ellendigen, de armen, de zwaar bekommerden en troosteloze zo luid kunnen roepen tot God? Waardoor komt het, dat zij zo aanhouden met wachten en verbeiden, met hopen zelfs tegen alle hoop in? Is het de nood op zichzelf, die hen zo drijft? Indien dit zo ware, dan zouden alle mensen in hun nood tot God gaan en roepen, ook op God hopen en Hem verbeiden. Dat doen echter niet alle mensen. De Apostel Paulus geeft ons dienaangaande de juiste verklaring, als hij schrijft: "Wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen. En Die de harten

¹ In de nabijheid van Elberfeld zijn twee landhoeven gelegen, waarvan de een, in het dal, de naam draagt van "Trübsal", de andere, op de hoogte gelegen, "Freudenberg" heet. De weg naar "Freudenberg" gaat over "Trübsal." Dikwijls bezigde Ds. K. de woordspeling: Von "Trübsal" nach dem "Freudenberg."

doorzoekt, weet, welke de mening des Geestes zij, dewijl Hij naar God voor de heiligen bidt." (Rom. 8: 26, 27)

God heeft de Zijnen wedergeboren uit onvergankelijk zaad, te weten uit Zijn woord. Dit zaad blijft in hen; dit Woord is rijk in beloften, gelijk de zon rijk is in stralen; het middel- en brandpunt is Christus. Is iemand uit dit Woord geboren, zo leeft ook dit Woord in hem, met al deszelfs beloften, al heeft hij er ook zelf meestal de volle bewustheid niet van. Dit Woord, als het in een mens leeft, moet in vervulling komen met al deszelfs beloften; immers het is het Woord van de almachtige en waarachtige God. Hij Wiens Woord wedergebaard heeft, wil bij de wedergeborene de nieuwe hemel en de nieuwe aarde scheppen, waarin gerechtigheid woont, want daartoe is het Woord gekomen. Is het Woord daar, terstond is er ook de tegenstand tegen het Woord, tegenstand van de zijde der zichtbare en onzichtbare machten; tegenstand van vlees en bloed, tegenstand van het eigen hart, van het ongelooft; tegenstand van de zonden en van allerlei nood, en dat deswege, omdat het een Woord is van de heerschappij der genade en der zondevergeving.

Nu komt de nood op. Daar strijdt en worstelt dan de Heilige Geest in de wedergeborene voor het Woord, opdat het Woord doorgebroken, opdat het vervuld zij. En al wat uit God is, is uit de Waarheid, staat daarom op waarheid, en wil er zeker van zijn, dat zijn werk in waarheid is. Zo is het dan bij de aangevochtene niet de nood, die dringt, maar in de nood wordt hij tegen die nood door de Geest gedreven om te roepen, dat God Góð blijve en de Waarheid tot waarheid worde, tot lof en prijs van God. En is er de vervulling van het Woord en van deszelfs beloften, dan looft en prijst de aangevochtene de Heere; want de Heere heeft het bewezen, dat Hij de Heere is, Hij heeft zijn zaligheid aan een ellendige geopenbaard.

Ook Simeon had het Woord met deszelfs beloften; hij heeft daarbij voorzeker ook deze bijzondere belofte ontvangen, zonder welcher vervulling geen mens in vrede kan heengaan: "Uwe ogen zullen de Koning zien in zijn schoonheid" (Jesaja 33: 7), en hij had het antwoord van de Heilige Geest, dat hij de dood niet zien zoude, tenzij hij tevoren de Christus des Heeren zou gezien hebben. Hij had dus een woord Gods, een liefelijke belofte, en had daaruit de heerlijke gevolgtrekking gemaakt: ik behoort tot degenen, van wie Jesaja de Profeet zegt: "Hij zal ingaan in de vrede; zij zullen rusten op hun slaapsteden, een ieder, die in zijn oprechtheid gewandeld heeft." (Jesaja 57: 2) Nu had hij de Christus Gods gezien. De belofte was vervuld, het woord was gekomen; daarom breekt hij uit in lof en dank jegens God, en zegt: *Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw woord.* Hij looft dus God, dat Hij woord en trouw gehouden heeft. Menige nood der aanvechting had hij doorgemaakt; evenwel, het was toch waar wat God gezegd had, hoe dikwijls het hem ook mocht bestreden geweest zijn.

Hoe menigmaal het er bij Simeon ook moge hebben uitgezien, alsof er van het ganse Woord Gods niets in vervulling zou gaan, het was nochtans gekomen! Nu zag hij de Christus des Heeren; daarom looft hij God voor de waarheid Zijns woords. *"Naar Uw woord"*, zo zegt hij.

O, de hoop beschaamt niet, en van de waarheid van Gods Woord verkrijgen zij, die God vrezen, allerlei bewijzen. Al is het, dat zij ook niet juist naar de letter de belofte verkrijgen, die Simeon verkreeg, naar de geest hebben zij toch allen dezelfde belofte, welke vervulling zij voor hun dood nog op onderscheidene wijze beleven. Hadden wij maar ogen om het te zien, en harten om het op te merken! Van achteren moeten wij het toch betuigen: Gods wegen zijn enkel waarheid, en wat Hij gesproken heeft,

dat houdt Hij gewis; en als wij het dan soms bevinden en het hier en ginds te zien krijgen: "Wat wij geloven, is geen bedrog, het is waarheid", zo is dat op de tong des geestes een zoete vrucht uit het Paradijs onzes Gods, waarheen wij voorttrekken.

De ondervinding, dat God getrouw is, dat Hij wel woord houdt, heeft allerlei vrucht.

1. Allereerst brengt zij de bewustheid teweeg: *Ik ben des Heeren dienstknecht*, gelijk Simeon zich ook hier zo noemt. Niet een knecht in die zin, dat men zich op zijn werk of dienst beroemt, ook niet in die zin, dat de dienst als dienst hem zwaar zou gevallen zijn, of dat hij er van afkerig zou zijn geworden, want wie eenmaal in de dienst van God is overgegaan, die wil Hem graag en voor eeuwig dienen; maar in deze zin, dat men op de wacht en op Zijn post heeft gestaan, om des Heeren Naam en getuigenis te dragen, en van Hem te getuigen, ofschoon men Hem niet heeft gezien: "dat de Heere alleen heerlijk is", en bij zo'n getuigenis te volharden, totdat Hijzelf komt. Daar bespot nu echter alles wat zichtbaar is, wat des vleses en der wereld is, zo'n Heer, en wij hebben niets dan het parool, het ontvangen wachtwoord, niets dan het woord: "De Heere is het alléén, en Hij zal komen." Als nu zo alles de dienstknecht van zijn post wil verdrijven, en alles hem toeroept: "Uw Heere is niet, Hij leeft niet, Hij vermag niets, Hij komt nooit, wij zullen u toch op het laatst wel overweldigen, u verbeeldt uzelf wat", dan is men toch eindelijk blijde, dat Hijzelf gekomen is.
2. De tweede vrucht, die de bevinding, dat God getrouw is en wel woord houdt, met zich brengt is de belijdenis, dat Hij de Heere is. Men ziet in de Heere zo'n openbaring en ontplooiing van alle Zijn deugden en volmaaktheden, dat men Hem ten hoogste waardig acht gediend te worden, afgezien van alle loon; en men belijdt het, dat men des Heeren is en Hem dient, omdat men des Heeren heerlijkheid gezien heeft.
3. De derde vrucht, die men heeft van de bevinding, dat God getrouw is en wel woord houdt, is deze: dat men over dood en graf heen ziet. Immers wie de Heere gezien en Diens trouw ondervonden heeft, die ziet in de Heere zo'n macht en genade, dat al wat anders schrik bij hem zou verwekken, voor hem is, als ware het er volstrekt niet; veeleer zal hij zeggen: "De Heere HEERE helpt mij, daarom word ik niet te schande. Hij is nabij, Die mij rechtvaardigt, wie zal met mij twisten? Laat ons tezamen staan: wie heeft een rechtzaak tegen mij? Hij kome herwaarts tot mij. Ziet, de Heere HEERE helpt mij, wie is het, die mij zal verdoemen? Ziet, zij zullen allemaal als een kleed verouden, de mot zal hen eten." (Jesaja 50: 7-9)
4. De vierde vrucht, die men geniet van de bevinding, dat God getrouw is en wel woord houdt, is deze: dat men overal vrede vindt. Hebben wij ondervonden, dat de Heere ons, die op Hem hopen, slechts goed wil, dat Hij, hoezeer wij Hem ook menigmaal in verdenking gehad hebben, nochtans Zijn woord gehouden heeft: "Ik zal niet meer op u toornen, noch u schelden" (Jesaja 54: 9), zo kan men met vrede de dood tegemoet zien, met vrede in de open grafkuil blikken, want God geeft een goede reispennen mee; daarmee komt men rijkelijk toe: Hij geeft Zijn vrede mede; en voor zo'n vrede moet de blaffende helhond wel zwijgen; in zo'n vrede zijn wij met de Elias-wagen reeds opgevaren, voordat de lijkkoets komt; door zo'n vrede is het donkere graf de doorgang tot het aanschouwen van de eeuwige

zaligheid in het eeuwige licht; zo'n vrede bewaart al 's mensen gebeente; daar kan men zeker van zijn.

Zo sprak dan ook Simeon: *Nu laat Gij Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede;* dat is met andere woorden: nu, o Heere, Wiens eigendom ik ben, en Wie ik gediend heb, nu lost U Uw dienstknecht af van zijn post, van zijn dienst, van de strijd, welke hij gestreden heeft, van de worsteling, die hij geworsteld heeft, met de begroeting van Uw liefelijk Aangezicht: "Kom en beërf, wat Ik U bereid heb."

"Nu", zo zegt Simeon, want de Heere had boven bidden en denken gedaan. De Heere maakt Zijn volk ten laatste tevreden, doordat zij het zien, dat het waarheid is wat zij geloofd hebben, dat het niet ijdel is geweest, waarop zij gehoopt hebben, en het niet te vergeefs is geweest, dat zij gebeden hebben, en dat de Heere ook heeft kunnen doen, als een almachtig God, en heeft willen doen, als een getrouwe Vader, wat zij van Hem hebben begeerd.

Het ging hier Simeon, evenals eenmaal de patriarch Jakob. Aldus sprak Israël tot Jozef, van wie hij gedacht had dat hij dood was: "Dat ik nu sterve, nadat ik Uw aangezicht gezien heb, dat U nog leeft!" (Gen. 46: 30) Jakob had wel de droom van Jozef gehoord, ook had hij die droom wel in zijn hart overwogen. Maar al weten wij ook, dat wij door veel verdrukkingen ingaan in het Koninkrijk der hemelen, wie denkt er met blijdschap aan dat hemelse Rijk, wanneer verdrukking tegenwoordig is? David was tot koning gezalfd door de Profeet des Heeren, nochtans zeide hij in zijn hart; "Nu zal ik een der dagen door Sauls hand omkomen." (1 Sam. 27: 1) Zo ziet het er uit met ons geloof! God echter laat het woord ook komen, dat Hij in het hart der Zijnen legt, laat het komen juist dan, als zij wel het minst aan de mogelijkheid der vervulling denken. Zo is Hij altijd verrassend met Zijn heil. Daarom prijzen wij Hem ook zo, wanneer dat heil komt; want dan hebben wij hetzelfde wel het allerminst verwacht. Zo zal ook Simeon, niettegenstaande de belofte, menigmaal in duisternis hebben gezeten en volstrekt geen licht gezien hebben. Hoe menigmaal zal de duivel hem allerlei schrikbeelden hebben voorgesteld en zijn ziel met twijfelmoedigheid hebben vervuld!

Eindelijk wordt op zekere dag zijn woning hem te benauwd, hij moet naar de tempel, de Heilige Geest heeft hem gedreven. En hier was meer dan Jozef, hier was Hij, van wie Jozef een schaduwbeeld was geweest; onverwacht, ongedacht had hij de Christus Gods op zijn armen; daarom wilde hij nu ook wel graag sterven en zeide, hiervan doordrongen zijnde: *want Mijn ogen hebben Uw Zaligheid gezien.*

Het Griekse woord, dat hier door Luther met "Zaligmaker" en in onze Hollandse Bijbel met "zaligheid" is vertaald, betekent eigenlijk iets, waarin de gehele en volkomen verlossing van zonden is voor een verloren mens, iets, dat het middel is, door hetwelk de zaligheid wordt daargesteld, en dat genoegzame macht heeft, om de zaligheid voor de verlorene te verkrijgen en aan hem mede te delen. Zo bedoelt dan Simeon onze lieve Heere Jezus, naar de volle betekenis van die Naam: "Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden"; hij bedoelt dus de Heiland Zelf én het heil, dat Hij mede- en aanbrengt.

En als hij zegt: "Uw Zaligmaker", dan spreekt hij daarmee uit, dat de Heere Zelf deze Zaligmaker gegeven heeft, als een geschenk van Zijn vrije genade, als zo Een, in Wie de ganse volheid der volzalige Godheid lichamelijk woonde; dat nu zodanige zaligheid Gods op aarde was gekomen, in het vlees, om allen, die in de verdoemenis en onder de vloek en in de macht des doods, dat is, onder het geweld des duivels smachtten, in Zich op te nemen, opdat zij met Hem één Zaligheid Gods zouden

uitmaken. Zo zag dan Simeon de uitvoering en de Uitvoerder van de eeuwige raad en wil van God, dat wij verlost en zalig gemaakt zouden zijn in dit Kindeke, Dat hij op zijn armen had.

Als hij intussen zegt: *"Mijn ogen hebben Uw Zaligheid gezien"*, dan bedoelt hij, zijn lichamelijke, evenwel niet zijn vleselijke ogen. Simeon zag niets dan een Kindeke, zwak en teer, in armelijke omstandigheden; hij zag door zijn lichamelijke ogen met ogen, die in het hart stonden, met ogen des Heiligen Geestes en vol zijnde van geloof. Dat hij daarbij ook de weg zag, door welke Christus de verlorenen de zaligheid, die in Hem was, zou deelachtig maken, bewijzen zijn woorden in het 34ste vers: *"Deze wordt gezet tot een val en opstanding veler in Israël."*

Hetgeen Simeons ogen gezien hebben, is het beste, het heerlijkste, wat men zien kan. Nauwelijks hebben de ogen het gezien, of terstond zijn duivel, dood, zonde, wereld en nood verdwenen; al het lijden is weggenomen; alle benauwdheid en ziekte; de tranen der smart worden tot vreugdetranen; de tong, die aan het gehemelte kleefde, is los geworden; de nacht is geweken, alles is liefelijk licht; het hart heeft ruimte; de lamme springt op; zo-even lag men in het slijk, op eens is men een koning, een priester der gerechtigheid; het is alles "hemel", alles is "vrede"; men is zelf "zaligheid" in zo'n zaligheid Gods.

Wat betreft de uiterlijke wijze, waarop Simeon Hem zag, daarop is van toepassing hetgeen de Apostel Petrus betuigt: "Denwelke gij niet gezien hebt en nochtans liefhebt; in Denwelke gij nu gelooft, hoewel Hem niet ziende" (1 Petrus 1: 8). Wat echter de innerlijke wijze aangaat, zo geeft de Heere aan alle de Zijnen evenveel van Zijn Zaligmaker te zien, als Hij aan Simeon te zien gaf.

Maar wie zijn de Zijnen? Simeon zegt, dat God zijn Zaligheid bereid heeft voor al den volken; dus niet voor de Joden, voor het uitverkorene volk, alléén, maar ook voor de heidenen was deze zaligheid door God bereid. Het is aandoenlijk, zo iets uit de mond van een Jood te vernemen. Hij heeft dus de woorden Gods, tot Abraham gesproken, goed verstaan: "In Uw Zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde." Hij moet ervaringen opgedaan hebben, die hem tot zo'n getuigenis gedrongen hebben. Hij betuigt hier, wat later ook Paulus betuigde, toen hij tot de Joden zeide: "Het zij U dan bekend, dat de zaligheid Gods de heidenen gezonden is, en dezelve zullen horen." (Hand. 28: 28)

In weinig woorden vat Simeon hier alles tezamen wat de Profeten over de uitbreiding van het Koninkrijk van Christus geprofeteerd hadden. Dat God alles onder het ongelooft had besloten, dat Hij Zich nu over allen, dat is over Joden en heidenen, wilde ontfermen. Voor alle volken zonder onderscheid was nu Christus gekomen mét zijn heilsgoederen, opdat allen daarvan zouden gebruik maken. Alle natiën zouden Hem hebben tot hun wijsheid van God, en uit God zouden zij in Hem Zijn gerechtigheid, heiliging en volkomen verlossing door het geloof alléén. Daartoe heeft God Hem bereid, zegt Simeon, ten behoeve van alle volken, hun tot heil, tot gerechtigheid, ter volkomen zaligheid.

Tot de hoeksteen, waarop zij bouwen konden, tot de genadetroon, waarheen zij de toevlucht nemen konden, had God Hem *bereid*, dat is: gezet, gegrond, bevestigd, zodat Hij niet uit zijn standplaats zou kunnen worden gebracht, waarin God Hem gesteld had voor alle volken tot verlossing van zonde, nood en dood, ten leven en ter gerechtigheid.

Zo had ook Jesaja geprofeteerd: "En het zal geschieden ten zelven dage, dat de heidenen naar de Wortel van Isaï, Die staan zal tot een banier der volken, zullen vragen, en zijn rust zal heerlijk zijn" (Jesaja 11:10); en wederom: "En alle de einden der aarde zullen zien het heil onzes Gods" (Jesaja 52:10; Luc. 3: 6). En dit luidt evenals wanneer de Heere in Zijn gesprek met Nicodémus gezegd heeft: "Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen Eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat en ieder, die in Hem gelooft, niet verderve maar het eeuwige leven hebbe." (Joh. 3:16)

Derhalve is niemand buitengesloten, dan degene van u, die zichzelf uitsluit van de wereld en van alle vlees. Wie echter bekennen wil, dat hij tot de wereld en tot alle vlees behoort, zoals Simeon ook heeft gedaan, en daarnaar verlange heeft, dat ook hij de Zaligmaker en Heiland Gods met verlichte ogen des Geestes zien moge, en dat hij steeds meer wenst te zien, hoe in Hem de ganse volheid der Godheid lichamelijk woont, wie als een arme zondaar begeert van Zijn zonden volkomen verlost te zijn, van zonde, schuld en straf vrijgesproken te zijn, en het recht te verkrijgen op een eeuwig leven, wie deswege met David uitroept: "Verlicht mijn ogen, opdat ik in de dood niet ontslope" (Psalm 13: 4) En de vergeving van zijn zonden, zijn zaligheid en gerechtigheid bij God zoekt in Christus, die kan gewis en zeker zijn, dat God hem tot de Zijnen rekent.

Velen van u zitten in het donker en in de duisternis, omdat zij op hun zonden, op nood en dood zien; zij moeten echter nu horen, wat Simeon hier van Christus predikt, namelijk, dat God Hem onherroepelijk heeft gesteld tot een Licht, om de heidenen te verlichten. Klaagt daarom iemand, als David in Psalm 38: "Ik brul van het geruis mijns harten. Heere, voor U is al mijn begeerte; en mijn zuchten is voor U niet verborgen. Mijn hart keert om en om, mijn kracht heeft mij verlaten; en het licht mijner ogen, ook zijzelve zijn niet bij mij" (Vers 9 11), zo verneme hij ook de stem: "Maak u op, word verlicht, want uw Licht komt, en de Heerlijkheid des Heeren gaat over u op." (Jesaja 60: 1) Zeker toch zal het woord vervuld worden: "Te dien dage zal de mens zien naar Dien, Die hem gemaakt heeft, en zijn ogen zullen op de Heilige Israëls zien; en hij zal niet aanschouwen de altaren, het werk van Zijn handen, en hetgeen zijn vingers gemaakt hebben zal hij niet aanzien, noch de bossen, noch de zonnebeelden" (Jesaja 17:7, 8). Ook dit woord van de Profeet Jesaja: "De ogen der blinden, zijnde uit de donkerheid en uit de duisternis, zullen zien." (Jesaja 29:18)

W

ie uit het donker en uit de duisternis eerst uit wil, om dan daarna de Heiland Gods te zien, zal zichzelf geholpen hebben, zichzelf een licht hebben aangestoken, dat hem van de rechte weg zal afbrengen; zo'n zon kan de mens verlichten noch verwarmen. Christus is het waarachtige Licht van alle heidenvolken om hen te verlichten. Daarom spreekt de Vader tot Hem: "Het is te gering, dat Gij Mij een Knecht zoudt zijn, om op te richten de stammen van Jakob, en om weer te brengen de bewaarden in Israël; Ik heb U ook gegeven tot een Licht der heidenen, om Mijn Heil te zijn tot aan het einde der aarde." (Jesaja 49:6)

Wie dan van ulieden een heidenkind geworden is, die vrage er niet naar, of hij vroeger een Godskind geweest is, veeleer uit het donker en uit de duisternis mag hij van Zijn zonden afzien en alleen op Christus zien, zo blind als hij is, dat is: hij mag alleen geloven, en zich naar Christus uitstrekken zo zal hij in Hem een overvloedige gerechtigheid zien tegen alle ongerechtigheid en een volmaakte reiniging tegen alle onreinheid. In ons zit niets dan de dood; waar echter Christus is, daar, slechts daar is leven, vreugde, eer en heerlijkheid.

Zulke heidenkinderen nu, die alleen van die verlichting willen weten, welke Christus is, komen tot het volk van God en maken met hetzelfde één volk uit. Dit volk echter, het ware volk Israël, dat de overwinning wegdraagt en overmocht heeft na veel worstelen, bestaat uit louter neergeworpen en vertreden stammen, uit louter verwaarloosden en die men aan de weg heeft laten liggen, uit louter verdwaalden en die men in de woestijn heeft gedreven, uit louter stervenden en omkomenden, die in hun eigen ogen Gode en de mensen een gruwel geworden zijn, uit gewonden, die echter naar waarachtige genezing uitzien, uit versmaden, die van schaamte en schande hun mond niet durven opendoen, en nochtans is er iets in hen, dat maakt, dat die smaad hun een last is; er is iets in hen, dat zij met lijdzaamheid in goede werken, welke zij zelf niet eens kennen, jagen naar het eeuwige leven; iets in hen, dat slechts de ere Gods en van Christus zoekt.

Dat is het Israël Gods, dat is Zijn Jakob. Denzulken, zegt Simeon, heeft God Zijn Christus gegeven tot heerlijkheid, dat is, tot lof en eer, zodat hun eer en heerlijkheid Christus is.

Geliefden! Is Christus de Zaligmaker, de Heiland Gods, dan kan God aan alle andere heilanden en zaligmakers, welke vlees aanroept in zijnen nood, geen welbehagen hebben; zo is slechts Die mens Gode welbehaaglijk en is verlost van de toekomstige toorn, die alleen in deze Heiland gelooft, als zijnde Deze Zijn gerechtigheid, heiliging en verlossing. Is Christus het Licht, om te verlichten, dan zijn wij duisternis, van nature zonder enig licht, en alles is duisternis, wat door ons, buiten Christus, gedaan wordt, hetzij nu wereldse wijsheid en vleselijke voorzichtigheid, eigenwillig werk of dergelijke zonden; maar zo is Hij alleen het licht van onze ogen, om te zien en om te hebben vergeving van zonden en nieuwigheid des levens.

Is Hij de eer en heerlijkheid van Zijn volk, dan is al wat wij zijn en hebben schande en smaadheid, dan hebben wij ons te schamen over al wat wij zijn en doen. Zo is het dan alleen Gods werk in Christus, als wij zalig gemaakt, als wij verlicht zijn, als wij uitverkoren, geroepen, gerechtvaardigd en verheerlijkt worden. Wie dus van ulieden in slaap neerligt, die sta op uit de doden, die verlate zijnen waan, als ware hij iets naast Christus, en geve het Licht, Dat over hem schijnen wil, de eer, anders zal hij eeuwig moeten zwijgen in de duisternis. Wie uwer geen licht ziet, die hoop op dit Licht, en wie worstelt gelijk Simeon: God moge Zich over hem ontfermen, opdat hij de dood niet zie, tenzij hij tevoren de Christus Gods heeft te zien gekregen, die houde niet op met worstelen, die houde niet op met Hem te zoeken in Zijn woord, zo zal hij Hem vinden, eer hij het vermoedt. De Heere heeft immers Zelf gezegd: "Zoekt, en gij zult vinden"; en wie uwer van hart belijdt: "Bij U, o Heere, is de gerechtigheid, maar bij ons de beschaamdheid der aangezichten" (Dan. 9: 7), die wete, dat God Zijn woord vervult: "Die Mij eren, zal Ik eren." (1 Sam. 2: 30)

O, volk, in welker hart een gedurig vragen is naar de levende God, die vasthoudt aan Zijn beloften, blijft standvastig, volhardt, houdt moed, wat U ook in de weg kome. God houdt woord en vervult het trouwelijk. "Hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben", ook dat zal komen.

Dit geloof zal niet ijdel bevonden worden: "Ik weet, mijn Verlosser leeft, en Hij zal de Laatste over het stof opstaan; en als zij (de wormen) na mijn huid dit (mijn hart) zullen doorknaagd hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen; Denwelke ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen, en niet een vreemde." (Job 19: 25-27) En zoals de Heere, naar Zijn trouw, Simeon daarmee verraste, dat Hij hem de Heiland

Gods in zijn armen gaf, toen hij wel het minst daaraan dacht, zo zal de Heere ook ons verrassen, als Hij komt om ons op te nemen in zijn armen, aan Zijn hart, in Zijn Huis daarboven.

Dat God love, wat geen stem heeft; dat al wie in een duistere kerker zit, het licht roeme; dat al wie door de duivel met allerlei schande bedekt is en nochtans gered moet zijn, over zo'n ere juiche!! Wie niets is, die hoop alleen op Hem; en de arme, die niets heeft, tone deze Schat. God de Heere, Die het geloof wil en het geloof geeft, is mét dat geloof, hetwelk gelooft ten spijt van duivel, zonde en ongeloof, en Hij maakt zo'n geloof waarachtig; *want alleen Hij houdt woord, ja getrouw houdt Hij woord!*
AMEN.

17. Lukas 2:33-34a

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 4 Februari 1849, des voormiddags. Gezongen Psalm 1: 1 4; Lied 3: 1 (Zie Naschrift Deel 11 blz. 493), Psalm 86 3. In het Hoogduits verschenen zij 1877 in "Die Herrlichkeit des Eingebornen vom Vater" 1. Heft. 5. Predigt. In het Nederduits vertaald zag zij het licht als No. 9 in het 1 Ode Twaalfstal der eerste uitgave "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" 1858. Des avonds preekte Ds. K. over Jesaja 42: 9 13. Gezongen: Psalm 98: 3, 4 en Psalm 3:3.

Geliefden.

De zon maakt het éne week en het andere hard; zij maakt de klei hard en maakt de was week. Uit dezelfde bloem halen de bijen de honig en bereiden de spinnen hun venijn. Het vuur beproeft het goud en verhoogt deszelfs glans, maar het verteert de doornen en distelen. Hetzelfde licht verblindt de ogen van de één' en is weldadig voor de ogen van de ander; de nachtvogels schuwen het licht, de adelaars en alle kinderen des lichts keren zich naar het licht toe. Een en dezelfde reuk is dodelijk voor sommige vergiftige dieren en voor de varkens, daarentegen leven-aanbrengend voor de bezwijmde. Zo is het ook met het Evangelie van Christus. Menigeen is het een reuk des doods ten dode, menigeen een reuk des levens ten leven. (2 Kor. 2:16) Het is dengene een reuk des doods ten dode, die de voorkeur geven aan de dood boven het leven, aan de ijdelheid boven het waarachtige, aan het zichtbare en vergankelijke boven het onzichtbare en eeuwigblijvende. En een reuk des levens ten leven is het dengenen, die in de dood liggen, die in zo'n dood geen leven kunnen vinden, en deswege tot God in de hemel schreeuwen: "Laat mijn ziel leven, en zij zal U loven, en laat Uw rechten mij helpen." (Psalm 119:175) Gods ogen zien naar het geloof; Zijn Aangezicht is echter tegen de goddelozen. Hij, Die in de hoogte zijn woning heeft, wil wonen bij degenen, die arm zijn en verslagen van geest, en die voor Zijn woord beven. Daarom zal Hij ook niet beschamen, die tot Hem de toevlucht genomen hebben en in Dengene geloven, Die de goddeloze rechtvaardigt. Daarentegen moeten zij te schande worden, die het geloof en Christus voorgeven te bezitten en, daarachter schuilende, de eigen gerechtigheid, de eigen lust en de liefde der wereld zoeken. En Hem vergeten en verloochenen, Die hen gemaakt en gekocht heeft. En evenals de werking der zon verschillend is, naarmate het voorwerp is, waarop haar hitte valt, zo is ook de werking des Evangelies, naarmate de mens is. De mens nu moet vallen of opgericht worden, het Woord daarentegen zal onveranderd blijven staan en gedooft geen verwringing. Dat zijn waarheden, die wij in deze ure willen overwegen.

Tekst: LUKAS 2:33 en 34a.

"En Jozef en zijn moeder verwonderden zich over hetgeen van Hem gezegd werd. En Simeon zegende henlieden, en zeide tot Maria, zijn moeder: "Zie, Deze wordt gezet tot een val en opstanding

Nadat Simeon een zo heerlijke en troostrijke prediking van Christus gehouden had, namelijk: dat Hij een Heiland zou zijn, een Licht en een Heerlijkheid voor alle volken, door welke prediking het bekommerde hart vervrolijkt wordt, verwonderden zich de vader en de moeder van het Kindeke Jezus over hetgeen van Hem gezegd werd. Niet, alsof zij niet geloofd zouden hebben, wat zij tevoren door engelen en mensen van dit Kindeke gehoord hadden, maar de engelen en mensen waren weer verdwenen, en zij zagen wederom niets, dan het zwakke Kindje en hun eigen armoede. Het ging hun,

zoals het ook ons gaat: horen wij het Woord van Christus en zien wij in dat Woord, dan zijn wij goedsmoeds. Letten wij echter niet op dat Woord, dan zien wij terstond weer niets, dan wat voor ogen is, niets dan de nood en de ellende. Het Woord helpt evenwel de zwakke en struikelende geduriglijk met groot geduld op, zodat wij welgemoed de staf weer opnemen, onszelf met onze ganse weg Gode bevelende. Zulks geschiedt, opdat het Woord eindelijk door de Heilige Geest in ons vast blijve, en wij niet op het zichtbare zien, maar op het onzichtbare; want het zichtbare is tijdelijk, maar het onzichtbare is eeuwig. (2 Kor. 4: 18) Als nu het Woord komt, dan verwonderen wij ons gedurig opnieuw over hetgeen dat Woord getuigt; niet, omdat wij het niet geloven, maar omdat hetgeen voor ogen is het Woord steeds schijnt te logenstraffen, en wij aan het bedenken des vleses toegeven, daarom verwonderen wij ons telkens opnieuw over de heerlijkheid van het Woord, alsof wij het nog nooit gehoord hadden. Want waar is het vlees, dat Gods wegen zou kunnen verstaan, zoals die door de diepte heengaan, en zoals Hij de dingen, die niet zijn, roept alsof zij waren, indien wij niet juist in die ogenblikken van Gods Geest bestraald worden, om armoede, zwakheid, ellende, nood, zonde en dood met de ogen te zien, en nochtans rijkdom, sterkte, hemel, verlossing, genade, leven en de volkomen overwinning te geloven.

Zo verwonderden zich dan ook Jozef en Maria over hetgeen van het Kindeke Jezus gesproken werd, omdat zij naar het zichtbare niets zagen, dan wat hun geloof moest bestrijden en ten onder houden. Zij ontmoetten immers in de stad Gods en in Zijn tempel niemand, die iets van dit Kind wist. Een ieder nam in de tempel zijn godsdienstplichten waar; de een bad, de ander bracht een offerande, en niemand merkte de Zaligmaker op, die God bereid had. Toen zij dan ook eindelijk niets meer zagen, dan wat zij voor het Kind naar de Wet deden, ziet, daar trad op eens, onverwacht, iemand toe, die van dat Kindeke zulke grote dingen getuigde. Daarover verwonderden zij zich; op eens ging hun de hemel weer open, en nochtans dachten zij bij zichzelf, terwijl zij op het Kind zagen: *hoe is dat mogelijk?*

Wie zich wat aanmatigt, die weet en verstaat alles naar de wijze van een rekensommetje; wie in oprechtheid gelooft, die moet gestadig geholpen worden met Gods Woord, en hij verwondert zich, als hij dat Woord hoort.

Simeon kon het Kind niet weer uit zijn handen geven, zonder Hetzelve en de ouders te zegenen, zoals wij lezen: Simeon zegende henlieden. Dat heeft hij door de Heilige Geest gedaan. Door deze Geest zag hij het lijden van Christus en de heerlijkheid daarna, en sprak het in deze zegen uit, hoe Christus door de wereld zou veracht, vervloekt, gelasterd en veroordeeld worden met de Zijn. Maria en Jozef waren ook leden van het lichaam van Christus en moesten dies nog veel smart en bitterheid om de wil van dit Kindeke ondervinden en veel lijden. Daar zet nu Simeon met zijn zegen de ouders van het Kind bij voorbaat in een goede verschansing, dat zij namelijk, hoewel zij hier niets anders zouden zien dan allerlei tegenspoed, kruis en vervolging om Christus wil, nochtans de heerlijkheid daarna zouden aanschouwen. Ook zegent hij het Kindeke; hij ergert zich niet aan des kruises gestalte, noch aan des vleses gedaante, maar spreekt veelmeer met Zijn zegen dit uit: "Rijd voorspoediglijk, o Held, in Uw heerlijkheid, op het Woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid; en Uw Rechterhand zal U vreselijke dingen leren." (Psalm 45: 5)

Het is aandoenlijk, dat Simeon Maria en Jozef gezegend heeft; daaruit zien wij zijn grote liefde tot de Heere en tot de Zijnen. Ook zien wij daaruit, dat de Heere degenen, die Zijn raad moeten uitvoeren en deswege van de duivel en de gehele wereld veracht

worden, niet zo geheel alleen laat, maar Hij laat hen toch een ziel vinden, die hen in hun verlatenheid, van Godswege, daarmee vertroost, dat zij het nochtans goed hebben; een ziel, die de eenzame weg, welke zij te gaan hebben, prijst en looft, en die hen daarmee bemoedigt, dat het Gods weg is, die zij gaan, en dat die dient tot de verheerlijking van Zijn Naam. Zodoende wordt men gewapend tegen een weldra komende aanvechting.

Ook is het een opmerkelijke, grote zaak, dat Simeon het Kindeke zegent, Dat toch zo volstrekt geen gedaante of heerlijkheid had. Want men moet, voorwaar, alleen op het onzichtbare de ogen gevestigd hebben, om in waarheid Christus te kunnen zegenen. Immers de ware Christus laat aan het vlees niets goeds, verwerpt al wat vlees voor vroomheid en gerechtigheid uitgeeft, noemt alles dwaas, ijdel en onnut al wat de wereld verkiest; voor Hem is alle genot, alle goed en eer der wereld niets anders dan zondedienst. Daarentegen komt Hij met kruis, verdrukking, nood en lijden van allerlei aard, en alle vlees moet met zijn gewillig-zijn, zijn lopen en schoonste verwachtingen voor Hem te gronde gaan. Wie zou nu Christus willen zegenen, indien hij niet die Geest bezit, om alle dingen, buiten Christus, te versmaden en voor schade te achten, indien hij niet gereed is, om allerlei te lijden en eigen werk en weg te laten varen? Wereld en vlees vervloeken, lasteren en smaden zo'n Christus, Die alleen onze gerechtigheid en ons heil voor God zijn wil; daarom moet wie Christus zegent, wel der wereld gekruisigd zijn en de wereld hem, daar immers deze Christus naar het zichtbare niets medebrengt, dan kruis, verdrukking, hoon, schande en smaadheid, en aan het vlees volstrekt geen roem laat.

Wie niet verloren is in zichzelf, wie niet kent de nood en de onrust der ziel, de honger naar de gerechtigheid uit God, die verwerkt en verwacht zich in de dingen dezes levens en denkt slechts aan tijdelijk genot; die kan ook Christus niet zegenen, want bij de zodanige is Christus ten hoogste een bijzaak, om te helpen, wanneer het eindelijk tot sterven komt; maar wie verloren is, die is op het onvergankelijke uit, die laat het kruis zich welgevallen, die verloochent de wereld en haar begerlijkheid, is der wereld vijand en zegent Christus, omdat Hij het eeuwige heil is. Wie zich als verloren, als vlees kent, die ziet in de in het vlees gekomen Christus het eeuwige heil, en ergert zich daarom niet aan de uiterlijke zwakke vorm, niet aan de onwelgevallige en in veler ogen onwaardige gestalte; hij kent het immers bij ervaring, waarvoor het vlees deze Christus houdt, Die ons van God gegeven is, en hij kent het ook bij ervaring, welk een troost deze Christus voor degene is, die geen leven vinden in eigen hand.

Deze ervaring, welke Simeon ook in zijn leven gemaakt had, spreekt hij nu uit jegens Maria, de moeder des Heeren. En waarom zegt hij dat bijzonder tot haar? Waarom ook niet tot Jozef? Juist als een in het vlees gekomen zou Christus tot een val en opstanding veler in Israël gezet zijn, en tot een teken, dat wedersproken zou worden. Hij zag een Kind; dit Kind was vlees, zoals Johannes betuigt: "Het Woord is vlees geworden"; het was als ieder ander kind en in gedaante gevonden als een mens. Juist zo wordt Het gezet tot datgene, wat Simeon van Hem zeide.

Simeon had tot het Kind Zelf kunnen zeggen: "O dierbaar Kind, mijn Heere en mijn God, nu Gij Uzelf ontledigd (vernietigd) hebt, nu Gij de gestaltenis van een dienstknecht hebt aangenomen en de mensen zijt gelijk geworden, nu Gij in gedaante gevonden zijt als een mens, ligt U daar voor de één in Israël tot een val, voor de ander ter opstanding." Maar het Kind verstond dit nog niet; daarom keert hij zich tot het

vlees en bloed, waaruit dit Kind vlees was geworden, te weten tot de moeder, om het zo aan het vlees van Christus aan te zeggen, waartoe Het in het vlees gekomen is.

De naam "Maria" wordt hier echter met opzet door de Heilige Geest genoemd; "Maria" toch betekent: "hare weerspanning"; immers ook de weerspanning van het vlees van Maria zou voor zodanig vlees moeten vallen, en ook Maria als "Maria" aan Hem haar opstanding hebben. Wie nu oren heeft om te horen, die hore wat Simeon door Heiligen Geest, en dus de Geest tot de Gemeente zegt!

Zie, wordt hier allereerst gezegd. En waar de Heilige Geest dit "zie" uitspreekt, daar moeten wij toch de ogen openen en toezien, welke weg door ons is ingeslagen, opdat wij niet te eniger tijd bedrogen uitkomen! Vreselijke én heerlijke dingen worden hier van Christus gepredikt:

1. Ten eerste ligt Hij daar: *voor velen in Israël tot een val*. Hoe dat zo? Wat valt, moet hebben gestaan, anders kan het niet vallen. Velen dan in Israël staan. Maar hoe staan zij? Ik zal daarop het antwoord geven, en een ieder onderzoeken zichzelf. Want als Christus in Zijn heerlijkheid zal gekomen zijn, en alle Zijn heilige engelen met Hem, dan heeft alle zelfmisleiding een einde.

Velen staan met hun beide voeten in de wereld, in de gierigheid, in de eigenliefde, in het najagen van de ijdelheden, in de hoogmoed des harten, in de waan van wat te zijn, in de handhaving en rechtvaardiging van zichzelf, in hun eigen gerechtigheid; zij zoeken hun lust en hun begeerte. Zij volgen de gedachten van hun eigen hart, oordelen steeds de naaste en nooit zichzelf; willen anderen bekeren, en bekeren zichzelf nimmer van hun ijdelheid. De ganse wereld moet er voor hen wezen, opdat zij maar het hunne hebben. Hun element, hun beginsel is geld en genot. Met beide benen staan zij in allerlei aanmatiging. Van zelfverloochening, van verloochening der wereld en der begeerlijkheid der ogen is bij hen geen spoor; ook is er bij hen niet enig bewustzijn van wet, recht en orde. Alles draait om het eigen ik. Zij zijn opgeblazen; al wat zij doen en vaststellen moet voortreffelijk, moet meesterlijk zijn; wat zij beweren moet gezag hebben. Zij zoeken zichzelf en niet God, niet wat van de naasten is. Zij zijn alles, alleen niet klein en gering in hun eigen ogen en de Heere alleen groot. Dat God en Zijn Naam door hen groot gemaakt worde, dat zoeken zij niet. Er is bij hen allerlei geloof, alleen niet dat geloof, dat de wereld vergaat met haar begeerlijkheid, niet dat geloof, dat al dit zichtbare nietig is, dat zij zelf in een ogenblik een prooi der wormen kunnen zijn, en dat niet hun naaste alléén, maar ook zij met hun werken voor Gods Rechterstoel moeten verschijnen. Hun element is de wereld, en zij houden de Godzaligheid voor een hefboom, om tot hun oogmerken te geraken. Bij dat alles zijn zij bekeerde mensen, zijn wedergeboren, hebben de Heere gezocht en ook gevonden. Zij zijn onder de profeten gekomen, gelijk Saul; zij hebben alle tekenen en bewijzen der genade; dat is hun alles, gelijk bij Saul, in één dag overkomen. De zaligheid kan hen niet ontgaan, zij hebben het ware geloof, en al is het, dat zij menigmaal zeggen, er zich over te verontrusten, of zij wél zalig zullen worden, zo vleien zij zich toch in hun harten; zij laten zich intussen niet uit hun stand stoten. Alles hebben zij, alleen één ding missen zij: zij willen zich vanwege hun ongerechtigheid niet laten bestraffen, zij hebben de liefde niet, die in de afgrond geboren is, en weten niet van barmhartigheid. Zij moeten het Koninkrijk in bezit hebben.

Daar komt nu de kleine David, de van God gezalfde Koning, de Profeet Gods en enige Hogepriester. Die komt echter niet met uiterlijk gelaat, maar in het vlees, draagt een doornenkroon, draagt Zijn kruis, en dat moeten zij Hem nadragen en de wereld en hun goddeloze begeerlijkheden laten varen. Hij gaat de onderste weg, hoewel Hij heerlijk

kon zijn, en lokt hen in deze weg van zelfverloochening; Hij houdt hun Zijn goede Wet voor en de leer van de ware gerechtigheid en Godzaligheid, wil de Wet bij hen oprichten door de Heilige Geest, opdat zij waarachtig God en hun naasten liefhebben. Te dien einde predikt Hij hen, dat zij slaven der zonde zijn, en belooft hen de eeuwige vrijheid; Hij leert hen, dat zij vleselijk zijn en onder de zonde verkocht, en dat slechts in Hem gerechtigheid en sterkte voor hen is voor God; dat zij alleen uit Hem hun vrucht kunnen vinden, dat zij zich daarom bekeren moeten van hun dode werken tot de levenden God. Voor zo'n Christus liggen dan neergeworpen alle hun werken, hun vroomheid, gerechtigheid en Godzaligheid. Daar moet dan beginnen het geloof, dat afstand gedaan heeft van wet, van werken en allen roem des vleses, het geloof, dat niets ziet dan het tegenstrijdige, dan kruis en verdrukking, nood en een vervolgd-worden om het kruis van Christus, dat zich evenwel ten spijt van dat alles alleen houdt aan Christus. Daar moeten zij niets zijn dan "vlees", en Christus de "Geest", en zij "in Hem geest uit God", en zo moet de ganse waarheid des geloofs gehandhaafd blijven door het vlees heen, en door allerlei dood van het lieve "ik" heen. Nu doen zij zich een tijd lang voor, als wilden zij ook niets anders, als begeerden zij even hetzelfde; intussen houden zij zich staande in het bloed en merg hunner eigen gerechtigheid en hunner begeerten, want zij hebben bij Christus alleen zichzelf en de wereld gezocht, en dan óf zij ergeren zich aan zo'n Christus, miskennen, lasteren, versmaden Hem, roepen degenen, die van gelijke gevoelens zijn, samen, om zo'n Christus aan het kruis te slaan of uit hun land, ja, uit de wereld te verbannen; óf, zij horen Hem zolang, totdat zij eindelijk niets meer horen en doof- en doodgepreekt zijn; terwijl zij menen, dat zij leven. In beide gevallen struikelen zij onverhoeds over de Steen, welke ook Jozua eenmaal legde voor de ogen van een geheel volk, dat tot hem zeide: "Wij willen ook de Heere dienen"; maar hun goden wierpen zij niet van zich. *Wie oren heeft om te horen, die hore, wat de Geest tot de Gemeente zegt!* Er wordt hier gesproken van "velen" en niet van sommigen; en wel van "velen in Israël", dat is dus: van velen onder het volk Gods.

2. Ten tweede ligt ook Christus daar: *tot een opstanding van velen in Israël*. Vanwaar komt dit? Wat opstaan zal, ligt voor het opstaat terneder. Zo liggen dan in Israël velen terneder. En hoe liggen zij daar? Zij liggen in hun bloed, onrein van het hoofd tot de voetzolen; zij liggen daar zonder gerechtigheid en zonder kracht, om zichzelf op te richten. Als de Heere Zich niet over hen ontfermt en hen niet opricht, dan komen zij om. Zij willen het goede, maar zij kunnen het niet volbrengen, zij wenen daarover; zij willen het kwade niet, nochtans doen zij het, zij zijn deswege verbroken; zij zijn er over verbrijzeld, dat, wanneer zij het goede doen willen, het kwade hun steeds bijligt. Zij kunnen met het "doe dat" niet meer voort, hoe zij dat ook beproefd hebben. Van al hun doen roepen zij verschrikt uit: "Ik weet niet wat ik doe." De wereld en alles, wat van de wereld is, kan hun geen rust geven; zij belijden het met een verbroken gemoed, dat zij de zonde liefhebben, nochtans haten zij de zonde met een oprechten haat; ach, waren zij er maar van verlost, hadden zij maar de gerechtigheid, die voor God geldt, de heiligheid, die voor Hem heilig is! Hadden zij Christus maar gevonden, het Lam Gods! Waren zij maar in Hem geborgen! Konden zij maar geloven! Waren zij maar met de Wet in overeenstemming! O, dat zij de liefde hadden, om God lief te hebben van ganser hart en hun naaste als zichzelf! Maar enkel haat tegen God en de naaste vinden zij in zich. O, hoe voelden zij zich vroeger zo gelukkig, maar al het vroegere is verspild, verkwist, het oude kan hun intussen niet meer helpen. Wet, zonde, toorn, vloek, verlorenheid, duivel en dood dringen op hen aan, en het gaat hen daarbij om God, om zijn vertroosting. Zij moeten God gevonden hebben, de levenden God; in

Christus moeten zij gans gevonden zijn. Maar zal Hij Zich over zo'n afschuwelijker zondaar nog ontfermen? over zó een, die zo van de Geest ontbloot en zo geheel vlees en vleselijk geworden is, bij wie het er uitziet, als had hij zich aan de zonde verkocht, om niets anders te doen dan haar wil?

Daar wordt hem nu door het Woord, uit de liefde des Vaders, de ware genadetroon getoond, de ware Christus, en niet een geschilderde Christus. Christus, weliswaar in heerlijkheid gezeten aan de Rechterhand des Vaders, maar als het Lam, dat zijn zonden weggedragen heeft, maar als de Zoon van Abraham en David, als de in het vlees Gekomene, als de barmhartige Hogepriester, Die de broederen in alles geheel gelijk heeft moeten worden, zodat Hij hun vlees en bloed volkomen mede deelachtig geweest is, en in alles verzocht is, gelijk als wij, maar Die alles in het vlees hersteld heeft, door eeuwige Geest, zonder zonde.

Aan deze in het vlees gekomen Christus wordt de neerliggende opgericht; door deze staat hij op, die geheel terneder geslagen lag; door deze komt de diepgevallen en gezonkene uit de ruisende kuil en uit het slijk te voorschijn, en hij looft zijn God en Heiland, Die zijn voeten op een rots gesteld heeft, waarop hij zeker staan kan.

Wie oren heeft om te horen, die hore, wat de Geest tot de Gemeente zegt!

Velen in Israël, die denken, dat zij niet tot het Israël Gods behoren, moeten deze troost, Christus, hebben, en het waarachtige Israël weet van geen anderen stand, dan van de stand in de genade, dan van de stand in de Heere.

Dezen "velen", voor wie Christus daar ligt ter opstanding, is het alleen daarom te doen, dat zij de verlorene gemeenschap met God weer gevonden hebben; Hun gaat het daarom, dat God in Zijn recht zij; hen gaat het om de vervulling der Wet, om heiligheid, om volkomen verlossing van hun zonden. Dat alles zien zij, in hun diepe nood, aan den, in hun plaats, in het vlees gekomen Christus. In dit vlees zien zij de zonde veroordeeld, aan het lichaam dezes vleses de oude Adam mede-gekruisigd. In dit vlees zien zij de Wet vervuld, Gode de gerechtigheid gebracht, de Geest des geloofs verworven, de werken des duivels verstoord; en door het gescheurde voorhangsel van dit vlees hebben zij de geopende toegang tot de troon der genade, tot al de voorraadkamers van de tempel der heiligheid Gods.

Zo hebben zij dan aan Christus hun opstanding, en worden zij van Zijn Geest onderwezen, om te verstaan, hoe door het vlees heen, ook door al het tegenstrijdige heen, door allerlei kruis, verdrukking, nood en lijden heen, ook door allerlei aanvechting van de zijde der zonde, der wereld, des duivels en des doods heen, het geloof, het wandelen naar Geest de overwinning behaalt, in welke Geest ook Christus voor hen is levend gemaakt, ofschoon Hij gedood werd naar het vlees.

Zo ligt dan Christus daar tot een val en tot opstanding veler in Israël, gelijk de steen daar lag, welke Jozua oprichtte, toen het volk zeide: "Wij willen ook de Heere dienen", en hij hun antwoordde: "Deze steen zal tot een getuigenis tegen ulieden zijn, opdat gij Uw God niet liegt."

Van deze Christus, als een Steen, die in Israël ligt, en Die velen tot een steen des aanstoots en een rots der ergernis is, velen tot een rots des heils en tot een toevluchtsoord, waarheen zij zouden vlieden en op welke zij zich zouden verlaten en niet beschaamd worden, spreken alle Profeten en Apostelen.

God echter heeft Zelf deze Steen tot zó een steen *gelegd* of *gezet*. Daarom spreekt Hij door Jesaja: "Laat Christus Uw vreze en Uw verschrikking zijn, dan zal Hij ulieden tot

een heiligdom zijn; maar tot een steen des aanstoots en tot een rotssteen der struikeling de twee huizen van Israël, tot een strik en tot een net de inwoners te Jeruzalem. En velen onder hen zullen struikelen en vallen en verbroken worden, en zullen verstrikt en gevangen worden." (Jesaja 8) En wederom zegt Hij: "Ziet, Ik leg een Grondsteen in Sion, een beproefde Steen, een kostelijke Hoeksteen, die wel vast gegrondvest is; wie gelooft, die zal niet haasten" (hij blijft bij Denzelve, en volhardt in lijdzaamheid); "en Ik zal het gericht stellen naar het richtsnoer, en de gerechtigheid naar het paslood; en de hagel zal de toevlucht der leugen wegvagen, en de wateren zullen de schuilplaats overlopen" (Jesaja 28:16, 17).

Ligt echter de schuld aan God, dat Christus velen in Israël ten val is? Beproeft uzelf, Geliefden, en ziet, waar de schuld ligt. Velen van U willen eensdeels wel arme zondaars, grote, verdoemeniswaardige zondaars zijn, maar anderzijds laten zij zich hun goede werken, hun vroomheid niet ontnemen. Enerzijds moet Christus alles zijn, anderzijds moeten zij het toch ook zijn. Maar van zelfverloochening, van verloochening der wereld, der eigen begeerte en van het zo hooggevierde "ik", maar van liefde van God en des naasten, van het doen van de wil des Vaders in de hemelen, van het bewaren van Zijn geboden, van het op zich nemen van het juk en de last van Christus willen zij niet veel weten. Zij willen slechts van zo'n genade weten, waarbij de Wet, de gerechtigheid, de liefde van de naasten neergeworpen en veronachtzaamd blijven. Waar echter Christus komt, daar neemt Hij de mens de gehele Wet en alle gerechtigheid en vroomheid der werken uit de handen, daar bedekt Hij met Zijn genade en leidt de mens, de arme en ellendige, Zelf met zijn ogen. Daar bestraft Hij echter elke ongezondheid des werks hard, opdat men gezond zij in Hem; daar bestraft Hij gestreng alle werken der duisternis, opdat men in Hem het licht des levens hebbe. Nu zegt men evenwel: "Ja, ja, dat is heerlijk", en behoudt de genade, de barmhartigheid voor zichzelf, terwijl men beweert: de naaste handelt niet, zoals hij moet, die moet zich beteren; maar zichzelf bekeert men niet van Zijn aanmatiging; men zegt: "ja, ja", maar men doet er niet naar. Zo is de mens er dan zelf de schuld van, wanneer bij al het hopen op Christus, Christus hem ten val is, en daar mag het voorzeker volgens Gods raadsbesluiten zijn, dat God dezulken laat vallen over Zijn Christus, zodat zij zichzelf ten laatste verbreken; want alleen dat is naar Gods raadsbesluiten, dat Hij de ootmoedigen genade geeft, en de hovaardigen in hun valse waan zich laat bedriegen, want Hij heeft de mensen gezegd, wat recht is.

Daarentegen zal God alleen alle eer, lof en dank daarvoor hebben, dat Hij Zijn Christus voor velen in Israël ter opstanding gegeven heeft; want daaruit erkennen wij eens voor altijd Zijn hart, en daarin heeft Hij ons ook al zijn raadsbesluiten opengelegd. De "velen" onder u, welke neerlagen en aan Christus hun opstanding hebben, weten het, vanwaar zij het goede geweten tot God hebben, namelijk daarvan: dat God Zelf hen aan Christus heeft opgericht en hun geleerd heeft, hoe zij door alle tegenstrijdigheden des vleses heen, ook door allen tegenstand heen, in weerwil van kruis, verdrukking en nood en allerlei aanvechting, het geloof behouden, zich op Gods Woord verlaten, en van al het overige, zonder dat zij daarbij iets wagen, blijmoedig mogen zeggen: "Laat varen wereld, goed, bloed, gerechtigheid en vroomheid en alles, wat het vlees begeerlijk acht; met Mijn God en Mijn Heiland heb ik van alles genoeg; Hij is mijn God, mijn algenoegzaam deel, mijn Erfenis en mijn Gerechtigheid, de gerechtigheid mijns levens."

En degene onder u, die neerliggen, vernemen, wat hun Opstanding voor God is: Christus namelijk en Zijn gerechtigheid. Niet het "doe dat", niet de heiliging naar onze denkbelden van heiligheid, niet de vroomheid, die wij zouden kunnen bezien; de werken, die wij als goed zouden beschouwen; niet het leven, dat wij in onze hand mochten vinden, maar Zijn woord: *Kom, zoals gij zijt, toon Mij uw gedaante, vraag niet naar wet, naar zonde, vloek en verdoemenis; laat Mij uw wet, uw zonde en uw vloek zijn; ook uw gerechtigheid, ook uw zegen en uw heiliging wil Ik zijn; houd u aan Mij, aan Mijn genade, Ik wil het alles voor U doen.*

Wie van u dit graag wil, die is Christus ter opstanding, en wie zegt: "Ik moet, ik moet gered, verlost zijn, hier is geen tijd te verliezen", die zal de leeuw niet vrezen, die hem op de weg dreigt te doden, en zal ook wel ervaren, dat deze leeuw aan de keten ligt, en niet kan, wat hij zo graag zou willen.

Het klinkt wel hard, *dat Christus velen in Israël tot een val gezet is.* Dat van het volk Gods velen zich aan Christus ergeren en over hem vallen, is voor menigeen, die met het getuigenis van het geloof komt en Israëls zaligheid van hart begeert, een harde aanvechting. In de beginne kan men het niet geloven, dat Gods volk tegen Christus vijandig kan zijn, en als men dat ondervindt, denkt men uitgesloten te zijn van het volk Gods. Tot de kinderen der verkeerdheid zegt de duivel: "gij zijt Godes"; en tot de kinderen der gerechtigheid: "gij zijt des duivels."

Het woordje "in Israël" zij ons tot waarschuwing, opdat wij ons daarop niet te goed doen, dat wij "Israël" zijn, als wij de gerechtigheid ter zijde stellen, om onszelf te heiligen; daarentegen moeten wij ter harte nemen, wat Christus is voor degenen, die terneder liggen, want hier geldt de uitverkiezing Gods, opdat in de dag van Zijn toekomst openbaar zij, dat Hij ons is geweest ter opstanding.

AMEN.

114. Lukas 2:34b-35

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 11 Februari 1849 's voormiddags. Gezongen: Psalm 95: 3 - 5 (of Psalm 42: 5, 6); Psalm 81: 6, 7. Psalm 81:15, 16 (of Psalm 73: 11). In het Hoogduits verschenen zij 1877 in "Die Herrlichkeit des Eingebornen vom Vater" 1. Heft, 6. Predigt. In het Nederduits vertaald zag zij het licht als No. 10 in het 10de Twaalfstal der eerste uitgave "Twaalf Twaalfstallen Leerredenen" 1858. Des avonds preekte Ds. K. over Jesaja 42: 14 - 16. Gezongen: Psalm 50:6, 7; Psalm 81: 15, 16 of Psalm 146:6.

Een groet van een Koning, van de Koning des hemels en der aarde, bracht de engel Gabriël tot een jonge bruid, terwijl *"Wees gegroet, gij begunadigde"* vrede zij u, uit louter genade, gij geliefde: *"de Heere is met u, gij gezegende onder de vrouwen"* (Lukas 1:28); zo werd Maria, de maagd, begroet, en zij had de Heere, Zijn woord, Zijn zegen, zijn zaligheid. geen gelukkigere vrouw op de ganse aarde. Haar waken en haar slapen was enkel vrede, enkel hemel! En bleef dat zo?

Ach nee, deze hemel, die zich voor haar zo heerlijk opende, toen de bode Gods met dat woord tot haar intrad, wel heeft zij hem even heerlijk en nog heerlijker weer zien opengaan, toen zij werd overgedragen in de eeuwige heerlijkheid; maar anders ... ach, de groetenis van de engel bracht slechts ellende, teleurstelling door haar ganse leven heen. Van de tijd af, dat de engel tot haar gekomen is, was strijd en aanvechting haar deel; van die tijd af aan heeft het er bij haar uitgezien, als ware de Heere op haar vertoornd, als had Hij haar verlaten, als ware zij een vervloekte onder de vrouwen.

Dat zijn zo de wegen des Heeren. Juist daar, waar God met zijn Wet begint te werken, opdat de mens zijn ellende en verdorvenheid recht lere kennen, wordt de zonde levend, en sterft de mens; dan juist, wanneer de Heere in het stille zachte suizen des Woords van genade, van vrede, van zegen, van leven tot de mens komt, breekt aanstonds allerlei tegenspoed los. Met het vlees en met onze wegen en gedachten gaat het in de dood, opdat de geest leve ten dage der openbaring der heerlijkheid van Christus. Wie het Lam volgt, waar Het heengaat, ondervindt wel, dat hem geen vlokje wol gelaten wordt. Van het lijden van Christus moeten allen, die de Zijne zijn, veel hebben, om ook rijkelijk door Hem vertroost te worden. "Wij dragen altijd de doding van de Heere Jezus in ons lichaam om, opdat ook het leven van Jezus in ons lichaam zou openbaar worden" schrijft daarom een Apostel (2 Kor. 4: 10. Wie is er van de kinderen Gods, die niet hetzelfde ondervindt en met David uitroept: "Ik ben tot lijden geboren"? Het blijft er bij: waar Christus komt, daar is Hij ook voor de Zijnen als het vuur van een goudsmid en als de zeep der vollers; daar zit Hij, louterende en het zilver reinigende, als goud en als zilver reinigt en loutert Hij de kinderen van Levi. Waar Zijn leven werkt, daar werkt ook de dood, maar Zijn leven blijft doorwerken en verslindt de dood. Al wie de opstanding der doden deelachtig wordt, heeft ook mede gemeenschap aan Zijn lijden en wordt Zijn dood gelijkvormig. (Fil. 3:10, 11) Het kan wel zeer smartelijk zijn, zodat het hart er door zou breken, maar zo is de weg; hemelse heerlijkheid blinkt alleen om het met doornen gekroonde hoofd.

Genade bij God, gerechtigheid voor Hem, vrede en vreugde met Hem en duurzame zaligheid staan alleen vast in de uitspraak der macht Gods, alleen vast in het Woord Gods. Wat waarachtig is, is waarachtig naar Geest, hoe ook door het zichtbare gelogenstraft; en daarvoor hebben wij een teken, dat machtigere dingen spreekt, dan

het teken van een regenboog, dan het teken aan de zonnwijzer van een koning Achaz. Wie echter naar het vlees wil leven, naar vlees wandelen en aan het zichtbare geloof wil hechten, die ligt met dit teken overhoop, strijdt daartegen en stelt het tot een schijf, waarop hij de overleggingen zijns harten als pijlen afschiet. Zelfs diegenen, welke behouden worden, ergeren zich aan dit teken, zij worden evenwel getuchtigd; de overigen stoten er zich aan te pletter; intussen het teken blijft staan, de verlorenen tot troost.

Deze waarheden wens ik in dit morgenuur voor u te ontvouwen.

Tekst: LUKAS 2: 34b en 35.

"En tot een teken, dat wedersproken zal worden (en ook een zwaard zal door Uw eigen ziel gaan), opdat de gedachten uit veler harten geopenbaard worden."

- I. Simeon zegt tot Maria, de moeder des Heeren, *dat Christus niet alleen gezet wordt tot een val en opstanding veler in Israël, maar ook tot een teken, dat wedersproken wordt.*
- II. Hij zegt verder, *dat door deze tegenspraak de gedachten uit veel harten moeten openbaar worden.*
- III. En, als in het voorbijgaan, voorzegt hij aan de moeder des Heeren, dat ook haar eigen ziel van deze tegenspraak verschrikkelijk lijden en als doorboord en doorstoken zou worden.

Beschouwen wij deze waarheden, elk op zichzelf.

I.

De tekenen zijn eigenlijk voor de ongelovigen, opdat zij aan zulke tekenen onweerlegbare bewijzen hebben van de gerechtigheid en waarheid Gods. Enige van deze tekenen zijn opgemerkt geworden, enige zijn onopgemerkt gebleven. De tijd der tekenen is nog niet voorbij, maar het ondankbare vlees, het verharde hart wil ze niet zien, of blijft ze niet indachtig.

Toen Elisa gestorven was, en men hem begraven had, vielen de krijgsknechten der Moabieten in datzelfde jaar in het land. En het geschiedde, dat de kinderen Israëls een man begroeven; maar toen zij de krijgslieden zagen, wierpen zij, om spoedig voor de vijand te kunnen vluchten, de man in het graf van Elisa. Toen die man daarin kwam en het gebeente van Elisa aanroerde, werd hij levend, en rees op zijn voeten. (2 Kon. 13: 20 vv) Toen hadden de kinderen Israëls een teken, dat bij God wel leven uit de dood en verlossing uit de nood te vinden is, indien zij zich maar tot God bekeerden, maar zij gaven geen acht op dit teken. De discipelen des Heeren hadden tweemaal gezien, hoe de Heere het brood vermenigvuldigen kon, maar zij dachten er niet meer aan, toen zij geen brood hadden meegenomen. God de Heere heeft van ouds veel tekenen gegeven, om het zwakke geloof te ondersteunen; zo ontvingen Noach, Abraham, Mozes, Gideon, Hizkia en meer anderen machtige tekenen van de Heere.

Ook wij hebben, om ons zwakke geloof te hulp te komen, niet alleen waartekenen der Goddelijke ontferming en genade voor ons en ons zaad in de Heilige Doop en in het Heilig Avondmaal, maar wij zijn ook door allerlei tekenen der Goddelijke hulp, genade en ontferming omringd, en het gebed van David: "Doe aan mij een teken ten goede, opdat het mijn haters zien en beschaamd worden, als U, Heere, mij geholpen en mij getroost zult hebben" (Psalm 86), hebben ook wel velen van ons verhoord bevonden.

Met sommige tekenen gaat het zodat al heeft men ze ook gezien en ondervonden, het ondankbare vlees nochtans de daarop volgenden dag zeggen kan: "Wat teken doet Gij dan, opdat wij het mogen zien en U geloven? Wat werkt U?" (Joh. 6:30) of: "Wij wilden wel van U een teken zien", terwijl men nog een ogenblik tevoren een machtig teken gezien heeft. Met andere tekenen gaat het wederom zo, dat men daarvan zeggen moet: "Dat een teken geschied is, is openbaar, en wij kunnen het niet loochenen" (Hand. 4:16), en evenwel verhardt zich het vlees daartegen.

Als vlees aan de tekenen geloof schenkt, is het maar voor het ogenblik, dat het de tekenen ziet. God de Heere heeft veel tekenen gegeven, om te bewijzen, dat Hij een groot Ontfermer is. Voor veel van die tekenen moet toch het vlees eerbied en ontzag hebben; maar één teken heeft Hij gegeven, dat boven alle andere tekenen uitblinkt, evenals de zon boven de maan en boven alle heldere sterren, en dit teken is Zijn eigen, geliefde Zoon. Al zouden nu ook alle tekenen geen tegenspraak te lijden hebben, zo moet toch dit teken het verdragen, dat het van alle vlees wedersproken wordt. Zonderling genoeg! Alle tekenen heffen anders elke tegenspraak op, dit teken verwekt juist de tegenspraak.

Waarvoor komt dat? Doordat het een teken is naar de Geest, hetwelk voor het vlees niets bijzonders heeft.

Christus is het ongeschapene Woord Gods. In dit Woord staan hemel en aarde, staat ook de mens; en in dit Woord is er voor de mens duurzaam geluk. Er was een tijd, waarin dit geluk zichtbaar was. De mens evenwel trad uit dit Woord uit, door moedwillige ongehoorzaamheid en verleiding des duivels; en de mens, nu uit dit Woord uitgegaan, werd des doods met alle zijn gedachten en overleggingen, met al zijn werken en doen, en hij was met al het zichtbare onder de macht gekomen van duivel en dood; "vlees" was de mens geworden; vlees met al zijn denken en doen, geheel van God af, geheel weg uit het element des Woords; zo was al zijn doen zonde, hijzelf een vijand Gods, en God hem tot een vijand. Toen gaf God in zijn oneindige ontferming de mens een teken, dat Hij hem weer in Zijn woord wilde opgenomen zien: *het Woord werd vlees*.

Wat zegt het Woord tot de mens, sedert het Woord vlees is geworden?

Zo spreekt Het: "Laat varen uw gedachten, alsof gij Gode gelijk waart, alsof gij u Gode moest gelijk maken; Ik ben Gods Beeld, Gode gelijk! Geloof, dat gij vlees zijt! Ik zeg het u: houd U aan Mij, en Ik zal U weer tot God gebracht hebben, Ik zal u, in Mijn vlees-zijn voor u, met God verzoend hebben. Het zichtbare zal Ik voor U overwonnen hebben, en u zult het in Mij overwonnen hebben, indien gij u aan Mij houdt; en zo ook de onzichtbare machten, die u in de weg zijn, - stoor er u niet aan. Ik ben uw Vriend en uw Helper. Zie, daar hebt u Mijn woord en Mijn trouw."

Maar het Woord, hoe ziet Het er uit? Ik zeg allereerst, dat het Woord "vlees" is geworden; daar is dan geen gestalte, geen schoonheid, dat wij Hem zouden begeerd hebben. Is dat dan nu het Woord, Hetwelk eenmaal hemel en aarde zal hebben geschapen? Kan dat eeuwig leven geven? Kan dat brood en water, kleren en schoenen huis en hof geven, vrouw en kind? Wij zien hier immers niet anders dan zwakheid, hulpeloosheid, machteloosheid; wij zien een mens, van God geslagen en verdrukt. Is er een mens, dat zo met Gods toorn beladen is? Is er enig zondaar, die zo van God gestraft wordt, als Hij? Het is immers zichtbaar, dat Hij een "vloek" voor God is; Hij draagt immers een rietstaf tot scepter, een doornenkroon tot diadeem; God Zelf legt Hem in het stof des doods; Hij heeft niets, Hij brengt niets, Hij kan niets geven; ginds

hangt Hij aan een kruishout, een spot der mensen en een verachting des volks, en sterft de smadelijkste dood!

En waarvan heeft dat Woord gepredikt? Van zelfverloochening; van Hem te volgen op zo'n weg van lijden en kruis; van een ingaan door de enge poort; van een dagelijks opnemen van Zijn kruis; van het prijsgeven van alle dingen om Zijns Naams wil; van bespotting, hoon en vervolging, van allerlei lijden, benauwdheid en verdrukking om Zijn getuigenis, om der gerechtigheid wil; van een afhouden van voeten en handen, van een uitrukken der ogen, zo zij iemand ergeren; van een verachten der wereld en aller wereldse begeerlijkheden; van een wegwerpen van eer bij de mensen; van een niet-trachten naar geld en goed; en van allerlei volmaaktheid der liefde tot de naaste.

En veroordeeld heeft dat Woord alle *menselijk* pogen, willen en lopen, om weer tot God te komen; Het heeft gepredikt: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader hem trekke"; ook veroordeelt Het alle vroomheid des vleses, de ganse heerlijkheid der werken van een eigenwillige godsdienst, en betuigt: "Tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien", en: "Zonder Mij kunt gij niets doen." "Blijft in Mij, en hebt liefde onder elkander", zo is zijn gedurig zich herhalende toespraak. Barmhartigheid jegens de naaste wil dit Woord, gelijk God barmhartig is jegens de mensen. Het wil geen zoeken van zichzelf. Het wil hartgrondige ootmoed en geen aanmatiging; het gaan van de ondersten weg, het zich-zetten op de laatste plaats en geen zelfverheffing. Het laat aan het vlees geen eer, geen gerechtigheid, volstrek geen houvast in zichzelf, Het ontzegt de mens alle goeds; noemt alles "zonde" wat hij doet, en de mens zelven "een onnutte dienstknecht", al heeft hij ook alles gedaan, wat hem te doen bevolen is.

Dit is Zijn stem: "Wie Mijn discipel wil zijn, die volge Mij; al is het ook, dat de vijgenboom niet bloeit, de kudde uit de kooi afgescheurd wordt, en er geen rund in de stallingen is, nochtans zal het hem wel gaan. Ik kom, en de rechtvaardige zal uit geloof leven." (Habakuk 4: 17en2:4)

II.

Zo is het ongeschapene Woord, Christus, en zo leert en predikt Hij. Het is echter een teken van God, dit Woord, een teken van Zijn grote barmhartigheid en liefde tot de mensen; een enig teken, zoals er geen machtiger kon gegeven worden. En tegen dit teken is overal tegenspraak.

- Vlees gelooft niet, dat het vlees is, dat het niets Goddelijks kan of wil, dat het met zijn bedenken vijandschap tegen God is.
- Vlees gelooft niet, dat in het vlees Gode een genoegdoening door verzoening moet aangebracht worden. een eeuwiggeldende gerechtigheid; daarom wil het zich ook niet wenden tot de in het vlees gekomen Christus, noch Hem belijden.
- Vlees gelooft niet, dat elke zonde de eeuwige verdoemenis na zich sleept; het weet niet eens, dat de verschrikkelijkste aller zonden is: de ongehoorzaamheid tegen het geloof aan het Woord.
- Vlees gelooft niet van zichzelf, dat het onder de vloek ligt, en dat het gruwelijk zondigt, als het zich aanmatigt, ook maar één woordje van Gods bevelen te kunnen nakomen, en dat het nochtans gehouden is, om Gods Wet tot op een tittel en jota te vervullen.
- Vlees gelooft niet, dat het Woord, Christus, alleen alles vermag, dat de ganse zaligheid, dat alle heil alleen in dit Woord ligt.
- Vlees wil zich zelf behouden door een ingebeelde God, door een zelfuitgedachte Christus; het wil zalig worden naar eigen inzicht, het wil zien en het in de hand

hebben, maar het wil niet zichzelf en al het zichtbare loslaten; het wil het niet voor waarachtig houden, dat het Woord eenmaal hemel en aarde gemaakt heeft; daarom vertrouwt het zich aan het Woord niet toe, het wil eerst zien, en dan zou het willen geloven.

Nu wordt het vlees door de prediking van Christus neergeworpen; dat verwekt steeds tegenspraak van de zijde des vleses, gelijk eenmaal aan het twistwater openbaar werd, aan de wateren van Massa en Meriba. Vlees is het met de duivel en met de zonde eens, het wil zich volstrekt verderven, het wil niet gered zijn door Gods hand, door het Woord. Het is vroom genoeg en houdt zichzelf voor oprecht. Het weet niet, dat het voor zichzelf alles tot een woestijn maakt en gemaakt heeft, en dat het er thans om gaat om aan de hand van het Woord levend en ongedeerd door de woestijn heen te komen tot in het land der rust. Het houdt zichzelf voor een god op aarde, en zijn naaste voor zijn knecht. Brood en Vlees moet het hebben; daarvoor moet God zorgen, en dan voor de naaste een brokske brood, voor de naaste een been; en voor de zaligheid van zijn ziel (als men nog gelooft, dat men een ziel heeft te verliezen) heeft men een kalf, een dier, dat wel eens spreekt als het lam, maar het is het Lam Gods niet; het levende, het heilige, het onschuldige Lam is het niet.

Hoe geleerder men nu door zijn afgod gemaakt is, des te heftiger is het tegenspreken. Het gaat, als het eenmaal Israël ging, om uien en knoflook, en niet om het Woord des geloofs en der gerechtigheid; het gaat om een stukje goud en zilver; men zoekt van het zichtbare te verkrijgen wat men kan; daarom is het hart vervuld met Egypte en niet met het land der belofte; daarom geeft men het geloof prijs, vervolgt en doodt Christus, en men wil liever omkomen zonder gerechtigheid, dan dat men zou leven door het geloof.

Wat moet God met de mensen aanvangen? Wie zich niet wil buigen, moet breken. Hij zal rechtvaardig blijven, en wie Hem niet rechtvaardigen wil, moet zien, waar hij blijft. God is Geest en heeft met de geesten der mensen te doen, die Hem steeds willen voorliegen, dat zij God zoeken, liefhebben en eren, dat zij God geloven en naar hun krachten doen wat Hij wil. Dat intussen de duivel van eigengerechtigheid en van hoogmoed in hun harten schuilt, moet hun toch openbaar worden. Daarom staat juist het teken, Christus, van God opgericht, en door het tegenspreken van dit teken moet het openbaar worden, welke kwade gedachten, redeneringen en tegenspreking tegen de alléén goede God, wat al lastering tegen Hem en wat een onverstand in veler harten schuilen.

En als dan de vraag opkomt: "Wat dunkt u van den Christus?" Dan beweert deze dit, en gene dat, Hij heet voor hen alles te zijn, maar van die Christus, Die zelfverloochening leert en wegwerping van alle eigengerechtigheid en alle zelfverkozen vroomheid, wegwerping van de werken, die een mens voorschrijft en inzet, maar van Dien Christus, Die liefde tot de naaste leert en liefde zelfs tot de vijanden, Die leert, dat men Zijn juk heeft op zich te nemen, de wereld en de, wereldse begeerlijkheden heeft te verloochenen en met Hem door bezaaide en onbezaaide landen moet gaan, wil het merendeel niets weten; bij deze komt veelmeer dit uit het hart: God is kwaad, en mijn naaste deugt niet, maar ik ben goed.

Geliefde Broeders en Zusters! Let op deze woorden, en denkt niet in uw harten: Ik behoor niet tot deze velen, ik wederspreek het teken niet, dat God gegeven heeft, de gedachten mijns harten van Christus zijn oprechte en goede gedachten. Wie God vreest, die is de voornaamste der zondaren; die klaagt bij God zich aan, dat bij

Hemzelf wel de sterkste tegenspraak ligt, en dat de gedachten zijns harten aangaande Christus wel het allerminst deugen. Want al is het ook, dat hij uit de grond des harten uitroept: "Heere, tot wie zullen wij gaan, Gij alléén hebt woorden des eeuwige levens", zo is toch ook de belijdenis in waarheid bij hem aanwezig, dat hij deze *woorden van eeuwig leven*, ach, zo weinig vertrouwt, dat hij veeleer boze gedachten in het hart voedt en mistrouwen, alsof deze woorden het eeuwige leven niet zouden aanbrengen.

Zo komt de oprechte steeds met zijn schuld voor God en buigt zich onder Gods gerechtigheid, belijdende, dat hij wel het allermeest die gerechtigheid tegengestaan heeft en nog tegenstaat; hij belijdt het van harte, dat deze hoogmoed in hem schuilt, dat hij wil uitrichten wat hij niet kan, en deze gierigheid, voor eigen eer te willen werken, in plaats van het uit de hand te geven en aan de Heere Christus het gehele werk van Zijn zaligheid over te laten; hij belijdt het, dat hem de wegen Gods, als het op de proef komt, nooit behagen, omdat die wegen alle door de diepte gaan, en hij daarop steeds het tegendeel van Gods beloften meent te zien; hij belijdt het, dat het hem een onmogelijkheid blijft het licht te geloven te midden der duisternis, genade te midden der verlorenheid, en alleen aan Christus te blijven hangen, als aan Zijn gerechtigheid voor God, en het "nochtans" vast te houden, wanneer alles "nee" zegt.

Zo betuigt echter de oprechte voor God: "Gij zijt mij te sterk geweest en hebt overmocht", en zo gelooft hij aan God, Die de goddeloze rechtvaardigt, en rechtvaardigt Hem, hoewel hij niet ziet, dat hij aan Hem gelooft.

III.

Het is voor de rechtvaardige een zeer bittere en ververschrikkelijke zaak, en het veroorzaakt hem een onuitsprekelijk lijden, dat juist in hem de sterkste tegenspraak gevonden wordt tegen het verhevenste teken, dat God gezet heeft van Zijn ontferming. Het hart zou hem wel menigmaal willen barsten vanwege de grote nood der aanvechting, welke de boze gedachten van God en Christus hem veroorzaken. Daarom zegt ook Simeon, die dit zelf in zijn lange wachten had ondervonden, tot Maria, de moeder des Heeren, als in het voorbijgaan: *Ja, ook door uw eigen ziel zal een zwaard gaan.*

Als er ooit een ziel geweest is, die nood geleden heeft van de tegenspraak en van de kwade gedachten, dan moet het wel Maria, de moeder des Heeren, zijn geweest. Zolang haar Kind nog jong was, kon zij zich aan de schoonste verwachtingen, die vlees vormt en voedt, overgeven; niemand toch van ons moet denken, dat Maria de wonderbare geboorte des Heeren, met al de omstandigheden daarbij, heeft kunnen vasthouden. Geloofd heeft zij; dat spreekt Elisabeth uit, als zij zegt: "Zalig is zij, die geloofd heeft." Ook heeft de Heere er wel voor gezorgd, dat haar geloof niet heeft opgehouden. Maar, hoe is zij steeds door het zichtbare, door het tegenstrijdige neergehouden! Toen haar Kind twaalf jaren oud was, werd het wel openbaar, dat Maria haar eigen Kind niet voor Dengene gehouden heeft, wie Hij was, ja, dat zij de gehele wonderbare geboorteniet bijzonder indachtig is geweest. Zij heeft op haar Kind ook niet meer acht gegeven, dan andere ouders op hun kinderen acht geven, en nu was haar Kind verloren; drie dagen zocht zij met angst, en Zijn woord: "Wat is het, dat u Mij gezocht hebt; wist u niet, dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders?" (Luc. 2: 49) verstond zij niet.

En toen het Kind een Man was geworden, is zij Hem niet eens gevolgd, om Zijn prediking te horen, maar bleef thuis, om voor haar huishouding te zorgen, en welk een huiskruis had zij daar! Haar overige kinderen zeiden van haar Kind: "Hij is buiten zijn zinnen"; en zij hielden Hem vast, dat Hij niet uit het huis gaan kon, om anderen te

leren; zij hielden Hem dus voor krankzinnig. En nu was het moederhart wankelende tussen Jezus, haar Zoon, en tussen de overige kinderen. En toen Hij Zich evenwel buiten het huis begeven had en in een ander huis leerde, zo ging zij met haar kinderen daarheen, om te zien wat van Hem mocht geworden zijn. Op de bruiloft te Kana in Galilea liet zij het ook wel zien, hoe weinig zij Hem kende als de eeuwige Zoon des eeuwige Vaders, Die niets kon of wilde doen zonder de Vader.

Eindelijk staat zij onder het kruis, als de moeder van een door God en mensen vervloekten, van een door geheel Gods volk, door de hogepriester en andere dienaren Gods als ketter verworpenen, daar staat zij als de moeder van een Zoon, die tot de galg is verwezen, en Hij gaat sterven! Is dat nu het Koninkrijk, dat Hij aan Israël zal oprichten? is Hij nu Degene, Die eeuwig Koning moet zijn over het huis van Jakob?

O, Geliefden, hoeveel tegenstrijdige voor de arme Maria! Wat al tegenspraak! Welke boze gedachten moeten haar het hart hebben doorvlijmd! Hoe menigmaal moet haar hart van smart bijna gebarsten zijn! Hoe geheel anders scheen het haar Zoon te gaan, dan de Profeten het van Christus voorzegden! Had zij in haar huis van haar Kind, toen Het nog jong was, en naderhand toen Hij Man geworden was, dingen gehoord en gezien, die zij met het gehele Woord Gods niet wist overeen te brengen, die zij niet verstond, die ook haar eigen vlees teniet maakten, hoe moet zij onder het kruis zijn gesteld geweest! Meent niet, dat het van haar niet waar zou zijn, wat wij van alle discipelen des Heeren lezen, dat zij namelijk, van 's Heeren dood, van Zijn opstanding en van de geestelijke aard Zijns Koninkrijks niets verstonden voor zijn hemelvaart en voor de uitstorting van de Heilige Geest.

Zo moet het zich dan ook bij Maria geopenbaard hebben, welke verkeerde gedachten ten opzichte van Gods wegen ter van onze eeuwige verlossing ook in haar hart gehuisd hebben, welke wederspraak bij haar gerezen is tegen het teken, dat in tegenspraak scheen met geheel het profetische Woord.

Het is echter niet alléén om Maria's wil geschreven, dat een slagzwaard door haar eigen ziel zou gaan, maar ook om onzenwil, die van God geroepen zijn uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht; want, als wij dat zijn, dan gaat het ons allen niet anders, dan het Maria ging.

Is de wedergeboorte niet iets wonderbaars? Is zij niet even wonderbaar als de geboorte des Heeren uit Maria? En wie, die waarachtig wedergeboren is, kan daaraan vasthouden? Weet men het niet, wat er heeft plaats gehad, toen de Heere Jezus bij de ziel het Begin was? En wie van allen, bij wie Hij het Begin is, kan er aan vasthouden, dat Hij ook het Einde zijn zal? Begint Hij niet daarmee, dat Hij leert van een begraven-zijn met Hem, van een gekruisigd-zijn van de oude mens, van een opstanding van ons mét Hem, van een gezet- en gezegend-zijn mét en in Hem ter Rechterhand des Vaders?

Begint Hij wel anders dan met de leer van de tegenstrijdigheden, van het kruis, van verdrukking, nood en vervolging, en dat het vlees met al zijn inspanningen, met zijn willen en lopen, met Zijn gerechtigheid en alle werken in de dood moet, en dat wij met Hem ons aan allerlei dood te onderwerpen hebben, opdat Zijn leven in ons zij.

- Verstaan wij deze dingen, als het er om gaat, als wij zevenmaal vallen, als wij werkelijk alles ten grave moeten dragen? Als zonde, duivel, en nood ons van alle kanten omringen, als de éne Jobstijding voor, de andere na tot ons komt?
- Verstaan wij Zijn goedertierenheid altijd, als Hij ons bestraft en wij met al onze vroomheid en onze schijnbare goedheid als ter aarde worden geworpen, en er niets

overig blijft dan een naakt, arm zondaar, bij wie alle verwachtingen in rook zijn vervlogen?

- Verstaan wij, geloven wij de heerlijkheid des Heeren, als wij onder het kruis staan, vervolgd, veracht, miskend, bespot en als aller afschraapsel geacht? Zo kon ik duizend vragen u voorleggen.

Ach, hoe menigmaal gaat ook door onze eigen ziel het zwaard, dat alle hoop op het zichtbare, alle hoop op onszelf en op eigen redding en behoud afsnijdt, doorsnijdt en uitsnijdt! Maar laat het snijden: het is ons, die verlost, die zalig worden, goed want alleen zo zal de geest levend bevonden worden op de dag van Christus. Daarom, zijt goedsmoeds, u allen, door wier zielen dit zwaard gaat; hoe meer hier alles wordt afgesneden, des te meer is alles vast daarboven. Hierbij blijft het: Christus komt; laat ons in allen nood der verdrukking met opgerichte hoofden Hem uit de hemel verwachten. zijn en onze vijanden, de vijanden van Zijn kruis, zal Hij dan in de eeuwige verdoemenis werpen, maar ons met alle uitverkorenen tot Zich nemen in de hemelse blijdschap en heerlijkheid. Daarboven snijdt geen zwaard meer door onze zielen!

AMEN.

115. Kolossensen 3:1-5

EERSTE LEERREDE.

Onder No. XIX hebben wij gebracht de beide Leerredenen over Kolossensen 3: 1 5, gehouden te Elberfeld op 15 en 22 April 1849 's voormiddags. Bij de eerste leerrede is gezongen: Lied 33: 3 - 5, Lied 30:9 (Zie "Naschrift", blz. 401vv) En Psalm 89:8. Bij de tweede Leerrede is gezongen Psalm 33:6 - 8; Psalm 81:11, 12; Psalm 89:7. (Deze leerredenen verschenen tot dusver niet in druk) Waarover Ds. K. op 15 en 22 April 's avonds heeft gepreekt. is ons onbekend gebleven; gezongen is op 15 April: Psalm 17:2, 3, Psalm 119:30 en Psalm 136: 25 en26 (waarschijnlijk na een huwelijksbevestiging) En op 22 April: Psalm 32:4, 5; Psalm 145:6.

Wij vierden, Geliefden, verleden week een heerlijk feest; rijke troost ontvingen wij uit het Huis onzes Vaders; wij werden rijkelijk verzadigd uit de volheid van Christus. En nu zijn wij wederom hier met een hongerige maag. Dit is echter onze Gastheer, onze dierbare Broeder Jozef, recht aangenaam, dat wij met een hongerige maag komen. "Zij zullen niet hongeren", heeft Hij gezegd; daarom wil Hij de honger en kommer van onze zielen altoos weer stillen, en Hij wordt in dit Zijn doen moede noch mat. Intussen wat de spijs aangaat, die Hij geeft, zij is van wonderbare werking. Zolang men er nog niet aan gewend is, zou men wel eens menen, dat men er door vergiftigd ware. Want onze goede Gastheer is tevens een onbeschrijfelijk verstandig en getrouw Medicijnmeester. De spijs, die Hij toedient, heeft voortdurend iets dodends; eerst wat verlamdend, en ook iets scherps. Iets scherps, zodat ons menigmaal de ogen er van gaan tranen; want hebben wij zijn zo wél-gekruide spijs smakelijk genuttigd, dan is er ook alras allerlei droefheid, dan treft ons allerlei kruis en tegenspoed.

Zijn spijs heeft iets verlamdend; want zijn wij met Zijn krachtige spijs gespijsigd, dan worden wij, voor en na, meer en meer onbekwaam tot allerlei werk; vroeger vermochten wij o, zo veel: wij konden wel de deuren der stadspoort van Gaza met de beide posten en de grendelboom opheffen! Maar sedert kunnen wij niets meer, kunnen onszelf niet eens meer gorden. zijn spijs heeft iets dodend; want zijn wij met zijn leven-gevende spijs gespijsigd, dra bevinden wij de dodende werking, en wel zolang, totdat alles in de dood is gegaan, alles door de dood is verslonden, wat niet behoort tot het eeuwige leven. Wij zouden nu wel willen zeggen: ik wil niet meer van deze spijs eten, maar het liever ver weg zoeken, wat mijn zielspijn doet ophouden, ik wil het zoeken op hoge bergen en in een ver afgelegen land. Wij moeten echter tot deze schijnbaar vergiftigende, scherpe, verlamdende en dodende spijs terug, tot het Woord des Heeren terug, én daarbij blijven, al is het, dat ons verstand er bij stilstaat, en wij voor menigeeen als onzinnig gelden; zo wordt de gehele mens gezond.

Wij worden weliswaar er dikwijls van afgeschrikt, om bij de gezonde spijs te blijven, te blijven bij het Woord, dat alleen levend, ja, de ganse mens gezond maakt. Immers allerlei hangt ons aan, dat zich niet laat overeenbrengen met het Woord; dat alles veroorzaakt bij menigeeen nood en angst, terwijl hij niet weet, hoe er van af te komen. En toch van al deze dingen moeten wij af, indien wij ten minste geheel gezond zullen zijn. Wanneer wij echter het Woord van "het gelove alléén" laten varen, dan zien wij uit naar een godsdienst, die wel zeer geestelijk schijnt te zijn, waardoor evenwel het

vlees wordt gevoed, en wij volstrekt niet worden afgebracht van de dingen, die zich niet laten rijmen met het Woord, die nog veel erger bij ons worden en ons of tot wanhoop of tot vermetelheid en hovaardij vervoeren. Daarom willen wij in dit morgen uur over dit vraagstuk ons laten onderrichten: hoe het geschiedt, dat een mens door het blijven bij het Woord van het geloof alléén van de dingen afkomt, die zich niet laten overeenbrengen met het Woord van genade. Zo zullen wij dan bemoedigd worden, om zo veel te meer bij de genade te blijven, als wij het tegenstrijdige voor ogen hebben.

Tekst: KOLOSSENSEN 3: 1-5.

Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen, die Boven zijn, daar Christus is, zittende aan de Rechterhand Gods. (vs 1) Bedenkt de dingen, die Boven zijn, niet die op de aarde zijn. (vers 2) Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God. (vers 3) Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn, Die ons leven is, dan zult ook u met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid. (vers 4) Doodt dan uw leden, die op de aarde zijn, namelijk hoererij onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid en de gierigheid, welke is afgodendienst." (vers 5)

Waar het Woord der genade komt, daar maakt het rein, gans rein, niet maar zo oppervlakkig, dat het voor de ogen rein is, maar het gaat tot op de diepste grond en in de verborgenste schuilhoeken. De Apostel had in de Gemeente te Kolosse dingen waargenomen, die weggedaan moesten worden. En het Woord van het geloof bemerkt gedurig zodanige dingen, die het niet kan laten blijven, en wie ook maar enigszins de genade roemt, weet zeer goed, dat deze dingen door haar niet kunnen geduld worden. De Apostel houdt ons in vers 5 zonden voor, ondeugden, verkeerdheden, die niet alleen de Gemeente der Kolossensen eigen waren, maar elke Gemeente van Christus eigen zijn; want al is een Gemeente van Christus heilig in Christus, gelijk de Apostel de Kolossensen begroet als "heilige en gelovige broeders in Christus" (Hoofdstuk 1: 2), zo is zij evenwel volstrekt niet heilig in zichzelf, maar heeft en zal hebben ondeugden, zoals er in vers 5 genoemd zijn, waarbij ik nog voeg die in vers 8 en 9 zijn vermeld, namelijk gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuil spreken en liegen tegen elkander. Zulke ondeugden werden niet slechts gevonden bij de nog onbekeerden in de Gemeente, maar ook juist bij de bekeerden en gelovigen. Van deze ondeugden moet men echter af, want de genade zal heersen, zal overal koningin zijn, en niet de zonde.

Om echter van deze ondeugden af te komen, schijnt een grote en zware kunst te zijn; als men echter het hoe, hoe men van deze dingen afkomt, recht verstaat, dan zal men spoedig tot het inzicht, ja ook tot de bevinding komen, dat het als het ware vanzelf gaat.

Ik reken op uw aandacht, Geliefden, om dat "hoe" te vernemen, hoe men van deze ondeugden afkomt; immers in wie van onze zitten deze zonden niet, hetzij op fijne, hetzij op grove wijze? En dan zijn ons de woorden van het 5de vers niet bijzonder aangenaam, zodat wij wel zouden willen vragen: "heeft dan de Apostel Paulus zijn verdorvenheid en ellende niet grondig gekend, dat hij, die anders zo machtig het geloof en de genade predikt, zo iets heeft kunnen schrijven"? Maar ik denk, dat de Apostel Paulus, juist omdat hij zijn verdorvenheid en ellende grondig gekend heeft, dit zo heeft geschreven.

Laat ons maar eerst bekennen, dat zulke ondeugden, fijn of grof, bij ons schuilen, en dan gedachtig blijven, dat de Apostel ze bij een in Christus heilige en gelovige

Gemeente heeft waargenomen. Want als men zelf zulke zonden bij zich vindt en deswege zou besluiten: "Ik ben niet heilig in Christus, ik ben niet gelovig, niet bekeerd, anders zouden zulke zonden niet bij mij gevonden worden", dan laat men de getrouwe Heiland van zondaren varen, en wel juist dan, wanneer het nodig is, om tot Hem te gaan, tot Hem de toevlucht te nemen en door Hem geholpen te worden.

In deze ondeugden mogen wij niet blijven zitten; zij mogen geen heerschappij bij ons voeren. Wanneer God onze ongerechtigheden genadig is, dan is Hij die niet in die zin genadig, dat wij in dezelve blijven, want dan ware Hij ons niet genadig; Hij is ons zo genadig, dat Hij ons van onze gebreken geneest en ons reinigt, ons van onze ondeugden en zonden verlost. Hij vergeeft ze niet alleen, maar Hij verlost er ons ook van.

Het Evangelie vindt ons gedurig in allerlei ondeugden; dan breekt het evenwel niet de staf over ons, werpt ons niet uit het huis, ontzegt ons niet de erfenis, vervloekt en verdoemt ons niet vanwege onze ondeugden; nee, het Evangelie onderwijst ons zeer zachtmoedig en vriendelijk, leert ons, hoe wij er van afkomen; alleen dan, als men zich niet wil laten gezegen, moet het Evangelie de toorn Gods aankondigen, - en aangezien het de toorn Gods over elke ondeugd en zonde zeer goed kent, toont het ons liefderijk en getrouw de weg der volkomen genade, op welke weg die ondeugden niet kunnen heersen, omdat de genade heerst door gerechtigheid tot het eeuwige leven door Jezus Christus, onze Heere.

Laat ons er acht op slaan, hoe de Heilige Geest ons in Zijn school neemt, en op moederlijke, tedere wijze aantoot, hoe wij van zodanige zonden mogen afgekomen zijn.

In het 8ste vers vergelijkt de Apostel die ondeugden met een kleed, zeggende daarvan: legt het af (hebt het afgelegd)! 't Is als wanneer ik tot iemand kom en zie, dat hij een versleten en vuile jas aanheeft en geen andere bezit, en ik breng hem een nieuwe, goede, fatsoenlijke jas, en zeg tot hem: die oude jas afgelegd, die nieuwe aangetrokken! dat moet die man toch stellig welgevallig wezen, als hij graag fatsoenlijk gekleed zou willen zijn, maar hij zich een nieuwe jas niet kan aanschaffen.

In het 9e en 10de vers gaat de Apostel met deze vergelijking voort en noemt daar de ondeugden "een oude mens", daarentegen de gehele weldaad der genade van Christus noemt hij "Christus" en Diens ganse aangebrachte heil "een nieuwe mens", en schrijft aan de Kolossensen, bij wie al die genoemde ondeugden gevonden worden, niet (zoals het in Luther's vertaling heet): "doet de oude mens uit, en doet aan de nieuwe mens", maar (en zo staat het in de Griekse tekst): "dewijl gij uitgedaan hebt de oude mens ... en aangedaan hebt de nieuwe mens." Dat is met ronde woorden zoveel als: dewijl gij de oude Adamsnatuur met al wat zij wil en werkt als een bevlekt en versleten kleed hebt afgelegd, en Christus met al Zijn gerechtigheid en heiligheid, en met Hém de Geest der genade verkregen hebt, en u daarmee omhangen zijt als met een nieuw, koninklijk bruiloftskleed, dewijl dat zo is, zo prijkt in dit gewaad, wandelt in dat kleed! Wat doet u nog met het oude kleed? U bent immers Koningskinderen, nieuwe mensen in het Koninkrijk der genade, u bent kinderen des lichts en des daags.

In het 5de vers maakt de Apostel een wonderbare vergelijking. Hoe zal ik het u duidelijk maken? De rups wikkelt zich los uit haar pop, wordt tot vlinder, vliegt hoog opwaarts in de lucht en wolken, en laat de larve op de aarde, bekommert er zich niet meer om, maar laat ze vergaan. De Apostel vergelijkt ons bij een mens, die, door bijzondere omstandigheden, geheel andere leden gekregen heeft, dan hij tevoren had.

zijn leden, die altezamen onrein en bedorven, tot alle goed onnut waren, zijn hem alle afgenomen, hij heeft geheel andere, nieuwe, jonge, enkel goede en bekwame leden gekregen, daarmee is hij evenwel niet hier, maar in de hemel. De vorige leden liggen nog hier op aarde: hier een voet, daar een hand, hier een oog, daar een ander lichaamsdeel. Van deze leden nu zegt hij: *"Doodt ze!"* Of (zoals het naar de grondtekst luidt): *"Hebt ze gedood, deze uw leden!"*

Wat bedoelt nu de Apostel daarmee, als hij schrijft: *"hebt ze gedood?"* Het antwoord ligt voor de hand: zijn het afgelegde leden, welnu, beschouwt ze dan als zodanig! Ik houd het daarvoor, dat: als het in het gewone leven mogelijk ware, en een mens voor een lamme voet een gezonde voet, voor een dorre hand een sterke vuist en tot alle goede werk bekwame vingers, voor een niet-ziende oog een ziende oog kon bekomen, hij zich zeker niet de moeite zou gegeven deze afgelegde leden des lichaams bij zich te bewaren of in het leven te houden, men zou ze bij de dokter laten, of ook laten vergaan. Hoererij dan, onreinheid, schandelijke beweging (of: bronst), kwade begeerlijkheid en gierigheid, als ook andere dergelijke ondeugden, zijn als zulke leden, die men, het Evangelie aangenomen hebbende, als afgelegd heeft te beschouwen, als lijken, die men aan de verrotting overgegeven heeft, als de bladeren der bomen of andere voorwerpen, waarvan de levensduur voorbij is, en die deswege niet meer blijven kunnen.

Dit is nu op zichzelf beschouwd klaar en duidelijk, en ook zeer troostrijk, - nochtans denk ik, dat menigeen de angst bekruipt, omdat immers bij de gelovigen en heiligen in Christus, hetzij bij jongen of ouden, deze leden: hoererij en onreinheid, is het niet metterdaad, dan toch met oog en hart, vervolgens schandelijke ontuchtigheid, kwade begeerlijkheid en de gierigheid soms zodanig in beweging zijn, dat het er volstrekt niet naar uitziet, alsof het afgelegde leden waren. Ja, hoe zou men die leden als "lijken" aanzien, die soms met alle macht de gehele mens met zich voortrukken, te meer, waar men ze voedt, in plaats van ze te laten (verderven) afrotten.

Welaan, met de vlinder in de hoogte gestegen, zo kunnen wij de leden, die op de aarde zijn, beter naar hun ware gedaante bezien.

Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, schrijft de Apostel, zo zoekt de dingen, die Boven zijn, daar Christus is, zittende aan de Rechterhand Gods.

Indien gij dan met Christus opgewekt zijt. Dit schrijft de Apostel niet als voorwaarde, alsof het luidde: "wanneer u dan werkelijk met Hem opgestaan zijt"; nee, het wordt door de Apostel stellig aangenomen, dat de Kolossensen met Christus opgestaan zijn. En zo neem ook ik ten aanzien van ulieden aan, Geliefden, dat u met Christus opgestaan zijt. God heeft Christus uit het midden aller doden opgewekt. Christus werd Gode opgewekt, om Gode te leven, eeuwiglijk. Nadat het eerste stamhoofd der mensheid zichzelf en geheel het mensdom had verdorven, verkoos God Zich een ander Stamhoofd voor die mensheid, Zijn eigen geliefde Zoon.

Nadat deze Zoon van God de Vader gehoorzaam geweest was tot in de dood, de dood des kruises, is Hij van God uit de doden te voorschijn geroepen, om als de tweede Adam, als een nieuwe Adam, als nieuw Stamhoofd der mensheid, Gode te leven steeds en altoos, zonder ooit weer te kunnen sterven; en dit Stamhoofd is gezet geworden in een geheel ander paradijs, dan de eerste Adam heeft gehad; Hij is gezet geworden aan de Rechterhand Gods. Daar is Hij gezeten als de Overwinnaar in eeuwige eer, rust en vrede, in de volheid der genade en van alle schatten der rijkdommen ener eeuwige zaligheid en heerlijkheid, en al Zijn vijanden moeten zich

neerleggen aan de voetbank van Zijn voeten; Hij echter blijft in eeuwigheid zitten aan Gods Rechterhand, en aan Zijn heerschappij is geen einde.

Dat is Hij nu alles als Middelaar Gods en der mensen, als tweede Stamhoofd. Immers Christus werd niet voor Zichzelf opgewekt, evenmin als Hij voor Zichzelf stierf. Alles geschiedde in de plaats van het mensdom, dat van God was afgefallen en vervreemd. Christus deed al wat Hij deed als onze Plaatsbekleder bij God. Wij waren dien, die des doods geweld heeft, stellig voor eeuwig dienstplichtig gebleven; - onszelf hadden wij niet kunnen opwekken uit onze dood, want wij hebben onze schuld niet betaald, onze zonden niet verzoend, onze straf niet gedragen, - dat alles heeft onze dierbare Heere en Heiland voor ons gedaan. Maar nu Hij uit de doden is opgewekt als het tweede Hoofd der mensheid, nu zijn wij ook met Hem opgewekt.

Zo staat de zaak voor God. Voor Hem, voor Zijn Aangezicht staat een gans zeer groot heir, die allen voor Hem leven, al zijn zij ook nog onbekeerd, al liggen zij ook als lijken op het veld, dood in misdaden en overtredingen, voor Hem staat een groot heir, die allen voor Hem leven, al zitten zij ook midden in de zonden en ondeugden, zoals hoererij, onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid, gierigheid en dergelijke, en die zich deswege voor dood houden en voor totaal verloren. God geeft het bevel, dat dit aan alle creatuur aangezegd zij, zoals zij daar ligt midden in haar bloed: u zult leven, ja, u zult leven! dat dit aan alle creatuur aangezegd zij: in Christus hebt gij uw schuld betaald, uw zonde verzoend, uw straf gedragen; zijn volkomen gerechtigheid en heiligheid wordt u toegerekend; u bent uit alle geweld der hel en des doods verlost. U, u, een dode hond voor de Wet, zijt met Christus opgewekt! Eerst moet de mens het gehoord hebben, hoe de zaak voor God staat, en dan zal hij de bevinding er van hebben! Eerst moet het Woord aangenomen zijn, en dan wordt het openbaar, hoe God in de opstanding van Christus een macht gelegd heeft, waarmee God onweerstandelijk het hart veroverd en inneemt, dat men met blijde moed uitroept: dat is gewis waar!

Evenwel waar nu gebleven, nadat men met Christus is opgewekt? *Zoekt de dingen, die Boven zijn*, schrijft de Apostel, *waar Christus is, zittende aan de Rechterhand Gods*. Denkt aan de rups, zodra zij tot een vlinder geworden is; de vlinder blijft niet zitten, blijft zich niet ophouden bij de dorre larve, maar in een oogwenk gaat dit wonderschone, nieuwgeboren pronkstuk van Gods macht omhoog, en vliegt door de lucht, totdat het zich ergens op een bloem neerzet, om daaruit honing te zuigen.

En nu u, de ondeugden zijn er: hoererij, onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid en de gierigheid, voorts gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering en dergelijke, u bent ondanks dit alles met Christus opgewekt! Waar moet het nu heen? Wilt u bij deze ondeugden en zonden blijven zitten? Dood en duivel zouden u wel graag daarbij willen houden; deze zijn daartoe al te zeer bereid, en het sluwe hart zou 't ook wel zo begeren; en dan laat men zich ook wel bang maken of meevoeren door de leer: u; moet al deze bewegingen eerst ten onder gebracht, deze leden eerst gedood hebben, voor en aleeu u tot de Heere moogt gaan en zeggen: "Gij zijt mijn Heere en mijn God." Dan heet het: "U moet dat niet aanraken, u moet dat niet smaken, u moet dat niet aanroeren", en op die weg zijn er leeraren genoeg, die naar hun eigen wil en vrije keuze wandelen in nederigheid en in geestelijkheid der engelen, waarvan zij evenwel niets gezien hebben, en zijn, zonder grond, opgeblazen in hun vleselijke gezindheid. (Hoofdstuk 2: 18) Maar al zulke medicijn baat niet en helpt ons niet af van de kwaal. Waarheen moet dan een mens te midden van zijn ondeugden?

Er leefde eens een monnik, die van deze boze bewegingen en ondeugden zo was bezeten, dat hij nacht noch dag er rust van had; allerlei schijn van wijsheid had hij meegedragen, allerlei larven had hij zich verschaft; in eigenwillige, zelfverkozen geestelijkheid en nederigheid stond hij bij niemand achter; zijn lichaam spaarde hij niet, zodat hij zichzelf geselde, tot op het bloed weerstand biedende aan de zonde, in ijskoud water baadde, om van de boze begeerte bevrijd te worden, maar niets mocht hem baten.

Ten leste wierp hij zich plat op de grond, barstte uit in tranen en riep uit: *Heere Jezus, ik kan niet meer, doe U het!* ... Toen schepte hij adem.

En van een andere monnik, ook hem ging het om heiligheid, heet het, dat hij ook van deze ondeugden zo bezeten was, dat in zekere nacht de dood hem reeds het hart had aangegrepen om het saam te drukken, ... toen kwam een oud man tot hem en zeide: *"Houd u aan het Artikel: ik geloof de vergeving der zonden, en zeg: gij Heere Christus, zijt mijn gerechtigheid, en ik ben uw zonde; u werd, wat ik was, opdat ik zou worden, wat u zijt!"* Toen ging hem de hemel open, hij verlustigde zich in de gerechtigheid, die voor God geldt.

Nu verstaat u wat het zeggen wil: Zoekt de dingen, die Boven zijn. U bent met Christus opgestaan; nu moet u niet bij uw ondeugden blijven zitten, al zouden zij nog zo woeden en tieren en slinken, maar u moet opvliegen als de vlinder, opvliegen als de arend. Gij moet ten hemel varen; hier kunnen wij niet meer blijven, nadat wij met Christus opgewekt zijn. Zoekt de dingen, die Boven zijn! Vaart op hoog in de luchten, zoekt de vrijheid, waarmee Christus u vrijgemaakt heeft. Of ook alle duivelen grimmen en hun "nee, nee" doen horen, en zij u hier zouden willen houden midden in de ondeugden, dat alles moet u de weg niet versperren, dat alles behoeft u niet te hinderen, u moet, u moogt u daarheen begeven, waar Christus is. En wat is daar, waar Christus is? Immers daar is Christus Zelf! Hij, Die van de Vader gezalft is tot onze Leraar, tot onze Hogepriester, tot onze Koning! Waar Hij is, daar is hulp en uitkomst van Hem, daar is troost, vergeving van zonden, gerechtigheid, heiligmaking, genade voor genade, volkomen verzoening, eeuwig geldende genoegdoening, ook vrede en blijdschap in de Heilige Geest; daar is een stroom van levend water, als in Eden's hof, waaruit men gedrenkt wordt; daar de boom des levens, voortbrengende zijn twaalf vruchten; Gods eedzwering wordt er vernomen: "Het verbond Mijns vredes zal niet wankelen in eeuwigheid", en des Vaders troostwoord: "Gij zult zonder geld verlost wezen"! Daar ontvangt men van de Heere Jezus een vredekus: *"Gij zijt Mijn broeder; 't is goed, dat u hier zijt; Ik heb voor u een loofhut gebouwd, hier zult u eeuwig met Mij wonen."*

Hier zou men wel willen uitroepen: "O mijn Heere en mijn God!" want men ervaart het alras: alles, alles doet het bloed des Lams! Het maakt mij tot een koning en priester in één oogwenk, dat ik eeuwig met Hem regeer. Maar daar rijst weer de bedenking in het hart: wat moet het dan met mijn ondeugden? Let daarop, dat Paulus zegt, *dat Christus is gezeten aan de Rechterhand Gods*. Hij is gezeten, zo hebt u dan daarboven rust van al uw zonden. Zit daarom stil, mijn dochter, en word u niet slaags met uw ondeugden! Hij handhaaft u uw rust, uw vrede; Hij zal wel raad schaffen; want deze hemelse Brudegom staat alles ter beschikking; als men Hem en de Zijnen onrust tracht te veroorzaken en de vrede zoekt te verstoren, dan heeft Hij een almachtige hand en kracht ter beschikking, en waar Hij tussenbeide treedt, daar betoont deze hand, deze Rechterhand Gods haar kracht. Voor deze Rechterhand moet

de woeste zee terstond spiegelglad worden, moeten de stormen bedaren, en worden de wateren dragers van het schip naar veilige haven, evenals de vuurvlammen dienen moeten tot de loutering van het goud.

En als het bedenken weer opkomt: "maar mijn ondeugden", dan moet het herhaald worden: *Bedenkt de dingen, die Boven zijn, niet die op de aarde zijn*. Dat is de hemelse wijsheid, dat men zich niet laat inpakken door wat op de aarde is; op de aarde zijn de leden van het zondige lichaam, de afgelegde leden, en op aarde zijn er allerlei satansengelen, die de mens van de genade willen afhouden en tot werken drijven ter (mortificatie) doding der leden van het lichaam der zonde, satansengelen, die een wonderschone glans uitstralen van hemelse gezondheid en hemelse boetvaardigheid, maar hoe meer men hun dwaalleer en luchtspiegelingen volgt, des te dieper geraakt men in de verstikkende atmosfeer der zandwoestijn, totdat men reddeloos verloren is; want daar is geen druppel water te krijgen, daar is slechts gloeiend hete zandregen.

Daarom herhaalt de Apostel dit: *Bedenkt de dingen, die Boven zijn, niet die op de aarde zijn, dat is denkt aan hetgeen daarboven is*; zijt zo verstandig en wijs, dat u in gedachtenis houdt wat Boven is en dat u dat zoekt. Datgene, waarop een mens zijn gedachten vestigt, houdt hem bezig, ja vervult de mens soms zo geheel dat hij op niets anders acht geeft. nu kunt u verlegen en ten hoogste bekommerd zijn daarover, dat de leden, die op de aarde zijn, hoewel afgelegd, u veel te doen geven; en hoe meer u nu daaraan denkt en u daardoor laat ophouden, u laat afhouden en terughouden door voorstellingen ener verkeerde geestelijkheid, des te erger wordt het!

Daarom wil het Evangelie, dat wij daarop volstrekt niet acht slaan (wat men intussen wel doet, als men middelen ter hand neemt, die het vlees voorschrijft) maar wij moeten bedenken wat Boven is, opdat wij zo wijs en verstandig zijn ons niet door onze ondeugden te laten afbrengen van het enige middel, dat ons hulp en uitkomst aanbrengt in onze nood.

Zo dan bedenken wij wat Boven is, als wij getroost zeggen: of ik gezondigd heb of wél gedaan, wat kan ik daarnaar vragen; alle heiliging, alle goede werken, alle waarachtige deugd moet van Boven komen, ik kan ze niet teweegbrengen; maar dit alles is er; het is er bij Mijn Heere en Heiland Christus, en het is alles besloten in dit éne: *in het geloof*. Daarboven is de genadetroom; derwaarts moet ik mij begeven, waar de genade haar scepter zwaait; de zonden hebben de genade niet aangebracht, kunnen de genade ook niet wegnemen; de genade, de verlossing, de zaligheid is uit God, door Christus, zonder enig werk en gerechtigheid van mijn zijde, zij is er trots alle zonden, is overvloediger dan alle zonden, en is machtiger dan de zonden. De zonden kunnen niet blijven, kunnen niet heersen; de leden, die op aarde zijn, kunnen niets uitrichten, als ik genade heb. Zo neem ik dan de toevlucht tot de genade en houd mij aan genade, en laat dan zo mijn leden verdorren en verderven; de genade van Christus heeft ze ganselijk beroofd van alle levenssappen en zal ze ganselijk van alle sappen beroven, dat zij ten laatste in stof vergaan.

Ziet, Geliefden, zo moeten onze ondeugden ons niet afdrijven van de gezonde leer; in tegendeel, zij moeten ons daarheen drijven, waar Christus is, opdat door de macht van Zijn genade gans ongemerkt, en zonder dat wij er iets toe bijdragen, onze leden, die op de aarde zijn, afgelegd zijn, en wij ze doden dat is, ze laten wegsterven en verderven, dan komt er wel spoedig voor hen, die gewond zijn, genezing en een gezonde huid; en als men dan de rove van de wond niet openkrabt met heilige monnikenhanden, maar

Christus voor alles in allen houdt, dan gaat het doden der leden als vanzelf, en is de roof wel ras van de wond afgevallen.

Omdat wij dus de leden, die op de aarde zijn, niet mogen voeden en in het leven houden, ook niet in het leven willen houden, indien het ons ten minste te doen is om van onze zielen zaligheid, zo laat ons onszelf niet bij deze ophouden, maar ze doden dat is, ze laten wegsterven en verderven, en doen als de vlinder. Opwaarts tot de genade en ons neergezet op de bloem! Wat is het anders, dan voortdurend tot Christus gegaan en bij Hem gebleven en bij Zijn woorden, die zoeter zijn dan honig en honigzeem.

Tot dat einde geeft de Apostel ons in het derde en vierde vers nog een machtige en troostrijke vermaning, die wij later willen behandelen. Voor ditmaal zij het ons genoeg te weten, dat wij ons niet moeten begeven *tot het afkappen van onze leden, die op de aarde zijn*, maar ons moeten opmaken tot de genade, tot Christus, en dat wij de leden laten blijven, waar zij blijven kunnen. Niet uit ons, maar van Boven is het, wanneer deze leden ophouden te werken Zijt gewaarschuwd voor alle leer, die het afsnijden der leden eist, en daarvoor allerlei voorschriften geeft, die op eigen goeddunken berusten. Als wij op de leden zien, dan verliezen wij de genade uit het oog en laten ons vasthouden op de aarde; maar wij zijn opgewekt met Christus; daarom moeten wij met Hem opvaren in de hemel; voor Zijn genadezon vergaan de leden als was.

Daarom dan spreekt altoos moedig in uw hart: o, mijn ziel, u hebt genade, houd vast aan genade! Spreekt aldus heden en morgen, dan zult u gedood hebben de leden, die op de aarde zijn. Want voor het geloof aan de genade van Christus moet alles, wat op aarde de zaligheid schaden en de toorn Gods verwekken kan, teniet gaan. Dat men aangenomen heeft en met blijdschap geniete de algehele vrucht van de opwekking van ons tweede Stamhoofd, onze dierbare Heiland en Heere Jezus Christus.

AMEN.

TWEEDE LEERREDE.

Deze tweede leerrede is ten dienste van allen, wie de leden, die op de aarde zijn, in de weg staan, om een goede consciëntie voor God te hebben. De leden, die op de aarde zijn, zijn hoererij, onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid en de gierigheid, welke is afgodendienst; daarbij komen gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuilspreken uit de mond, liegen en bedriegen, onvriendelijkheid, hoogmoed, drift en ongeduld, ook dat de een de ander niet verdraagt, noch hem vergeeft, zo hij enige klacht tegen hem heeft, en hij er dus in de praktijk weinig van verstaat, om in beoefening te brengen wat hij voor God uitspreekt, als hij het "Onze Vader" bidt en zegt: Ik vergeef Mijn schuldenaren; ook dat men in plaats van het Woord van Christus in zich te laten wonen, aan het woord van een voor het vlees behaaglijken weg van valse genade herberg verleent; dat de vrouwen willen heerschappij hebben over haar mannen, de mannen bitter zijn tegen hun vrouwen; dat de kinderen de ouders ongehoorzaam zijn, de ouders daarentegen jegens hun kinderen naar luim handelen, in plaats van rechtvaardig te zijn, en ze moedeloos maken en vreesachtig; dat de dienstknechten en dienstmaagden dienen met ogendienst en

communistisch² worden, en de heren en vrouwen vergeten, dat ook zij een Heere in de hemel hebben, en dat het eigenlijk een vernedering voor hen is, zich te moeten laten dienen.

Dat zijn zo de leden, die op de aarde zijn. Niet aan allen staan zij in de weg; de meesten toch menen, zulke leden bij hun buurman of naaste te zien; zij zelf zijn er vrij van. Dat zij, die "Ave Maria" bidden en Sint Petrus en Paulus aanroepen, afgodendienaars zijn, ja, dat weet de Protestant; maar wie weet het, dat hij, Protestant zijnde, nog veel erger afgodendienst bedrijft, als hij gierig is; en wie is er gierig, inzonderheid dan, als hij met handenvol geeft! En de vrouw werpt de schuld op de man, en de man op de vrouw! De kinderen nemen het niet zo nauw met de ongehoorzaamheid, en de ouders zien de kinderen slechts aan als gevolgen van de echt, bemoeien zich liever met zichzelf en met anderen, dan met hun eigen kinderen, en achten het onderwijs der jeugd van weinig waarde, zonder zichzelf in geduld met de opvoeding te bemoeien. Wie dienstbaar is, verstaat het niet, dat hij in Zijn dienst de Heere God in de hemel dient; en wie gediend wordt, die verstaat niet, dat hij door der dienstknechten en dienstmaagden handen gediend wordt van de Heere God in de hemel Zelfen, en dat men Christus zal moeten rekenschap geven, als men op zijn onderhorigen van uit de hoogte neerziet.

Ik zou aan deze en gene uwer nog wel een ander lid willen noemen, dat op de aarde is en afgelegd moet zijn, namelijk de luiheid. De huiselijke orde en tucht bevalt hem niet, of ook de arbeid valt hem wat moeilijk, zijn woon vertrek is hem te eng, hij moet er eens uit, een broeder bezoeken of een zuster, zo loopt men dan rond, en terwijl men zichzelf meent te stichten, zijn achter de rug de kinderen en de schulden bezig het huis af te breken, en men eet ten leste niet meer het eigen brood!

Dat zijn zo dingen, die in een Gemeente Gods, die ook onder ulieden voorkomen, dat zijn de leden, die op de aarde zijn, en die wij hebben te doden. nu worden wij evenwel niet deswege door de genade verworpen, omdat zulke leden nog aan ons zijn, maar wij worden door de genade onder de tucht genomen, opdat wij leren, hoe wij van zulke ondeugden en verkeerdheden zullen afgekomen zijn.

Dat zulke leden er zijn, dat zulke ondeugden bij de gelovigen en heiligen in Christus gevonden worden, ja, dat die zonden in hen als levend zijn, is openbaar uit de Apostolische woorden. Immers de Apostel schrijft: "Doodt dan of: *gij hebt gedood uw leden, die op de aarde zijn.*" Hij had niet zo behoeven te schrijven: "hebt ze gedood", wanneer zij zich niet in de heiligen en gelovigen in Christus als levend toonden.

Uw aandacht heeft uit de vorige leerrede verstaan, wat hier "doden" betekent. Het is een beeldrijk woord en wordt gewoonlijk gebruikt van oorzaken, die noodwendig iets doen sterven, als bijvoorbeeld van de vorst, waardoor lichaamsleden onbruikbaar worden gemaakt, afvallen en afsterven, zodat door de inwerking er van alle leven er uit weggenomen wordt, en zij hun kracht, werking en gebruik verliezen. Indien iemand bij voorbeeld in vriezende winterweer handen of voeten geheel aan de vorst blootstelde, dan zou hij daardoor veroorzaken, dat zijn leden afstierven, zodat hij die later niet meer zou kunnen gebruiken, hoe graag hij dat ook zou willen.

Ik heb u naar luid van het Evangelie voorgehouden, dat wij met Christus opgestaan zijn, derhalve niet meer hier op de aarde kunnen blijven, dat wij onze leden, die op de aarde zijn, te weten de ondeugden en zonden, als afgelegd hebben te beschouwen, als

² "Communist" noemt men de aanhanger of voorstander van het communisme, dat gemeenschap van goederen predikt en afschaffing van het eigendomsrecht.

lijken, die men aan de verrotting overgeeft, gelijk de bladeren der bomen en planten of dergelijke, waarvan het leven voorbij is.

U hebt rijke troost uit het Evangelie geput, dat wij de dingen te bedenken hebben, die Boven zijn, waar Christus is, dat wij te zoeken hebben Christus en Zijn genade, alle heilsgoederen, die voor ons Boven aanwezig zijn, en die Christus voor ons verworven heeft; dat wij op die heilsgoederen, op Christus, het oog mogen vestigen en dus onze toevlucht steeds nemen mogen tot de genade, en wij zodoende aan de leden, die op de aarde zijn, alle kracht en werking onttrekken, zodat het als vanzelf gaat. In die troost willen wij u in deze ure nog meer versterken.

"Want gij zijt gestorven", schrijft de Apostel. Hij schrijft dit aan hen, bij wie hij de genoemde ondeugden en zonden had ontdekt. u weet, dat men van iemand, die reeds lang dood is, spreekwoordelijk zegt: "zijn tanden doen hem niet meer zeer." Is iemand gestorven, dan zijn z'n leden ook dood. Hoezeer men ook gedurende zijn leven van het een of andere lid pijn heeft moeten lijden, is men gestorven, dan gevoelt men er niets meer van. Een mens mag zijn lust en genot hebben aan allerlei zichtbare, tijdelijke en vergankelijke dingen, en van begeerte branden naar het bezit er van; hij moge op zulke dingen zijn hart zetten en er zich geheel door laten innemen, zodra hij dood is, vraagt hij niet meer naar die dingen, zij vervullen hem niet meer, hij is immers dood, geheel dood; gevoelloos, bewegingloos zijn alle Zijn leden; hij en Zijn leden kunnen niets meer verrichten; de leden van de dode moeten verderven en verrotten.

Hier is nu van een ander "gestorven-zijn" sprake, dan van het lichamenlijk gestorven-zijn. Hier is van een "voor God gestorven-zijn" sprake, en wel in deze zin, dat men der zonde, de leden, die op de aarde zijn, de ondeugden en slechtigheden gestorven is. Is men der zonde, de ondeugden gestorven, dan moet men die der verderving en verrotting overgeven; men kan ze niet meer in leven houden, want men is zelf dood.

Wat het Evangelie voor de Kolossensen was, dat is het ook voor ons. Nu veronderstellen wij niet alleen, maar belijden ook, dat dergelijke ondeugden en zonden, als hoererij, onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid, de gierigheid enz. zich in ons levend tonen, zich in ons verheffen, ja, dat wij er door bezeten zijn, dat zij zich met alle macht op een mens werpen, heden meer grof, morgen meer fijn, heden op u, morgen op mij, dat zij God, Christus, de zaligheid, de vorige genade en het eeuwig verbond van ons wegrukken, zodat wij geen grond meer onder onze voeten vinden.

Wat raad nu in zulke toestand? Waarmee zal ik mij troosten in zo'n hel? Hoe kom ik daaruit? Hoe kom ik van die ondeugden en zonden af? "Gij zijt gestorven" Zo spreekt tot ons de stem der genade, juist daar, waar zij in zulke toestand, in zo'n hel ons vindt. "Hoe is dat mogelijk? Wanneer, hoe zou ik gestorven zijn?" Zo zal de bekommerde vragen. Dat kunnen wij Romeinen 6 lezen. Daar heet het Vers 3: "Wij zijn in Zijn dood gedoopt"; en dan in Vers 4: "Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood" en Vers 5: "Wij zijn met Hem een plant geworden in de gelijkmaking Zijns doods"; en Vers 6: "Onze oude mens is met Hem gekruisigd, opdat het lichaam der zonde teniet gedaan worde (zij)"; en Vers 8: "Wij zijn met Christus gestorven."

Wat wil dit alles zeggen? Is het niet, wat de Apostel ook in hetzelfde hoofdstuk schrijft (Vers 10): "Dat Christus gestorven is, dat is Hij der zonde eenmaal gestorven." Christus stierf, om de zonde van Adam teniet te doen. Wat Hij stierf, dat stierf Hij als

de tweede Adam, als het tweede Hoofd der mensheid. Als dit tweede Hoofd der mensheid werd Hij "zonde" gemaakt voor ons, nam Hij onze zonde op Zich; niet enkel als schuld voor de zonde gaf Hij Zijn leven in de dood; Hij heeft niet alleen de straf gedragen, die ons de vrede aanbrengt; Zijn dood is niet slechts een betaling voor onze zonde geweest; door Zijn dood werd Hij niet alleen de verzoening voor onze zonde; nee, Hij stierf ook in die zin, dat Hij door Zijn dood de zonde geheel uit het midden wegdeed, dat Hij ze uit de weg geruimd, gedood, teniet gemaakt heeft. Bij de dood van Christus geschieden er dus twee dingen:

- Ten eerste: God heeft van onze aller zonde op Hem geworpen; om van deze zonde wil stierf Christus, want "de bezoldiging der zonde is de dood." Zodra dus Christus gestorven was, was Hij zonder zonde; want immers als iemand zijn straf gedragen heeft, is hij van de zonde, die op hem was, vrij.
- Ten andere had de zonde die mens, in wie zij haar leven had gezocht, niet meer in haar bezit; zij had de bodem verloren, waarop zij meende goed te kunnen tieren en gedijen. Daar de Mens Christus gestorven was, moest ook de zonde teniet zijn; iedere plant moet haar bodem hebben, waar zij op kan ontkiemen, groeien en bloeien. De bodem der zonde is de mens; is de mens dood, dan kan de zonde ook niet meer in leven blijven. (Vergelijk Rom. 8: 3)

Verstaat mij wél: Christus heeft van zonde volstrekt niet geweten;³ maar als het tweede Stamhoofd nam Hij onze, nam Hij *Adams zonde en ondeugden* op Zich. Daar heeft dan de zonde eerst recht haar bodem gevonden; toen evenwel Christus gestorven was, had de zonde geen bodem meer; zij moest wel sterven.

Nu zijn wij ook gestorven, toen Christus stierf, want wij zijn mét Christus gestorven, dat zegt ons het Evangelie, en daarvan hebben wij teken en zegel ontvangen in de Doop Deswege zijn wij van de zonde gerechtvaardigd, vrijgesproken. Ons wordt toegerekend in Christus, dat wij de straf van onze zonden gedragen hebben, dat wij dus volstrekt geen zonde meer hebben; en omdat wij mét Christus gestorven zijn, dus dood zijn, zo heeft de zonde bij ons haar bodem verloren; zij kan niet meer groeien noch bloeien, haar wortel krijgt geen sappen meer; deswege moet zij sterven, en wij laten haar sterven.

Ik heb er geen schuld aan, indien menigeen onder u dit niet kan aannemen. De Apostel zegt het met dorre woorden? Wat zeg ik? Nee, met levende, troostrijke woorden tot zulken, die midden in hun ondeugden zitten: "Gij zijt gestorven", dat wil zeggen, met Christus gestorven, derhalve gerechtvaardigd, vrijgesproken van de zonde; de zonde heeft bij u allen grond en bodem verloren; zij kan niet meer bij u in leven blijven, daarom: *er van af, en daarheen, waar Christus is!*

Zo is het de waarheid in Jezus, en wie het gelooft, die heeft het. Want één van beide: of toen Christus der zonde is gestorven, is Hij voor Zichzelf der zonde gestorven, en dat te beweren ware een godslastering, of Hij is der zonde gestorven voor ons, als onze Plaatsbekleder. Omdat dit laatste nu alleen waar zijn kan, zo zijn wij met Hem gestorven, zijn der zonde gestorven. Meent iemand, dat dit: "Gij zijt met Christus der zonde gestorven", voor hém niet zou kunnen gelden, dat het immers van hém niet zou kunnen worden gezegd, terwijl hij klaagt, dat hij midden in zijn ondeugden en zonden zit, dan herhaal ik het, dat de Apostel dit aan zulke schrijft, die midden in de ondeugden, midden in de zonden zitten.

³ Namelijk, niet geweten door bedrijven

Hoofdvraag is alleen, of iemand het voor waarachtig houdt, dat hij met zonde niet zal komen in de hemel, niet voor Gods heilig Aangezicht zal mogen verschijnen; of het hem daarom gaat, van de zonde af te zijn. Dan moet hij verblijd worden over deze Apostolische prediking, die tot hem komt, die hem opzoekt in zijn ondeugden.

Zo zou ik tot een vorstenzoon, die in enig huis de vensterglazen ingooide of anderszins kwade handelingen deed, niet zeggen: u bent een straatjongen, een deugniet! maar ik zou tot hem zeggen: u bent een prins, een koningszoon, derhalve kunt u zulke dingen niet doen.

Hier hebben wij echter nog meer; want wat wij der zonde gestorven zijn, dat zijn wij met Christus der zonde gestorven. Zijn dood moet nog een andere kracht en andere gevolgen hebben, dan onze lichamelijke dood heeft zijn dood moet noodwendig deze kracht en deze gevolgen hebben, dat wij van de zonde zo afgekomen zijn, dat aan haar in ons wortel noch tak is gelaten, zodat zij, geheel uitgeroeid zijnde, verwelkt en verderft.

Het is weliswaar een zwaar stuk dit te geloven. Maar de Apostel heeft niets anders; zo heb ik dan ook niets anders, en wie een anderen weg wil inslaan, die moge zien waar hij blijft, hij is echter gewaarschuwd!

Maar waar blijven dan de merktekenen van leven?

Mijn antwoord is: die bevinden zich alle in het geloof. Indien u wilt naar de inzettingen der wereld wandelen en luisteren naar het: "Gij moet dat niet aanraken, u moet dat niet smaken, u moet dat niet aanroeren", indien u een schijn van wijsheid wilt hebben door zelfverkozen nederigheid, of een leven naar eigen keuze, waarbij u wandelt in schijnbare geestelijkheid en heiligheid, dan zult u der zonde wel wat te tonen hebben, zodat u, indien de zonde zegt: "ik heb u", haar zult kunnen antwoorden: "zie, hier heb ik een leven in mijn hand, dat zult u mij toch niet kunnen roven." En u merkt niet, dat de zonde een oude doorslepen diplomaat is, die u naar zijn wil rondleidt, terwijl u waant, dat het nu spoedig wel anders zal worden, en dat het vrijgemaakt-zijn van de zonde voor u nabij is.

Zo schrijft de Apostel: *Uw leven is verborgen met Christus in God.* Wat bedoelt de Apostel daarmee? Bedoelt hij daarmee het verborgen leven met God, waarvan velen van u gelezen hebben in de geschriften van TERSTEEGEN en in andere boeken van Mystieken, dan zeg ik u vrij uit, dat zodanig een mystiek verborgen leven met God een hersenschimmig, een ingebeeld leven is. Ook, dat ik in de Naam mijns Heeren aan de voornaamste medestander van TERSTEEGEN nog in zijn hoge ouderdom zijn ongeoorloofde omgang met een vrouw - of zijn hoererij - heb onder de ogen gebracht.

De Apostel wil zeggen: u moogt uzelf daarvoor houden, dat u met Christus der zonde gestorven zijt; u moogt geloven, dat u Gode leeft in Christus Jezus. Het is enkel zaak des geloofs! Christus is der zonde gestorven, en dat eens voor altijd. Hij leeft nu Gode zonder zonde; dat leeft Hij evenwel niet Gode voor Zich, maar voor u ten goede, als de tweede Adam, als uw Hoofd, als het tweede Stamhoofd der mensheid. Hij heeft u als in Hem levenden, in Zich ingesloten; zo is Hij dan uw leven, zo deelt Hij het met u. Hij, wat Hij nu leeft, dat leeft Hij in God, en u hebt derhalve Uw leven met Hem in God. Aldaar is het verborgen, opgesloten, bewaard, goed verzekerd in al zijn volheid, waarheid en kracht. Zoals Hij ook Zelf heeft gebeden in de dagen Zijns vleses: "Heilige Vader, bewaar hen in Uw Naam die u Mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, gelijk als Wij, opdat zij allen één zijn, gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn; Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die u Mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, gelijk als Wij één zijn; Ik in hen, en Gij in Mij, opdat zij volmaakt zijn in

één, ... Gij hebt hen liefgehad, gelijk Gij Mij liefgehad hebt. Vader, Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die u Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die u Mij gegeven hebt." (Joh. 17:11 en 21 24) Heeft de Heere niet gezegd: "Ik bid niet, dat u hen uit de wereld wegneemt, maar dat u hen bewaart van de boze"? (Joh. 17:15)

God heeft aan Christus heerlijkheid gegeven; deze heerlijkheid heeft Christus aan ons gegeven, zoals Hij ook bij de Profeet Jesaja heeft beloofd: "Ik zal heil geven in Sion, aan Israël Mijn heerlijkheid" (Jesaja 46:13), weswege Hij ook de versaagden in Sion toeroept: "Maakt u op, wordt verlicht, want Uw licht komt en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op" (Jesaja 60:1). Maar deze heerlijkheid, hoe wordt zij gezien? Allereerst bidt de Gemeente: "Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden en Uw heerlijkheid over hun kinderen" (Psalm 90:16), en zo spreekt de Heilige Geest: "Des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig". (Psalm 45: 14) Waar zit dat inwendig-verheerlijkt-zijn? In 's Konings dochter? Ja, zo dromen zij het zich, die hun verborgen leven met God leiden, wier God evenwel geen ander is dan hun eigen ik en de zonde. Nee, de inwendige heerlijkheid van 's Konings dochter ligt in God, en niet in haar; daar is zij dus verborgen, en daar staat zij, de dochter, niet voor zich alléén in zulke heerlijkheid; zij heeft voor zichzelf geen heerlijkheid, maar mét Christus, mét de Zoon van God staat zij in God. Kan er bij zulk een met-Christus-verheerlijkt-zijn nog een behagen wezen aan de leden, die op de aarde zijn?

Ons leven is met Christus in God verborgen. Wij zullen het niet meer in onze hand hebben, niet meer met de ogen of door gewaarwordingen des vleses iets er van bespeuren. Zo heeft Adam het gehad, maar zo ook verloren; daarentegen is het nu met Christus in God verborgen. Wij zullen niet zien, dat er iets bij gewonnen wordt; wij moeten arm en behoeftig blijven in onszelf; rechtvaardig moeten wij zijn uit het geloof, en "rechtvaardigen uit geloof" moeten wij blijven. Wij zijn tot niets anders geroepen, dan tot het geloof in Jezus Christus, en niet tot een wandel in nederigheid en dienst der engelen, tot een engelachtige en ingebeelde hemelse wandel; wij zijn geroepen tot het geloof in God en aan Zijn woord, en niet om op gevoelsleven, verschijningen en dergelijke te betrouwen. De Heilige Geest heeft gezegd, dat wij door de genade gered, zaliggemaakt zijn; willen wij meer hebben in het schip, dan gaat het te diep en blijft op de grond vastzitten. De Heilige Geest heeft gezegd, dat wij Gods maaksel, zijn schepping zijn, geschapen in Christus Jezus tot goede werken; willen wij goede werken naar eigen keuze daarbij, dan gaat het schip niet diep genoeg, en bij de eerste de besten windstoot slaat het om. Maar zo gewis er in de verborgenheid van God, onze Vader, Die in de hemelen is, en van de Heere Christus verborgen liggen al de schatten der wijsheid en der kennis, zodat wij niets meer behoeven te zoeken, om aan die wijsheid en het overige goed toe te voegen, en zo gewis als alle volheid der Godheid in Christus is, zo gewis is ons leven ook met Christus verborgen in God, zodat wij het niet in onze hand zullen hebben, ook niet in het gevoel, maar veelmeer moeten geloven, zonder te zien. Daar zien wij dan echter wél, wanneer wij geloven, dat is: wij ervaren het van achteren, dat wij waarlijk in dit leven blijven, en dat dit leven in God zo blijft, omdat het een leven is mét Christus: dat God uit de volheid van Christus, naar zijn wijsheid en naar de eeuwige Raad Zijns welgevallens over ons in Christus Jezus, ons zo met Zijn genade overdekt, en ons op de armen van Zijn eeuwige liefde draagt, dat wij wandelen in Zijn geboden en rechten, wandelen in de goede werken, die Hij tevoren bereid heeft, en die wij niet hebben gewrocht, en waarvan wij ook niets weten. Want de Heilige Geest geeft ons alleen de

verzekering, dat wij Gode behagen, indien wij geloven, en schenkt ons een goede consciëntie tot God uit de opstanding van Jezus Christus.

Dit nu schrijft de Apostel aan ons, opdat wij toch stellig afstand gedaan hebben van de leden, die op de aarde zijn, en van alle onware geestelijkheid, waarbij men zich kan vertroosten met een leven in eigen hand, en men zich voor iets bijzonders houdt, terwijl men te gelijktijd de leden, die op de aarde zijn, voedt; zij zijn niet afgelegd, men houdt ze in het leven, en terwijl men meent ze te doden, laat men ze leven. Want dat is des duivels en der zonde list en bedrog, dat de mens zich ophoudt bij de leden, die op de aarde zijn, en nu allerlei vrome werken verzint, om die leden af te snijden of te doden, en daar wil de mens Gode en de leden voorhouden: "ik houw ze af, ik dood ze", zo ben ik dan toch vroom en rechtvaardig, en hij liegt er nog bij, zeggende: "*wel niet door mijn kracht, maar door de kracht van Christus doe ik dat.*"

Zo doet u het dan toch! Zo hebt u dan een leven in uw hand, maar dat zult u toch weten, dat elk der leden, die op de aarde zijn, een worm is, waarin duizenden wormen zitten, - en dat deze duizenden te voorschijn komen, als u de éne doodt, al is het (zoals u zegt) met Christus' kracht of met de hulp des Heiligen Geestes, of met het zwaard uws Geestes en geweldige zwaardslagen, waarbij u echter u wel wacht, dat gij uw leven niet verliest.

Dewijl dan deze dingen zo zijn, zo hebben wij ons te vergenoegen met het geloof, met het geloof alléén, en met niets daarnevens. Dan zullen wij wel een leven hebben, maar een leven, Gode zij dank, niet meer ter van onze beschikking; het is verborgen in God, opdat Hij dit leven bij ons laat heersen en regeren; daar gaat het dan naar Zijnen wil, naar de eeuwige raad en de genadige voorzienigheid, opdat ons leven zij, zoals het naar God zijn moet; daar gaat het eerst dan goed, recht goed, en heeft dit leven een goede metgezel, namelijk, Christus Zelf, en omdat Christus niet sterft, sterft dit leven ook niet.

Christus en ons leven zijn beide goed in God bewaard. Zo staat het met de waarheid des geloofs. Zal dit geloof ons bedriegen? Zullen wij daarmee bedrogen uitkomen? De duivel fluistert ons wel zo iets toe, opdat wij ons leven zouden zoeken in het zelf-afhouwen van de leden, die op de aarde zijn. "Uw leven is met Christus" zegt de Apostel, dat komt door de gemeenschap met de levende Heiland, welke gemeenschap wij niet hebben daargesteld, maar God heeft ze daargesteld. Wij, zoals wij zijn in onszelf, zijn doden, maar Christus is het tweede Stamhoofd der mensheid; Hij is ons Leven, evenals Adam onze dood is. Zijn leven is het onze; omdat Hij ons leven is, hebben wij het leven mét Hem. Van Christus gescheiden, ben ik dood, ben ik niets en heb niets God verenigt ons met Christus, Hij is ons leven, onze gerechtigheid, onze heiligmaking, onze goede werken, - met één woord: Hij is alles, alles. Zoals ook de Bruid zegt: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Zulk Een is mijn Liefste, ja zulk een is mijn Vriend!" (Hoogl. 5: 16)

Aan de deur van de Tent der samenkomst, heeft God gezegd, *wil Ik met Israëel samenkomen, dat Ik met ulieden spreke; daar zal Ik van hen gekend worden; aldaar wil Ik hen heiligen door Mijn heerlijkheid.* (Vergelijk Exod. 29: 42, 43) Wat kunnen wij er naar vragen, wat de duivel aan ons ziet; deze vos heeft steeds gezegd, dat de druiven onrijpe, stinkende druiven zijn, omdat zij voor hem te hoog hangen! Wat kan ik er naar vragen, wat anderen aan mij believe te zien of niet te zien, of ook wat ik zelf aan mij zie, ik kan mezelf in één seconde heilig zien en wederom niets dan vuil

aan mij ontdekken! Waren onze ogen maar altijd open om te zien, dat wij, wij tot niets deugen!

Christus is uw leven, dit schrijft de Apostel aan hen, die in zulke ondeugden en zonden zich bevinden, als hoererij, onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid en dergelijke.

Christus zit aan de Rechterhand Gods, Hij is ons leven; wij hebben Hem niet gezien. Zal Hij eenmaal in de jongsten dag komen? Zal Hij wederkomen? Ja, zegt de Schrift Christus, Uw leven, zal Zich eenmaal openbaren.

dus: als de tijd van het geloven voorbij is, dan is het de tijd van het aanschouwen; dan zullen wij Hem zien met deze onze ogen, Hem zien, gelijk Hij is. O zingt van overwinning, Hij zal Zich aan ons openbaren als ons leven. Hij zal Zich aan de duivel openbaren als ons leven, Hij zal Zich ook op de Rechterstoel openbaren als ons leven, en . . . Hij heeft Zich voor ons overgegeven, opdat Hij ons leest Efeze 5: 27 opdat Hij Zijn Gemeente Zichzelf heerlijk zou voorstellen, een Gemeente, die niet heeft een vlek of rimpel of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk. en nu U, die op de weg blijft staan voor Uw ondeugden en zonden, die Hij gedood, die Hij van u afgenomen heeft, voorwaarts! voorwaarts! zeg ik u. Ziet Uw schoonheid, hoe volmaakt die is! volmaakt door het sieraad, . dat Hij u omgehangen heeft! Wat vraagt u ten aanzien van de leden, die op de aarde zijn: Hoe? Wanneer Christus zal geopenbaard zijn, zal ik dan waarlijk heilig en onberispelijk, zonder vlek of rimpel zijn? ik heb immers nog deze leden, help mij ze doden!" Welaan, ik zal ze u helpen doden met één slag, maar U, u met de handen er af gebleven! Belijdt u voor God en de Heere Jezus Christus, dat deze leden u aanhangen, dat u ze liefhebt, en heeft u nochtans voor het Woord Gods? Zoudt u nochtans graag er van los en er van af willen zijn? staat u daar vanwege Uw ondeugden en zonden met verbrokene en verbrijzelde, met bloedende harten? Hoort dan het Woord Gods: Van de leden af, laat ze liggen, bekommert u daarover niet meer! u zegt: "zij hangen mij aan"; Gods Woord zegt, dat zij van u zijn afgenomen! u klaagt: "zij leven en tiranniseren mij geweldig!" Gods Woord zegt, dat u gestorven zijt, met Christus gestorven, der zonde gestorven, van de zonde gerechtvaardigd, vrijgesproken, en dat de zonde niets meer aan u kan hebben, zij moet vergaan als was voor de zon, indien u uzelf houdt, als zijnde met Christus gestorven.

Maar welke kentekenen der genade, des levens heb ik dan, als ik toch die leden zie, hoe zij levend zijn en machtig, hoe zij mij hebben bezeten en omslingerd?

Laat die kentekenen in God verborgen zijn. Het Evangelie betuigt u, dat gij uzelf niet meer zijt, maar het duur gekochte eigendom van uw getrouwe Heere en Zaligmaker Jezus Christus, en dat Hij u van Godswege in Zijn gemeenschap heeft opgenomen en Zijn leven met u deelt. Mag ik dat geloven ondanks mijn ondeugden? Ja, geloof alleen! Maar hoe kom ik dan tot de heiligmaking, hoe tot goede werken? God zal het voorzien. Hij, Die alles bij Zich heeft opgesloten, opdat u uit Hem in Christus Jezus alles zoudt zijn en alles zoudt hebben, zal het doen. Geloof alleen, en u zult aan de leden, die op de aarde zijn, alle voedsel onttrokken hebben. Maar zal ik dan in waarheid niet bedrogen uitkomen? Zal ik dan zo waarachtig in de dag van Christus zo bevonden worden, dat alles in overeenstemming is met de Wet, met de heiligheid Gods? Zo spreekt de Heilige Geest: u bent gans zonder heerlijkheid, maar Christus heeft Zijn heerlijkheid op u gelegd; zo hébt u de heerlijkheid; of u ze ziet of niet ziet, zal wel hetzelfde zijn, indien Christus ze maar ziet.

In deze heerlijkheid nu, dat wil zeggen, in de volkomen glans der heiligheid en heerlijkheid van God en van Christus, *zult u ook openbaar worden, als Christus zal*

geopenbaard zijn; mét Hem zult u geopenbaard worden in heerlijkheid; daarom, omdat Hij zulke heerlijkheid heeft en Hij wel weten zal Zijn woord te vervullen: Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid. Krachtens de vereniging des geloofs en des Geestes met Christus is het Zijne het dijne, daarom zult u niet bedrogen uitkomen. Van de leden, die op de aarde zijn áf, en gezocht de dingen, die Boven zijn!

Geliefden! Ik hoop, dat u deze prediking zult hebben verstaan.

- De zonde is er; maar zegt ertegen: *ik ben voor u gestorven!*
- De Wet is er met haar eisen; zegt ertegen: *wat u zou willen eisen, kan ik u niet tonen, doch mijn Vader heeft het alles voor mij in Zijn kasten; het is allegaar het vermogen, hetwelk ik met Mijn Bruidegom heb; Hij zal het mij op Zijn tijd en naar Zijn wijsheid doen toekomen, zodat u aan mij wel niets zult te berispen hebben.*
- De duivel is er en zegt: gij zult u bedrogen hebben, als u niet meer hebt dan het geloof! Zegt: *Christus heeft mijn zonde op het hout gedragen, en daar is Hij gestorven; Hij ging met Zijn bloed in het heiligdom; wanneer Hij wederkomt, komt Hij zonder zonde, zo zal dan ook ik zonder zonde bevonden worden in Zijn gemeenschap door Zijns Vaders zegening, waarmee Hij mij in Hem gezegend heeft; daarom laat ik de leden, die op de aarde zijn, sterven en verderven.*

Dit alles is ulieden gepredikt, die u bevindt in hoerelij, onreinheid, schandelijke beweging enz. en in waarheid graag daarvan zoudt willen verlost zijn, gepredikt, opdat u alleen gelooft en op Christus ziet, u ook alleen aan Christus houdt, opdat u niet bij uw leden, die op de aarde zijn, blijft staan of uzelf aan het afhouden en doden er van begeeft, want daarbij blijven zij in het leven, maar opdat u zo wijs en verstandig zijt, u niet daarvan te laten afbrengen, dat u Christus toebehoort, dat u in de hemel behoort; u daarvan niet te laten afbrengen, dat gij u opwaarts begeeft, in de hoge luchten der vrijheid en des levens van Christus. Als u dat doet, dan doodt gij uw leden, die op de aarde zijn, dan geeft u hun geen voedsel, dan zijn zij aan de invloed van de vorst blootgesteld, zodat zij alle bruikbaarheid, kracht, sap en leven verliezen en moeten afrotten en verderven.

Mijn Geliefden, God geve u allen het verstand, om het te begrijpen. Ik predik niet uit arglistigheid of uit onreinheid, maar met een eenvoudig hart en een goed geweten. Wie de zonden aan de hand houdt en meent de ongerechtigheid met de gerechtigheid te kunnen verenigen, zonde en genade te kunnen door elkander werpen, Christus en Belial te kunnen samenvoegen, is een kind, dat zich niet wil laten overtuigen, en het zal zich, zo waarachtig als God leeft, bedriegen, al mocht het vermenen bovenaan te zitten in het Koninkrijk Gods. Men moge zich op het Woord beroemen, zoveel men wil, dit zal evenwel blijven staan, dat geen hoereerder, geen onkuise, geen dronkaard, geen gierigaard, geen die de werken des vleses doet, erfenis heeft in het Koninkrijk van Christus en van God. (Ef. 5: 5; 1 Kor. 6: 10) En deze en veel andere ondeugden zitten toch bij u, hetzij fijn of grof; daarvan moet u echter af; u komt daarvan evenwel niet af met een mystieke leer van een verborgen leven met God, noch met een leer, waarbij men van verkiezing, van de genade praat en zijn ondeugden zelf bedekt met de naam van de oude mens of het onwedergeboren deel, en ze nochtans volbrengt, zonder kamp en strijd om er van los en vrij te zijn voor God.

Zo zij dan in de eerste plaats de Wet uw tuchtmeester, dat u de leden, die op de aarde zijn, in hun ware ontzettende gestalte voor ogen gesteld worden, dat u, verlegen en

verbroken, tot de vraag komt: *hoe word ik er van verlost?* Dan zult u het Evangelie verstaan, dat u predikt: u bent er van los, u bent aan uw ondeugden met Christus gestorven, houdt u daaraan, begeeft u hemelwaarts, want u bent met Christus opgestaan. Zoekt de genade, de zegen, het leven, het heil, de vergeving, de heerlijkheid daar, waar Christus is; daarboven bevindt zich uw ganse leven, want daarboven is Christus; van Boven af zal het komen, dag bij dag, wat u immer nodig is naar de mening Gods; van Boven zult u met Christus verheerlijkt worden, dat is getrouw en waarachtig! Daarom: van de leden, die op de aarde zijn, áf, laat ze wegsterven, zij zullen gewis verderven, indien u zoekt wat daarboven is.

Dat is de leer der Christelijke volmaaktheid, waarbij een mens niets is, maar Christus alles in allen, en is enkel zaak des geloofs, maar juist deswege te gewichtiger, en van wezenlijke betekenis, door alle hard aangevochten heil gen beproefd bevonden. God Zelf echter leide u daarheen en houde u daarbij.

AMEN.

116. Prediker 4:12

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 2 Mei 1849 (Biddag) 's voormiddags.
Gezongen: Psalm 91:5- 7; Psalm 145:6.

Tekst: PREDIKER 4: 12.

"Indien iemand de een mocht overweldigen, zo zullen de twee tegen hem bestaan; en een drievoudig snoer wordt niet haast gebroken."

Zo, Geliefden, spreekt de Heilige Geest door de mond van Salomo in het Boek, dat "De Prediker" genoemd is. Deze woorden zijn een spreuk, toepasselijk voor allerlei gevallen van het dagelijks leven, waarin het kwade moet worden overwonnen door de macht van het goede, waarbij men heeft vast te staan in de strijd voor elke zaak der gerechtigheid en waarheid, en te volharden heeft in het geloof. Omdat deze woorden een spreuk zijn, toepasselijk op allerlei omstandigheden, waarin een mens zich kan bevinden, waar hij hulp behoeft van zijnen naaste, om niet door allerlei noden van het lichaam en bekommernissen van het leven overweldigd te worden, willen wij deze heden overwegen met toepassing op de tijdsomstandigheden, waarin wij ons thans bevinden.

Nadat inzonderheid in de Duitse landen sedert enkele maanden de toestand zodanig ten goede was veranderd, dat het openbaar vertrouwen weer langzamerhand terugkeerde en men weer moed kreeg, zijn er opnieuw donkere onweerswolken komen opzetten, die nieuwe gevaren aankondigen en met nieuwe nood ons dreigen te overvallen.

Wij zijn nu eenmaal een volk, dat nog een ander Vaderland moet kennen, dan dit aardse, ook een ander Koninkrijk, dan een vergankelijk koninkrijk, en naar een andere vrijheid moet uitzien, dan naar een vleselijke, waarvan het einde doorgaans slavernij is geweest, en welke vrijheid een harder juk bracht, dan hetwelk men meende van zijn hals te moeten afwerpen.

Zodanig volk nu moet bedenken, wat de Heere Jezus gezegd heeft: "Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en alle dingen zullen u toegeworpen worden." (Matth. 6: 33) Ook moet dat volk bedenken wat de Apostel Paulus betuigt: "De Godzaligheid is tot alle dingen nu t en heeft de belofte van het tegenwoordige en het toekomstige leven." (1 Tim. 4: 8)

Omdat de Godzaligheid zulke beloften heeft en het een uitgemaakte zaak is, wat een Apostel betuigt: "Wie is het, die u kwaad doen zal, indien u navolgers zijt van het goede" (1 Petrus 3: 13), zo nemen wij, die tot het volk Gods behoren, de vermaning ter harte: "Mijn zoon, vrees de Heere en de koning; vermeng u niet met hen, die naar verandering staan, want hun verderf zal haastelijk ontstaan" (Spr. 24:21, 22); nemen ook ter harte de Apostolische woorden: "Ik vermaan dan voor alle dingen, dat gedaan worden smekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen voor alle mensen, voor koningen en allen, die in hoogheid zijn, opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle Godzaligheid en eerbaarheid, want dat is goed en aangenaam voor God, onze Zaligmaker, Welke wil, dat alle mensen zalig worden en tot kennis der waarheid komen." (1 Tim. 2:14)

Zij, die de Heere in waarheid aanhangen, kunnen zich onmogelijk mengen in zaken der wereldlijke regering, tenzij dat zij bijzonder daartoe geroepen zijn geworden; zij

hebben iets anders te doen, namelijk, acht te hebben op zichzelf, dat zij hun ziel als een buit wegdragen uit de wereld; zij hebben acht te slaan op hun eigen huishouding, geen valse eer te zoeken, noch hetgeen het vlees wil; zij hebben integendeel vlijtig te werken, een ieder in zijn Goddelijk beroep, daarbij te volharden, en het ambt der wereldlijke regering in handen te laten van degenen, wie God de Heere dit heeft toevertrouwd. Zij weten wel, dat de waarachtige vrijheid alleen bestaat in de gehoorzaamheid, dat zij geheel geestelijk is; en waar het niet toegaat, zoals het behoort, daar hebben zij een wapen, dat meer uitwerkt dan alle heermacht, dat wapen is *het gebed*.

Al degenen, die de Heere toebehoren, staan op de vervulling van Gods Woord en beloften; nu gaat het evenwel in het leven vaak zo, dat alles overhoop schijnt te zullen gaan; dan worden zij beangst en vrezen, dat hun het geruste en stille leven in alle Godzaligheid en eerbaarheid ontnomen worden, ook dat hun brood en water hun niet meer zal gegeven worden, en zij in de verzoeking zullen omkomen. In deze vreze en angst komen zij, omdat zij op de vloed zien, die hen bedreigt, en waarin de welvaart der volken ondergaat, én omdat zij op zichzelf zien; hoe meer zij nu op het zichtbare het oog hebben, des te meer klimt hun angst, en de duivel heeft vrij spel en volle gelegenheid om de armen mens te kwellen met allerlei zorgen, zodat men begint bekommerd te worden en bezorgd te zijn, als de heidenen, die geen God hebben. Wat de wereld staat te wachten, die in het boze ligt, dat weten wij genoegzaam uit de Heilige Schrift; maar wanneer de oordelen Gods komen, dan komen die en wel voornamelijk *over het Huis God*.

Het gaat nu daarom, dat men het lied leert zingen: *De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods, al veranderde de wereld haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën; laat haar wateren bruisen, laat ze beroerd worden; laat de bergen daveren door derzelve verheffing, zo zullen wij nochtans niet vrezen, want God is ons een Toevlucht en Sterkte, Hij is krachtelijk bevonden een Hulp in benauwdheden*. (Psalm 46) en hier mag men nu het woord van de Prediker ter harte nemen: "Eén moge overweldigd worden."

Liefelijk is het in gevaar eendrachtig voor iets goeds op te komen, en elkander in nood hulp te betonen. Liefelijk is de band des vredes, die velen samenbindt, om gemeenschappelijk te wandelen naar de Geest, eendrachtelijk te loven en te prijzen de God des levens en Zijn Naam te verheerlijken. Ziet, zo spreekt de Profeet David: Hoe goed en hoe liefelijk is het, dat broeders ook tezamen wonen. (Psalm 133) Alle eendracht, die in God wortelt, maakt macht, en door tweedracht vallen de grootste en heerlijkste dingen in duigen. Daarom is de duivel er ook steeds op uit tweedracht te zaaien; er is echter geen ergere tweedracht, dan waar hij de mens afkeert van zijn Heere en Zaligmaker, en hij de ogen des mensen op zichzelf en op het zichtbare richt. Dan staat de mens plotseling alleen, als aan zichzelf overgelaten, en ja, daar kan hij licht overweldigd worden, overweldigd worden van allerlei zorgen des lichaams en zorgen om het dagelijks brood, ook van allerlei verdriet, kommer en hartenleed. Dan is het hart versaagd, en de mens is als een gejaagd veldhoen op de bergen. Als de ogen en het hart des mensen afgewend zijn van Zijn God en Redder, dan heeft de mens ook geen lust meer, om te grijpen naar de beide wapenen, waarmee men over alles de zege wegdraagt, te weten het Woord Gods en het gebed; men wordt veelmeer mee voortgedreven en geworpen in de draaikolk van uitwendige gevaren en noden, men verliest allen moed in God, en het huis wordt voor die mens boven zijn hoofd afgebroken, men wordt gevangen en verstrikt in de hinderlagen en kuilen, waarheen

de duivel alles jaagt, wat een Babelstoren voor hoger houdt dan de naam van de almachtige God.

U leeft, Geliefden, voor het merendeel van de fabrieken. God de Heere, Die Zich over allen ontfermt, die Hem van hart aanroepen, heeft ons gebed en smeken genadig verhoord.

Toen u in het vorige jaar zeer beangst waart, heeft Hij u desniettemin heerlijk doorgeholpen, zodat het werkelijk aangemerkt moest worden als een wonder. Sinds enige maanden hebt u oorzaak gehad Hem te danken voor het nieuw opleven van handel en bedrijf, en Hij beschikte het zo, dat ook voor u een maatje tarwe voor één penning te koop was, en de olie en de wijn niet zijn beschadigd (Openb. 6: 6), en de vorige onlusten bleven verre van ons. Door 's Heeren getrouwe en goede Woord, door Zijn genade werd Uw hart gesterkt, om bij Hem te blijven en zijn werken te vermelden, en zo bent u niet overweldigd geworden, al was het dat bij menigeen het water steeg tot aan de lippen. Indien er evenwel weer dingen zouden gebeuren, waar u niet op hebt gerekend, ja nog ergere dingen dan wij ze tot dusver hebben beleefd, dan geve de Heere ulieden dit woord als een stok en een staf in de hand, en late het zijn tot een lamp voor uw voet: *"Één zal licht door iemand worden overweldigd"*, daarvoor is groot gevaar, *"maar de twee zullen kunnen bestaan."*

Immers hij, die zodanige woorden ter harte neemt, gevoelt ras in zijn gemoed zich gesterkt, om geduriglijk met zijn hart de toevlucht te nemen tot de Naam des Heeren, welke is een sterke toren, waarheen de rechtvaardige vliedt en ziet zich behouden. Zulke woorden immers drijven een mens uit zichzelf uit en van het zichtbare af, drijven hem tot Hem heen, Die de Bewaarder Israëls is, Die niet sluimert noch slaapt (Psalm 121) en Die zeer spoedig opstaat ter hulp juist dan, als men er 't minst aan zou denken. Onze dierbare Heere en Zaligmaker heeft het ons van tevoren gezegd, dat voor zijn komst alles onderste boven zou gaan, dat het een koninkrijk tegen het andere koninkrijk zou opstaan, en dat de volkeren op elkander zouden stoten als de golven der zee; maar Hij zegt tot ons: "Wacht uzelf, dat Uw harten niet te eniger tijd bezwaard worden met brasserijen, dronkenschappen en zorgvuldigheden dezes levens, en dat u die dag niet onvoorziens overwinne, want gelijk een strik zal hij komen over al degenen, die op den ganse aardbodem gezeten zijn." Wederom heeft Hij gesproken: "Wanneer gij nu deze dingen ziet geschieden, zo ziet omhoog en heft uw hoofden opwaarts, omdat uw verlossing nabij is" en ook nog dit: "Waakt dan te aller tijd, biddende, dat u moogt waardig geacht worden te ontvlieden al deze dingen, die geschieden zullen, en te staan voor de Zoon des mensen." (Luc. 21: 34-36)

Wij zullen dit alles, dat geschieden zal, niet ontvlieden en niet waardig bevonden worden om te staan voor de Zoon des mensen, als wij ons laten overweldigen door het zichtbare; en wij zullen door de zichtbare dingen overweldigd worden, als wij alléén staan. Daarom, evenals wij in het dagelijks leven nodig hebben, dat een vriend ons ter zijde staat, of evenals in het huwelijk de echtgenoten elkander tot hulp en steun zijn in de noden des lichaams en des levens, zo hebben wij bovenal nodig dat wij ons in het gezelschap bevinden van de allerbeste Vriend, Die ons nooit verlaat, maar Die gesproken heeft: "Roep Mij aan in de dag der benauwdheid, en Ik zal er u uithelpen, en u zult Mij eren", Die daarom ook steeds geneigd is om te helpen, ja, Die ook alleen helpen kan. Deze Vriend en waarachtige Uithelper uit de nood is de levende God en Heiland, de God en Vader van onze Heere Jezus Christus.

Wat dus Salomo zegt: "*de twee zullen tegen hem bestaan*" is dan in de eerste plaats gezegd van de vereniging en de eenheid van de allergenadigst en trouw God en Vader in de hemelen met een arm zondaar. Want waar deze twee zijn overeen- en saamgekomen, daar is op eens een macht ontstaan, machtiger dan de hel en elke nood, zodat alles voor zodanige macht moet wijken.

Daarom neemt deze woorden "twee zullen wel tegen hem bestaan" ter harte, en u zult ras bemoedigd zijn en vol moed blijven, en ja, ook de gezonken moed zal weer opleven, er moge komen wat komt. Zien wij op onszelf en op het zichtbare, o wie zal dan de verzoeking kunnen weerstaan om af te vallen van het geloof aan elk woord, dat uit de mond van God uitgaat, inzonderheid dan, als alle vlees, onder het beweren van de rechte weg te zijn gegaan, van God afvalt en in het verderf loopt; heeft niet de Heere gesproken van tijden, waarin ook de uitverkorenen, zo dit mogelijk ware, verleid zouden worden? Indien wij evenwel in vereniging en gemeenschap en vriendschap staan met God, in het verbond met Hem, in het verbond Zijns vredes, dan zullen wij kunnen weerstaan. in de ure der verzoeking, die op de aarde komt, om te verzoeken degenen, die op de aarde zijn, dat zij afvallen van het eeuwige Evangelie, en zich, al dansende en spelende, met al het hun werpen in de geopende muil van het alles verscheurende en verdelgende beest.

Staan wij in vereniging en gemeenschap met God, de levende God, dan zullen wij weerstaan elke verzoeking, die de handen slap doet hangen, waar nood aan de man komt. Het betekent niet veel al wat op de wereld geschiedt en wat ons bedreigt en bezwaart, wanneer wij een God hebben voor ons hart, een God in de hemel, Die Zijn uitverkorenen steeds op wonderbare wijze verlost. Waar deze twee tezamen zijn; een noodlijdende en een almachtige Redder, een bidder en Eén, Die het gebed verhoren kan en wil, een kind, dat de toevlucht neemt tot de naam en de getrouwheid zijns Vaders, en een Vader, Die aan 't roer zit en meer vermag dan de ontzettendste orkaan, daar zullen deze weerstaan en de zege wegdragen.

Dat wordt u echter allen voorgehouden, Geliefden, opdat u verstaat en ter harte neemt, welk een machtig ding *het geloof* is. Het is door het geloof, dat deze twee tezamen komen: een God, rijk aan ontferming en groot van trouw, en een mens, van alle macht en hulp ontbloot, en omringd van veel zonden en groeten nood. Tot alle degenen, die in angst en nood des lichaams, des levens en der ziel van ganser hart het Aangezicht Gods zoeken, heet het alras: "Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid, Ik zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, in goedertierenheid en in barmhartigheden; en Ik zal u Mij ondertrouwen in geloof, en gij zult de Heere kennen. en het zal te die dage geschieden, dat Ik verhoren zal, spreekt de Heere; Ik zal de hemel verhoren en Ik zal de aarde verhoren; en de aarde zal het koren verhoren, mitsgaders de most en de olie; en die zullen Jizreël verhoren. En Ik zal ze Mij op de aarde zaaien, voor Mij tot een zaad behouden, en zal Mij ontfermen over Lo-Ruchama, over haar, die zo in ongenade was!" (Hosea 2)

Omdat zulke woorden des Heeren niet falen, maar wis en zeker zijn, en waarachtig bevonden worden door alle armen en ellendigen, zo geve God, dat u ze ter harte moogt genomen hebben, al ware het, dat in deze wereld het onderste boven gaat. Want de duivel wil door de nood verre houden van de levenden God; maar de Heere God in de hemel openbaart zijn gericht, opdat Hij ook Zijn barmhartigheid groot make; daarom slaat Hij vaak geweldig met de roede er op in, geeft stoot op stoot, en laat de nood, nadat men soms adem gehaald heeft, opnieuw hoog oprijzen, opdat men toch

alleen Hém zou zoeken, Die Zich wil laten vinden als een Uitdelger aller zonde en schuld, als een waarachtige Helper uit de nood, en als een God, Die de trouwe bewaart Onze Heere en God heeft alle dingen in zijn hand en macht; ook om de tijd en de ure te veranderen, als de tijd zwaar wordt; ook om brood en water te geven, al is er niets aanwezig; want immers, zorgt Hij voor de bloemen des velds en voor de mussen, zo kan en wil Hij nog veel meer zorgen voor ons, die meer zijn dan de bloemen en de vogelen, als wij ons bij God houden.

Ik houd u echter dit alles voor, opdat wij ons hart, gelijk een vesting, mogen geproviandeerd hebben tegen de tijd, dat de vijand ons zou willen overvallen en ons hart wil innemen en bezware met zorgen en bekommernissen, waarbij wij dan God uit het oog verliezen. Waar wij in gebed en smeking, waar wij in het geloof vasthouden aan Gods trouw, genade en waarheid en Zijn ontferming over ons in Christus Jezus, daar zal Hij wel heerlijk uit- en doorhelpen, daarvoor heeft Hij wijsheid genoeg, en Zijns raads is geen einde; Hij wordt ook moede noch mat, kan ons wel een tafel toebereiden, ook als er niets groeit. en zijn wij aan het einde van de weg, dan is er een waar hemels vergenoegen, dan een eeuwige stof voor eeuwige verheerlijking Gods, dat en hoe Hij geweten heeft, ten spijt van alles, Zijn "nochtans" te handhaven, zelfs dan, als geen rund meer op stal was en in geheel Israël geen water meer werd gevonden. Wij beleven wondere dingen, de een overwinning behalende na de andere, uitredding uit elke nood. indien onze ogen in de nood gevestigd zijn op de Heere onze God, indien wij staan in Zijn gemeenschap, wij mogen al zeven maal neergeworpen en vertreden zijn door allerlei voet, het hoofd wordt ons toch weer opgericht.

Daarom zegt onze Heere: *Hebt geloof op God!* Want in Zijn gemeenschap zullen wij kunnen weerstaan duivel, wereld, nood, dood, ja elke macht der duisternis; en blijven wij met al het onze aan God hangen, dan kunnen wij door geen gebeurtenissen verwijderd en gescheiden worden van Zijn hand, want dan geldt het woord, dat overigens van al wat standhoudt gezegd kan worden: een drievoudig snoer wordt niet haast gebroken.

Graag zou ik u menig hartverheffend tafereel uit de Geschiedenis willen voorstellen tot bewijs der waarheid van deze spreuk, maar de tijd veroorlooft het niet. Ik zou u ten opzichte van alle geestelijke behoeften willen wijzen op geloof, hoop en liefde, zo ik niet nog iets hogers en troostrijkers had. *Ik wijs u op uw Doop.*

Gedoopt zijnde in de naam van de Drie-enige God, in de naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes, hebben wij de verzekering, overeenkomstig het eeuwig verbond Gods, dat Hij gemaakt heeft met ons en ons zaad, dat God, ons gehele leven door, onze en onzes zaads Vader zijn wil, ons met allen nooddrift des lichaams en der ziel verzorgen en alle kwaad ons ten beste keren wil, dewijl alle schepselen vanwege het verbond, dat wij Met God hebben, ons niet kunnen schaden, maar ons dienen moeten tot onze zaligheid. Daarbij die verzekering, dat de Zoon van God onze en onzer kinderen Heiland is, dat Hij ons zalft met Zijn heilrijke, genadige zegeningen, ons verlost heeft van alle onreinheid en zonde, dat Hij al onze vloek en onze verdoemenis aan het kruis genageld heeft, dat Hij ons door Zijn opstanding en hemelvaart met Zijn gerechtigheid bekleedt, voor ons nu tussentreedt bij de hemelse Vader en op de jongste dag heilig en onberispelijk stellen zal voor het Aangezicht des Vaders.

Bovendien hebben wij *de Heilige Geest* tot onze en van onze kinderen Leraar en Trooster tot in eeuwigheid; deze Geest maakt ons tot ware lidmaten van het lichaam van Jezus Christus, en zo hebben wij dan aan Hem en al zijn schatten en goederen

eeuwiglijk gemeenschap, en wachten op de zalige opstanding en verschijning van de Heere Jezus, onze getrouwe Verlosser.

Aan dit drievoudig snoer mogen wij blijven hangen met lichaam en ziel, met vrouw en kind, met have en goed, met zonden en nood, met hongerige magen en met onze arbeid, met al onze verwachtingen en onze hoop op zijn toezegging en eeuwige beloftenissen. En het is van dit drievoudig snoer, dat ik blijmoedig uitroep: *het wordt niet haast verbroken*, al ware het ook, dat de ganse hel, de ganse macht der duisternis, de ganse zware last van onze nood er zich aan zou willen hangen, wie en wat zou het snoer kunnen in tweeën breken, dat God vervaardigd heeft, en waarmee Hij ons in Christus aan Zich verbonden heeft. Immers zo God voor ons is, wie en wat zal tegen ons zijn?

Daarom, Geliefden, blijft deze spreuk indachtig; de Heilige Geest griffe ze ook in de tafelen uws harten; verheffen moge zich en bruisen de wereldzee, een ieder moge het hart ontzinken van moedeloosheid, zijt sterk in uw God en in de sterkte van Zijn macht, want juist dan, als de zichtbare dingen van hitte zullen versmelten en vergaan, zullen zijn onzichtbare dingen het heerlijkst openbaar worden, en wij in dezelve, indien wij geloven.

AMEN

117. 1 Johannes 1:3

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 17 Juni 1849, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 119:62-64, Psalm 134:1 en 2; Psalm 63:3. - verschenen, in het Nederduits vertaald, 1853 onder het opschrift, Onze gemeenschap met de Vader" in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredene" als No. 3 in het 8ste Twaalfal. In het Hoogduits zag zij het licht in de Verzameling, Licht und Recht" 1891, 4. Heft, 2. Predigt. - Des avonds werd gezongen (de tekst is ons onbekend gebleven) Psalm 22 12 en 13, Psalm 125:1. Na de huwelijksbevestiging Psalm 128:4.

Geliefden.

Ik wil u prediken, *van de gemeenschap die de gelovigen hebben met de volzalige en algenoegzame God*. Wie mede deel heeft aan deze gemeenschap, mag zich verheugen; wie van verre staat en in deze gemeenschap wenst opgenomen te zijn, die mogen daardoor de stenen uit de weg geruimd worden; en wie van deze gemeenschap hoort, maar tot heden haar waardij, heerlijkheid en liefelijkheid nog niet kent, die moge met innig verlange er naar bezield worden.

Ik predik van een gemeenschap, die voor de ogen der wereld verborgen is, die nochtans wereld, dood, duivel en allen druk en jammer overwint. Van een gemeenschap predik ik, die het mom des kruises draagt, en welker banden enkel verdrukkingen schijnen te zijn, benevens angst en allerlei gevaren, smaad, hoon en verachting van de zijde der wereld; van een gemeenschap, waarvan het, naar het uiterlijk voorkomen, moet gezegd worden: men scheldt ons, men lastert ons, men maakt ons verdacht, wij worden steeds voor een vloek der wereld gehouden en voor aller afschrapsel; zoals geschreven staat: "wij worden om Uwentwil de ganse dag gedood en zijn geacht als schapen ter slachting."

Nochtans predik ik van een gemeenschap, waarin wij, indien wij er toe behoren, naar de inwendige mens, de heerlijkste mensen zijn, louter Koningskinderen, die hemelbrood eten, die wijn drinken, zoals er op aarde niet wast, en woning hebben in een huis, groter en heerlijker dan de ganse wereld, en waar wij ons bevinden in gestadig verkeer met de volzalige God, smakende zijn liefelijkheid voor en na.

Het hart, als zou het anders ook van treurigheid willen breken, moet op eens bij een ieder, die van deze gemeenschap iets bij bevinding kent! als het kindeke in het lichaam van Elisabeth, opspringen; want dat weet hij immers, en ieder moet zulks weten, dat er, sedert Adams ongehoorzaamheid, voor geen mens van nature ook maar de minste gemeenschap met God bestaat, maar een eeuwig gescheiden-zijn van God, een wederzijdse harde vijandschap.

Maar zo sprak er Een, de enige Mens in genade, onze Heere Jezus Christus: "Ik ben de deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden, en hij zal ingaan en uitgaan en weide vinden." (Joh. 10: 9) Dat de genade van deze gemeenschap, dat zo'n barmhartigheid, volgens welke God spreekt: "Ik zal onder u wonen, en zal uw God zijn, en gij zult Mijn zonen en Mijn dochteren genaamd worden, en Uw ongerechtigheden en Uw zonden zal Ik niet meer gedenken", ons meegedeeld wordt, hangt alleen van Hem af; Hij vermag ook alleen zo'n genade uit het hart des Vaders ons bekend te maken en te openbaren; want Hij heeft zulke genade, zulke gemeenschap voor ons verworven, toen Hij aan het kruis vrede gemaakt en ons tot

God gebracht heeft door het bloed Zijns kruises. Alleen door Zijn offer, alleen door Hem hebben wij, die verre waren, in één Geest toegang tot de Vader; alleen in Hem de vrijmoedigheid van zodanigen toegang met alle zekerheid (Ef. 3:12), want Hij, Die onze vrede is, is de weg; door het voorhangsel Zijns vleses gaat het heen tot de troon der genade.

Heeft men deze weg gezocht en zoekt men die, heeft men deze ingeslagen en slaat men die in, en blijft men in deze weg met verloochening van zichzelf, van de wereld en van hetgeen in de wereld is, zo vindt men terwijl men anders er toch met schrik tegen opziet, voor God te verschijnen, dat de oneindige, heilige en onbegrijpelijk heerlijke God verdoemeniswaardige zondaars verkiest tot zijn vrienden, hun zonden hun vergeeft, en hen bij Zich toelaat, om te wonen in zijn voorhoven, met Hem één te zijn en met Hem te wandelen en rijken troost te hebben van Zijn huis. (Psalm 65: 5)

Ja gewis, in zo'n weg, want de kennis van zo'n gemeenschap is verborgen in Christus, ondervindt men hoe God zijn vreugde en het welbehagen der liefde heeft in een mens, zodat Hij Zichzelf aan hem mededeelt, en met Zichzelf alles wat Hij heeft, en hem zo lief heeft met onuitsprekelijke liefde.

Zulks wil ik u nu breder ontvouwen, opdat gij, ouden, nogmaals opspringt van vreugde in uw God, - opdat gij, jongelingen, uw sterkte kent tegen duivel en wereld, opdat U, kinderen, de Vader liefhebt, en opdat het schip van de een en de anderen aan de verzwelgende zee der wereld en der zelfzucht ontkome en binnengedreven zij in de haven der vrije ontferming, der volheid Gods en van Christus.

Tekst: 1 JOHANNES 1:3.

Hetgeen wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat u ook met ons gemeenschap zoudt hebben, en deze onze gemeenschap ook zij met den Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus."

Uit dit vers brengen wij op de voorgrond de woorden: "onze gemeenschap met de Vader", terwijl wij op het volgende de aandacht vestigen:

1. Wat de gemeenschap met de Vader is, en waarom er bijzondere melding van gemaakt wordt.
2. Waarin deze gemeenschap zich voornamelijk openbaart.
3. Waarin de liefde des Vaders tot ons en onze liefde tot Hem overeenkomen, en waarin zij van elkander onderscheiden zijn.
4. Maken wij enige opmerkingen tot onze lering, vermaning en vertroosting.

I.

Wat is die gemeenschap met de Vader, en waarom wordt van dezelve bijzondere melding gemaakt?

Dat is de gemeenschap, welke hier bedoeld wordt, dat de Vader Zichzelf, met alles wat Hij heeft, de gelovigen mededeelt, en dat de gelovigen zichzelf aan Hem overgeven, zoals zij zijn en met alles wat zij hebben, zoals de Vader het wil. Deze gemeenschap berust op de eenheid en vereniging, die wij in onze Heere Jezus Christus met God hebben. Er is een Persoonsgemeenschap en een goederengemeenschap. De personen zijn hier God en een arme zondaar; en de goederen zijn louter hemelse en eeuwige. God is hier de Eerste en de Hoogste, en de goederen komen ook alle van Hem.

Deze gemeenschap is tweevoudig: zij is hier onvolkomen, en bestaat in de eerstelingen der volkomenheid, welke wij hier hebben in de genade; zij zal volkomen

zijn in de volle vruchten der heerlijkheid van Hem, Die het einde onzes geloofs is, het hoogtepunt van hetgeen wij zullen genieten, wanneer wij Hem eenmaal zullen zien. De ganse mededeling van deze gemeenschap bestaat in geven en in ontvangen, terwijl God en de begenadigde tezamen zijn in een verbond des vredes, dat voor de tijden der eeuwen gemaakt is in het bloed van Christus.

Johannes, de Apostel en Evangelist, onderwijst hier degenen, welke in gevaar waren door verleidende leraars van de genade weggetoverd te worden, dat zij blijven mochten in de leer van Christus, welke zij geleerd hadden door de Heilige Geest, en zo blijven mochten in de gemeenschap met hem en met alle getrouwe discipelen en belijders der leer van Christus. Wanneer zij in deze gemeenschap bleven, of indien zij gezondigd hadden en, de valse leer gehoorzamende, uit die gemeenschap waren uitgetreden, weer tot haar terugkeerden, *dan zouden zij gemeenschap hebben met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus.*

Deze woorden "gemeenschap met de Vader" hebben hier een eigenaardige betekenis. De Vader is hier de God en Vader van onze Heere Jezus Christus; Hij is Degene, Die tot Christus gezegd heeft: "Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd." Deze heeft Zijn Zoon gezonden tot een verzoening van onze zonden; Hij heeft Hem gezonden, opdat verlorenen, die door Hem, de Vader, tot de Zoon getrokken zijn, door de Zoon, zijnde Deze de verzoening en het leven der verlorenen, tot de Vader zouden wedergebracht worden. De Vader geeft getuigenis van de Zoon, dat in deze Zoon het leven is, en dat Hij het eeuwige leven gegeven heeft. Hij geeft getuigenis van de Zoon, opdat wij in de Zoon geloven, Hem aannemen en in het geloof bezitten, opdat wij zo de Vader hebben. terwijl wij de Zoon hebben.

Zo heet dan God hier *de Vader*, en is van Zijn gemeenschap het eerst sprake, omdat uit Hem alle dingen zijn; immers uit Hem, de Vader, is het, dat wij geschapen zijn, en uit Hem is het ook, dat wij, die door onze zonde en onze afval in Adam geheel en al van Hem gescheiden en verwijderd zijn, wederom tot Hem zijn teruggebracht. Uit Hem, de Vader, is het eeuwige voornemen om ons te verlossen, de eeuwige raad van Zijnen wil, om ons zaliggemaakt te hebben, tot lof en prijs van Zijn grote barmhartigheid en goedertierenheid.

Zoals Hij het raadsbesluit tot onze zaligheid genomen heeft, zo heeft Hij insgelijks de weg en de middelen er toe ontworpen en daargesteld; gelijk geschreven staat: "Uit genade bent u zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave, niet uit de werken." (Ef. 2:8 vv) zoals Hij Zijn Zoon daartoe geroepen en gegeven heeft, dat wij door Hem wederom tot Hem, de Vader, zouden zijn teruggebracht, zo zijn wij ook Gods maaksel in Christus Jezus, geschapen tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in de dag des oordeels bevonden zouden zijn als zulken, die daarin gewandeld hebben.

Daar zo de Vader alle genade mededeelt als de Oorzaak, de Bronwel en Springader van onze zaligheid, volgens zijn eigen macht, autoriteit (gezag) en onafhankelijkheid daarom wordt Hij het eerst genoemd.

Johannes had kunnen schrijven: "de gemeenschap met God", maar hij schrijft: de gemeenschap met *den Vader*. omdat er iets zeer liefelijks en leven-gevends in deze Naam ligt; immers het hart wordt daardoor met troost vervuld, dat de God en Vader van onze Heere Jezus Christus in Christus jegens ons dezelfde gezindheid heeft, die een liefhebbend vader jegens zijn kinderen heeft, zodat wij zo Hem geloven, Hem liefhebben, Hem vertrouwen en met vreugde gehoorzamen, daar Hij met Christus ons

Zichzelf en met Zichzelf aan ons alles geven zal, wat wij voor dit en het toekomstige leven behoeven, ook alle kwaad van ons weren of ten onze beste keren zal.

Wat nu *gemeenschap* betekent met zo'n Vader, verstaat men eerst dan recht, wanneer men het bedrog en het bittere der wereld gesmaakt heeft, het gif der zonde en des doods in de leden heeft voelen werken, en ondervonden heeft wat het in heeft, zonder God en zonder hoop in de wereld te zijn; wanneer men, niet anders dan verdoeming moettende verwachten, op eens vergeving vindt. Dan, wanneer wij de Vader zien op de Troon der genade, nadat wij het Lam Gods hebben aanschouwd, dat onze zonden heeft weggedragen, en wij toegelaten zijn geworden tot Hem, zodat wij van vijanden zijn vrienden geworden zijn, en wij bij Hem een bedekking der genade en een gerechtigheid gevonden hebben, zoals vlees zelfs niet heeft kunnen vermoeden; dan, wanneer Hij de gouden scepter ons toegereikt, ons ook opgenomen heeft in Zijn schoot, wanneer Hij ons aan Zijn hart gedrukt en met Zijn genade en Zijn vrede begiftigd heeft, wanneer ons toegeroepen is: "Mijn genade zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen in der eeuwigheid": dan kennen wij zo'n gemeenschap in haar betekenis, liefelijkheid, heerlijkheid, in haar troost en haar almachtige werking.

Wij lezen in de Heilige Schrift van gemeenschap met de Vader, van gemeenschap met de Zoon, en van gemeenschap des Heiligen Geestes. Deze gemeenschap wordt onderscheidenlijk vermeld; niet, alsof de werking van de een Persoon die van de anderen uitsluit, maar omdat de drievoudige gemeenschap van bijzondere werking is, volgens de huishouding der genade.

Zo staat er, bij voorbeeld, geschreven in de Profeten: "Zij zullen allen van God geleerd zijn." Dienvolgens zegt onze Heere: "Wie het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij."

Wederom heet het van de Zoon: "Hoort Hem, en Een is Uw Meester, namelijk Christus." en wederom van de Heilige Geest: "De Heilige Geest zal u alles leren"; waarom ook de Apostel schrijft: "Wij spreken met woorden, welke de Heilige Geest leert." Zo deelt dan de Vader alle genade mede als de Oorsprong; de Zoon deelt alle genade mede, als Degene, Die haar als een schat voor ons verworven heeft; de Heilige Geest deelt alle genade mede door inwendige werking.

II.

Waarin openbaart zich deze gemeenschap voornamelijk?

De gemeenschap met de Vader komt voornamelijk aan de dag *in Zijn liefde*. Daaraan zien wij, hoe wij, wanneer wij op de Zoon zien, gemeenschap met de Vader hebben. Het is zijn vrije, onverdiende, eeuwige liefde. Dit is het heilgeheim, dat de Vader aan alle Zijn kinderen openbaart, naar het verbond Zijns vredes. Dat is de wonderbaar-heerlijke openbaring en bekendmaking van het Evangelie Gods. Zo iets vinden wij niet bij de Wet; daar vinden wij de vloek, en in ons hart zijn slechts gewaarwordingen van gramschap en toorn Gods, ook louter kwade gedachten aangaande de hemelse Majesteit. Het Evangelie echter predikt ons: *God is liefde*.

Wij lezen van de liefde des Vaders, van de liefde van Christus en van de liefde des Geestes. De liefde des Vaders, welke in Zijn gemeenschap aan de dag komt, is niet alleen van een oneindig genadige, tedere, medelijdende en liefelijke natuur, maar ook zulke liefde die op zichzelf reeds alle gedachten, alle verstand verre te boven gaat, en zichzelf in vrije ontferming aan ons mededeelt, zoals ook de Apostel betuigt: "Hierin is de liefde van God jegens ons geopenbaard, dat God Zijnen eniggeboren Zoon

gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem." Van deze liefde is het dat onze Heere getuigt: "De Vader Zelf heeft u lief"; en waarvan een Apostel schrijft: "De liefde van God zij met u allen"; en wederom: "De liefde van God is uitgestort in onze harten door de Heilige Geest, Die ons is gegeven"; en wederom: "God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren."

Welk een liefde, die zich uit vijanden vrienden, uit zondaren bezitters der zaligheid Gods maakt! Hoe straalt zij ons in haar dubbele heerlijkheid tegen! Zij is immers ten eerste: een liefde van het goedertieren en vrijmachtig welbehagen, van een eeuwig voornemen, krachtens hetwelk het heet: "Zo lief heeft God de wereld gehad dat Hij Zijnen eniggeboren Zoon gegeven heeft." Waarlijk, dit is een liefde van het vrijmachtig en eeuwig raadsbesluit en van een wil, om goedheid te bewijzen aan zulken, die verdiend hadden eeuwig van Zijn Aangezicht verstoten te worden. Volgens deze liefde onderscheidt Hij u van anderen, en verkiest Hij u naar dit woord: "Ik ben gevonden van degenen, die naar Mij niet vraagden." Voorts is het een liefde der vriendschap, zoals onze Heere Jezus belooft aan allen, die Hem liefhebben: "Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen tot hem komen en woning bij hem maken'.

Dat toch velen van u, die kwade gedachten van God koesteren, alsof de Heere Jezus alleen goed ware, maar de Vader hard en gestreng, deze liefde des Vaders recht bedenken! Zij toch is de bron, waaruit alle genadebedelingen mild voortstromen. De genade, welke op de lippen van de Heere Jezus uitgestort is, heeft de Vader daarop uitgestort; en zo de Vader geen gedachten des vredes had over een in zichzelf verloren zondaar, Hij zou Zijn Zoon voor ons niet overgegeven hebben. Er is geen Heere Jezus dan uit de liefde des Vaders, dan voortgekomen uit de vrijwillige liefde, waarmee de Vader ons liefgehad heeft. Daarom schrijft ook de Apostel: "Maar wanneer de goedertierenheid van God, onze Zaligmaker, en Zijn liefde tot de mensen verschenen is, heeft Hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid" (Tit. 3:4 en 5). Daaruit zien wij, dat die grote verandering, die herschepping, die wedergeboorte, die toebrenging van alle degenen, die verlost worden, uit de liefde des Vaders voortkomt.

Deze liefde keert zich uit eigen beweging tot degenen, die zij wil liefhebben; zij deelt zich geheel mede aan dengene, die zo'n liefde waard is. Zo'n liefde is in Gods ogen waard hij, die zelf zich zo'n liefde onwaardig keurt en bekent haar onwaardig te zijn.

Deze liefde komt over een mens zo, dat zij het geloof werkt; en in dit geloof geeft de ziel aan die liefde hand en hart, het oprechte jawoord. Wie haar begeert te hebben, gelove deze liefde, geve de dode werken er aan en trede vrijmoedig door Christus Jezus tot zo'n liefde toe, zo zal hij die liefde gewaar worden in des Vaders heerlijkheid, en met zijn hand schrijven: "*Ik ben des Heeren!*"

In de aanvang van de weg ligt het bij de meeste gelovigen zo, dat zij slechts gewagen van de liefde van de Heere Jezus; van de liefde des Vaders hebben zij het rechte begrip niet; veeleer voeden zij daartegenover bange gedachten, en blijven derhalve bekommerd, niet doorbrekende tot het volle licht der liefde van God tot de verlorenen. Wij mogen echter onze ziel volkomen laten rusten in de liefde des Vaders. Het is Gods wil, dat wij Hem altijd aanmerken als een genadig, liefderijk, vriendelijk en goede Vader, Die juist als Vader onveranderlijk is in Zijn liefde daar Hij de Bronwel is van onze ganse zaligheid. Zo'n Vadersnaam bedoelde de Heere, toen Hij sprak: "Ik heb Uw Naam geopenbaard aan de mensen, die u Mij uit de wereld gegeven hebt."

Liefde wekt liefde. De Vader heeft lief, opdat Hij door ons kinderlijk geliefd worde. "Mijn zoon", zegt Hij, "geef Mij Uw hart, en laat Uw ogen Mijn wegen bewaren"; weshalve Hij ook beveelt: "Gij zult den Heere, uw God, liefhebben van ganser harte." O, waar wij God beschouwen als liefde, juist in zo'n gemeenschap en mededeling der liefde, hoe oneindig liefelijk, hoe begeerlijk moet Hij ons daar niet worden! Kunnen wij in zo'n liefde niet volkomen zeker rusten? Zullen wij bij haar niet vertoeven met een volkomen blijdschap en ons in haar verlustigen? Liefde toch is in de grond der zaak naar haar wezen geneigdheid tot vereniging met dengene die men liefheeft; het is de begeerte om in de nabijheid te zijn van het voorwerp der liefde; het is het verlangen naar de blijdschap en rust des harten, die in de gemeenschap met de geliefde wordt gesmaakt. Wordt dan de Vader aanschouwd als Degene, Die de liefde werkt, zo moet zulks ons wel wederom in liefde en in dank doen ontvlammen. Van deze wederliefde, door de liefde van God gewekt, komt het in het geloof, dat wij aannemen, dat wij ontvangen, dat wij gehoorzamen. en waarheid wordt wat de Apostel schrijft: "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad."

Overwegen wij nu, waarin de liefde des Vaders en onze liefde tot Hem overeenkomen, en waarin zij van elkander onderscheiden zijn. Daarin komen de liefde des Vaders tot ons en onze liefde tot Hem overeen, dat zij beide zijn een liefde in volkomen rust en in volkomen vergenoegdheid.

Zodanig is de liefde Gods, zoals wij haar beschreven vinden bij Zefanja, hoofdstuk 3: 17: "Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap, Hij zal zwijgen in Zijn liefde." Zwijgen zal Hij in zijn liefde, rusten met vrolijkheid en blijdschap, zonder op dengene, die Hij liefheeft, verstoord te zijn; geen ander voorwerp van Zijn liefde zal Hij zoeken; wat Hij liefheeft, heeft Hij eens voor altijd lief; Zijn liefde blijft op de ziel rusten. Hij zal over dat, wat Hij liefheeft, vrolijk zijn met gejuich, als iemand, die met het voorwerp van Zijn liefde volkomen tevreden is.

De terugslag, die zo'n liefde in het hart des gelovigen teweegbrengt, is van gelijke aard als deze liefde zelve; daarom zeide David: "Mijn ziel, keer weer tot Uw rust, want de Heere heeft aan u welgedaan." (Psalm 116: 7) De gelovigen hebben hun rust in God. Daarom zingt Asaf: "Als ik u maar heb, dan vraag ik naar hemel noch aarde." Men is eindelijk met al wat men ter hand nam afgetobd; daarom ziet men van alle boelen af, en rust geheel en alleen in de liefde des Vaders. "Uw goedertierenheid is beter dan het leven" (Psalm 63:4).

Assur zal ons niet behouden; wij zullen niet op paarden rijden, en tot het werk van onze handen niet meer zeggen: u bent onze God. Immers zal een wees bij u ontfermd worden" (Hos. 14: 4).

Ook komt de verenigende liefde van God en der gelovigen daarin overeen, dat de weg, waarop de vrucht van deze liefde meegedeeld wordt, alléén in Christus is, door Wie de Vader ons Zijn liefde deelachtig maakt. Hij is de schat, in welke de Vader alle rijkdommen van Zijn genade gelegd heeft, en uit welke Hij die aan ons mededeelt, ze nemende uit de nimmer uitdrogende bron van Zijn liefde. Hij is de Hogepriester, in Wiens hand alle geestelijke offeranden, welke wij de Vader aanbrenge, gelegd zijn; Hij, onze Middelaar, de Middelaar Gods en der mensen.

De Vader heeft ons liefgehad en uitverkoren voor de grondlegging der wereld; maar als Hij in de tijd met Zijn liefde ons bezoekt, zegt Hij ons met alle geestelijke zegeningen in de hemel in Christus; door deze Zijn liefde zendt Hij op ons van Hem, ons Hoofd en de waarachtige Aäron, de zalfolie, de Heilige Geest, neer, want het is het welbehagen geweest, dat in Christus alle volheid wonen zoude; en uit Zijn volheid

hebben wij allen ontvangen genade voor genade. Geen druppel dan uit deze oceaan der liefde, tenzij door Christus!

Wat wij Gode toebrengen, is de vrucht der lippen, is het geloof, geheel in Christus en door Hem. Hij draagt de ongerechtigheid des heiligdoms en van onze offeranden. (Num. 18:1) Onze liefde berust op de Vader; maar zij wordt in ons gewekt door de Zoon; Christus is de enige weg zowel voor de genade, die ons ten deel werd, als voor onze persoon, om tot God te naderen; door Hem alleen wordt alle genade ons ten deel, door Hem alleen keert zich ook al onze begeerte, onze vreugde, onze lust, ons gehoorzamen tot de Vader.

Maar hierin is onze liefde van die des Vaders onderscheiden: dat de liefde van God een liefde is van geweldige alles overtreffende goedheid en milddadigheid, mitsdien *een vrije liefde*; daarentegen is onze liefde *een liefde van verplichting*.

De liefde des Vaders is een alles overtreffende liefde om ons niet dan goeds en grote dingen van eeuwige heerlijkheid te doen toekomen. Het is alles een vrije gave, een liefde, als de liefde des hemels tot de aarde, wanneer de hemel vol van regen is, en de aarde dor en opengeborsten. In stromen daalt die liefde neer, om het aardrijk te drenken, dat het vrucht voortbrengt, en alles prijke in des hemels pracht. Zij is als de zee, welke diep onder de bergen aan de bronnen haar water mededeelt, zodat zij zelf de rivieren toevoert wat zij van deze terugontvangt, zonder dat de zee er van vol wordt.

Gods macht en wil om lief te hebben is van allen tegenstand onafhankelijk; Hij breekt door, waar Hij wil, en doet wat Hem behaagt. Onze liefde daarentegen is een liefde, welke wij Hem verschuldigd zijn, is de liefde van een kind. Zijn liefde daalt op ons vol weldadigheid neer en maakt, dat wij vrucht dragen; onze liefde klimt tot Hem op door Zijn liefde in dankzegging en gebed, in gehoorzaamheid. Door Zijn liefde zijn wij wat wij zijn, en laat Hij ons alles toekomen; wij daarentegen laten Hem niets toekomen; van onze liefde ontvangt Hij geen vruchten. Onze liefde is niets meer dan de eer, die wij Hem als Vader schuldig zijn.

Zijn liefde komt ons voor; onze liefde is slechts een gevolg van de Zijne; want: "Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad, en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden" (1 Joh. 4: 9). Zijn liefde gaat niet alleen onze liefde voor, maar ook al datgene, wat in ons begeerlijk voor Hem zou kunnen zijn. Het wonderbare van Zijn liefde is ons als zondaren ten deel gevallen. Al wat in ons is, staat aan Zijn liefde in de weg; maar Hij overwint onze afkerigheid en ons wederstreven, en spreekt tot ons in onze bloede: "U zult leven, ja U, in Uw bloede, u zult leven." Nooit zou zich het schepsel tot God keren, zo niet eerst God op hetzelfde Zijn hart zette. Nooit zullen wij Hem liefde toedragen, zo Hij ons niet eerst openbaart, welk een liefelijkheid en algenoegzaamheid, welk een rust en zaligheid er in Hem voor ons gereed ligt in onze nood. God heeft ons lief om niet; wij hebben Hem niet lief om niet, maar vanwege de liefelijkheid, die in Hem is. "Ik heb lief", spreekt David, "want Hij hoort mijn stem." Waarlijk wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad!

De liefde des Vaders en onze liefde zijn verder ook hierin onderscheiden: de liefde van God blijft zichzelf steeds gelijk, zij is bestendig, houdt niet op, heeft haars gelijke niet; maar onze liefde is, zoals wij zelf zijn, ongestadig, niet bestendig; dan eens neemt zij toe, dan schijnt zij ten enenmale afgenomen te zijn. De liefde des Vaders is eeuwig heeft Hij Zijn liefde op iemand gezet, op die blijft zij, zij neemt niet toe door

enige daad onzerzijds, zij neemt ook niet af door iets in ons. Daarbij is Zijn liefde een vruchtbaarmakende liefde, een weldadige liefde, die Hij ook laat ondervinden en smaken, volgens Zijn woord: "Met eeuwige goedertierenheid zal Ik u vergaderen." Onze liefde daarentegen is als de ebbe en vloed, ongestadig als de wateren der zee. Op de smading van deze waarheid, door te beweren, dat men er dan maar op los zondigen kan, omdat de liefde van God toch onveranderlijk is, antwoorden wij eenvoudig: Ware Gods liefde veranderlijk, geen vlees zou zalig worden. God verandert niet het voornemen van Zijnen wil; al is het ook, dat de mededeling van Zijn goedheid verandert, Zijn goedheid zelf blijft nochtans geweldig in de wegneming van al onze zonden. Hij kastijdt en straft ons, zo wij overtreden; Hij verbreekt en verbrijzelt; Hij straft ons doen, want Hij is een rechtvaardige Vader; maar wee ons, zo Hij in Zijn liefde veranderlijk ware of met Zijn goedertierenheid van ons zou wijken!

IV.

Wij besluiten met enige opmerkingen.

Wie in de gemeenschap van het Woord der genade blijft die blijft in de gemeenschap des Vaders. Laat ons daarbij evenwel Zijn barmhartigheid en de voorrechten, die Hij ons in Zijn woord heeft meegedeeld, in waarde houden, en daarop uit zijn, om meer en meer van de liefde van God te vernemen en te leren verstaan. Onwetendheid ten opzichte van deze liefde is zonde, tegelijk ook de oorzaak van onze bekommring. Dat men het toch versta: dat het eeuwige leven bij de Vader was, en dat het ons van Zijntwege is geopenbaard, van de zijde van Hem, Die de Fontein des levens is. Zo wij meer verstonden van Zijn vrije liefde en barmhartigheid, wij zouden niet zulke boze gedachten van Hem voeden, als ware slechts in de Heere Jezus liefde en zoetigheid, terwijl deze toch uit en in de Vader en zo in de Heere Jezus zijn.

Dat wij derhalve de Vader beschouwen als de liefde, en niet op Hem zien als op een Vader zonder liefde, maar als op een teder-liefhebbend goedertieren en genadig Vader. Dat wij op Hem zien in geloof, als op Een, Die gedachten des vredes over ons heeft! Waarom denken velen van u aan Hem als aan een verterend vuur? Heeft Hij een groter bewijs van Zijn liefde tot ons verlorenen kunnen geven dan dit, dat Hij Zijn Eniggeboren Zoon gegeven heeft, en dat uit Hem de ganse raad van onze zaligheid is voortgekomen? Ziet uw Vader aan, hoe Hij vervuld is met eeuwige, vrije liefde jegens ons!

Laat ons dan daarop acht slaan, Wiens deze liefde is Het is de liefde Desgenen, Die algenoegzaam in Zichzelf en oneindig volmaakt is in zijn deugden, en Die in Zichzelf rusten kan. Nochtans wilde Hij ons, zijn vijanden, liefhebben; daarin heeft Hij waarlijk niet Zichzelf gezocht, maar ons en onze zaligheid, en Hij wil in Zijn Zoon zijn rust hebben in ons.

En van hoedanige aard is deze Zijn liefde?

- Zij is eeuwig; zij is van voordat de fundamenten der wereld gelegd werden. Voordat wij waren en goed noch kwaad gedaan hadden, vatte Hij dit voornemen van Zijn liefde op, zette Hij Zijn hart op ons, en verordeneerde voor ons Zijn Zoon tot onze Middelaar, tot onze verzoening.
- Zij is vrij, deze liefde; Hij heeft ons lief, omdat het zo Zijn welbehagen is; er is, er was ook niets in ons, waarom Hij ons zou liefhebben; wij hebben zijn liefde nooit verdiend, wij zullen haar ook nimmer verdienen.
- Zij is onveranderlijk en oneindig, evenals Zijn lankmoedigheid, zonder welke wij zouden omkomen. Hoewel wij veranderlijk zijn, Zijn liefde laat zich niet verbitteren.

- Zij weet onderscheid te maken; zij openbaart en geeft zich niet aan de wijzen en verstandigen, niet aan de sterke en machtigen naar de wereld, niet aan dengene, die iets is, maar aan de kinderen, de zwakken, de verlatenen, de eenzamen, aan datgene, wat niets is.

Opdat nu echter deze liefde op ons zij en ons met zaligheid vervulle, daartoe hebben wij nodig het geloof, en dat wij het getuigenis van zo'n liefde met een gewillig hart aannemen. wie de liefde des Vaders voorgehouden wordt, die zal in zijn gemoed overtuigd zijn, dat het werkelijk zo met de liefde des Vaders gelegen is.

Het is God, onze Vader, welgevallig, dat wij gemeenschap met Hem houden in zijn liefde. Vlees en bloed zijn geneigd harde gedachten van Hem te voeden, als van iemand, die altijd toorn en voor zijn arme schepselen niet is te genaken. Maar niets staat de Heere meer tegen, niets is de satan meer gewenst, dan juist zulke gedachten aangaande God. Met zulke gedachten bedroeven wij Zijn Geest; Hij wil van ons geliefd zijn, zoals Hij ons liefheeft; daarentegen maken boze gedachten aangaande Hem Zijnen toorn des te meer over ons gaande. Niets is Hem aangenamer, dan dat wij onze harten voor Hem openleggen, als voor de eeuwige Bron van heel deze rijke genade, welke de zondaar toestroomt in het bloed des kruises.

Daarom zoekt Zijn Aangezicht, o al gij volk; geeft Gode uw ziel over, om u in Hem te verlustigen, opdat Hij woning bij u gemaakt hebbe. Waar het hart maar eens door het-alles-te-bovengaande van de liefde des Vaders is ingenomen, daar zal het gedwongen zijn, voor eeuwig Hem lief te hebben en in waarde te houden. Zet u maar een weinig neer aan deze bron, en weldra zult u gewaarworden, welk een zoetigheid er is in de liefde des Vaders. Wij mogen in onze uiterste nood het Woord aangrijpen, de liefde des Vaders geloven, het daarop wagen; en wij zullen niet beschaamd worden, wanneer wij in het Aangezicht van onze Heere Jezus Christus onze Vader aanzien, Hem in het hart zien, hoe Hij de verlorene genegen is.

a. Mocht iemand uwer daartegen inwerpen: "Zou ik het daarop wagen? Nee, dat durf ik niet; ik weet niet, of Hij mij wel liefheeft? Hoe, als het ten laatste toch openbaar werd, dat Hij mij niet aangenomen heeft?"

Dan antwoorden wij hem: dat het zien en het voelen van zo'n liefde, wanneer het gezond is, louter daarin gelegen is, dat wij zo'n liefde door het geloof ontvangen. "Wij hebben bekend en geloofd de liefde, welke God tot ons heeft." "God is liefde", zegt het Woord. Maak de satan en uw hart tot leugenaars, maar niet Hem, Die altijd de tollenaars gerechtvaardigd heeft, die van verre stonden, op hun borst sloegen, en uitriepen: *"O God! wees mij, de zondaar, genadig!"*

b. "Dat deze liefde er voor anderen is, ja, dat weet ik; maar is God ook voor mij de liefde? Dat kan ik niet aan nemen. Hoe? Wat? Eer is immers niets in mij, waarom God mij zou kunnen liefhebben", zo moge de een of ander tegenwerpen.

Wij antwoorden: Waarom wilt gij u dan uitzonderen, het zij dan, dat u vromer dan anderen zoudt willen zijn? Bent u de meest verlorene, de armste, de ellendigste, dan is zij er voor u, deze liefde, welke vrijwillig liefheeft.

"Maar ik bevind niet, dat mijn hart zich in liefde tot God wendt", zegt weer een ander. Maar, vriend! u wilt de liefde van God wekken door uw liefde, die u nooit bij uzelf vinden zult? God heeft ons eerst liefgehad. Geloof deze liefde, zonder dat u liefde voelt, zo zal uw hart wel beginnen te branden.

Hoe heerlijk, Geliefden, zijn onze voorrechten, tot zo'n gemeenschap met de Vader te zijn toegelaten, te wonen in zijn voorhoven, verzadigd te worden met het heilige van Zijn paleis, te staan en te dienen voor het Aangezicht des Vaders, en door Hem "vrienden" en "kinderen" genaamd te worden! Wilt u zulke voorrechten niet als een schild en zwaard aan de duivel, de dood, de hel en de wereld, aan het aanklagend geweten en de bedenkingen van vlees en bloed, aan de boze gedachten aangaande God voorhouden? Voorwaar, naarmate u ze de vijanden voorhoudt, zult u steeds kunnen zingen: "de strik is gebroken, wij zijn ontkomen!"

Welk een troost is toch deze liefde in lijden, in smart, in verdrukkingen, in allerlei kruis, in smaad en droefenis! Zij doet ons steeds vrolijk besluiten: Ben ik door de wereld gehaat, ik ga tot Mijn Vader, van Zijn liefde ben ik zeker. Welaan, met Hem kan ik tevreden zijn; tegen alles helpt mij de liefde mijns Vaders. Laat ons dan op Hem blijven zien en zingen van Zijn liefde!

Dit betuig ik u echter: Van zo'n liefde kan geen voorraad voor het vlees opgedaan worden. Men komt niet in de binnenkameren van zo'n liefde, wanneer men meent, op deze liefde vrij te kunnen zondigen; zij, die zo'n liefde op prijs stellen, zijn de ellendigsten, de armsten; zij zijn waarlijk arme zondaren, maar zij dorsten naar gerechtigheid, naar heiliging en verlossing van hun zonden; zij zijn verbrijzeld, verbroken, verslagen, doorwond, maar daarom juist kunnen zij niet anders dan zich in hun nood aan deze liefde overgeven, zodra die hen geopenbaard wordt. Daarom houden zij aan bij de Heere, en laten niet af van bidden en smeken, totdat zij het Woord van Zijn liefde gevonden hebben; en dan geloven zij het van ganser harte; want zij kunnen niet anders.

Ontwake, wie slaapt, opdat hij bevonden zij in deze gemeenschap van de liefde des Vaders, Die liefheeft, niet omdat Hij iets in ons gevonden heeft of vindt of zal vinden, maar omdat het zo Zijn welbehagen is.

AMEN.

118. Jeremia 31:7

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 24 Juni 1849, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 20:1 - 3: Psalm 65:2; Psalm 11:4. Men leze eerst het 31ste hoofdstuk van Jeremia in zijn geheel, voordat men deze leerrede leest. - In het Nederduits vertaald zag deze leerrede het licht in 1853, zijnde in de eerste uitgave der "Twaalf T Twaalfallen Leerredenen"; No. 4 van het 8ste Twaalfstal dragende het opschrift: "Het voorrecht van onze gemeenschap met de Vader." - In het Hoogduits is zij verschenen 1891 in de verzameling "Licht und Recht", 4. Heft 3. Predigt. - Des avonds werd gezonden (tekst bleef ons onbekends Psalm 89: 3, 4 en Psalm 75:6. Nog vonden wij in het manuscript de aantekening: Op Zaterdag 23 Juni werd door mij de laatste steen gelegd op het kerkgebouw, 's namiddags te 3 1/2 uur; dertig werklieden waren aanwezig.

Tekst: JEREMIA 31:7.

"O Heere! behoud Uw volk, het overblijfsel van Israël!"

Ditmaal wil ik u prediken van een voorrecht van onze gemeenschap met de Vader, dat wil zeggen, van een voorrecht in de liefde, welke God gehad heeft voor de grondlegging der wereld in Christus, Zijnen geliefden Zoon, tot al hetgeen verloren is. De woorden van onze tekst bevatten dit alles-overtreffende voorrecht, dat God de Vader in Zijn liefde aan Zijn Gemeente schenkt. Het is het gebed, het *uit de diepte roepen* tot Hem om hulp, om redding, om bewaring. Waar zo'n gebed gegeven wordt, daar is ook zonder twijfel grote nood en het gevaar, om van de kinderen Gods te moeten zeggen: Het is met hen gedaan. Overal waar zo'n gebed gegeven wordt, daar wordt ook het hartelijke vertrouwen geschonken, dat de Heere ook kan en wil doen naar zo'n gebed. En waar zo'n vertrouwen geschonken wordt, daar blijft ook de hulp, de verlossing en bewaring niet uit.

I.

Dierbaar en beproefd zijn de woorden, welke wij in het 8ste hoofdstuk van het Hooglied lezen: "De liefde is sterk als de dood, de ijver is hard als het graf; haar kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren. Veel wateren zouden deze liefde niet kunnen uitblussen; ja, de rivieren zouden ze niet verdrinken; al gaf iemand al het goed van Zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten enenmale verachten"

In de gemeenschap des Vaders wordt een arme zondaar een wondere liefde ten deel. Waar twee elkander liefhebben, daar willen zij alles voor elkander zijn; en wat een van beiden heeft, moet de ander ook hebben. In de gemeenschap des Vaders gaat het net zo toe, als in de betrekking, waarin een vader tot zijn kind en een kind tot Zijn Vader staat. Zo hebben wij dan alle reden, er op te letten, hoe een goed vader tot zijn kind genegen is en hem alles gunt; en hoe een goed kind om alles, waaraan hij behoefte heeft, tot Zijn Vader gaat. Wat een vader kan doen, om zijn kind gelukkig te maken, dat zal hij niet nalaten voor het kind te bewerkstelligen. Wij kunnen uit de gemeenschap, welke tussen een aards vader en zijn kind bestaat, leren, hoe waar het is, wat onze Heere Jezus gezegd heeft; "Indien U, die boos zijt, weet Uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader de Heilige Geest geven dengenen, die Hem [daarom] bidden." (Luc. 11:13)

De Vader in de hemelen, Die bij alles wat Hij voor Zijn kinderen is, wat Hij hen belooft en geeft, steeds op Zijn heilig Kind Jezus ziet, heeft om de wil van dit Zijn Kind zo'n welgevallen aan zijn kinderen, aan ons, die in de Heere Jezus geloven, dat zij de ganse volheid van Zijn heerlijkheid in Zijn gemeenschap hebben moeten. Daarom heeft ook de Mond der Waarheid, de trouwe Herder van allen, die tot deze heerlijkheid geleid worden, gezegd: *"Vrees niet, u klein kuddeken! want het is uws Vaders welbehagen, u het Koninkrijk te geven."*

Dat is een wonderbaar welbehagen des Vaders, dat de Heere Jezus aan ons, Zijn broederen, bekend maakt. Daar handelt Hij net zo als Jonathan, die David liefhad, gelijk hij zijn eigen ziel liefhad. Onze Heere heeft als de Eniggeboren Zoon des Vaders alleen recht op het Koninkrijk. Al wie de Vader echter om Jezus' wil als zijn kinderen liefheeft, die heeft onze Heere, staande in deze liefde des Vaders, ook weer lief als zijn broeders, en Hij wij niets voor Zichzelf houden, Hij is niet naijverig; zijn broeders moeten met Hem, door en in Hem alles hebben, wat Hij heeft. Daarom zegt Hij: "Zijt toch goedsmoeds, u, die uzelf zo zwak, zo arm aan getal en krachten dunkt." Daarin heeft uw Vader Zijn vreugde, dat Hij u allen tot koningen maakt. Gelijk Hij eertijds David heeft geholpen, zo zal Hij ook u helpen, en het zal u gelukken, hoe ook de helse Saul met list en lagen en met alle macht er op uit is, u om te brengen.

De God en Vader van onze Heere Jezus Christus heeft Zich uit eeuwige liefde, als een genadig, barmhartig, goedertieren en getrouw Vader verbonden aan allen, die Zijn genade deelachtig worden; Hij heeft Zich aan hen verbonden met een eeuwig zoutverbond. en zo Hij niets meerdere had, waarbij Hij zweren kon, heeft Hij bij Zichzelf gezworen: "Waarlijk, zegenende zal Ik u zegenen." Dengenen, die in Zijn gemeenschap zijn, zweert Hij zo met een eed, dat Hij hen liefheeft; en omdat Hij hen liefheeft, moeten zij alles van Hem hebben; gelijk ook onze Heere Jezus gezegd heeft: "Al wat gij de Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven." Nu geeft de Vader aan allen, die in Zijn gemeenschap zijn, allerlei dierbare beloften des eeuwige levens; ook geeft Hij aan zijn kinderen, dat zij al hun heil alleen daarin stellen, dat zulke beloften ook werkelijk bij hen vervuld worden. en daar de Vader Zelf deze beloften gegeven heeft, zo is het ook Zijn wil, dat kome wat Hij Zijn kinderen beloofd heeft. Nu geeft Hij hun echter bovendien nog het buitengewone voorrecht, dat zij om de vervulling dier beloften mogen vragen, dat zij er om mogen aanhouden, aanhouden gelijk de kinderen, en dat zonder ophouden en zonder schroom of vrees, hetgeen wel een groot voorrecht is, wanneer wij bedenken, wie wij eigenlijk zijn. Trouwens, wie zal of wie kan de kinderen beletten, dat zij tot hun Vader om brood gaan? en wie kan de God aller zaligheid beletten, dat zijn kinderen tot Hem zouden gaan om alles wat zij behoeven? De belofte nu staat eens voor altijd vast: "Zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn."

Dewijl nu God zo voor Zijn volk uitkomt en hun God zijn wil, en Hij ook in Zijn Jakob geen ongerechtigheid ziet, zo moet het ook een gans en al verlost volk zijn, een heerlijk volk, een koninklijk, priesterlijk volk, een volk der overwinning, een volk tot lof en roem zijns Gods. "Ik ben Israël tot een Vader, en Efraïm, die is Mijn eerstgeborene", zo lezen wij in het 9e vers van ons teksthofdstuk. Dat is het woord onzes Vaders. En of wij het al onwaardig zijn en wel wat anders verdiend hadden, en of Israël in zichzelf verdoemeniswaardig is, Hij wil toch zijn verzoende Vader zijn; want dit is Zijn woord: "Ik zal hunlieder afkering genezen, Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben, want Mijn toorn is van hem gekeerd" (Hoséa 14: 5). Daarom is dit een

zalig voorrecht in de gemeenschap met de Vader, dat, terwijl ons allerlei dierbare beloften voor alles, wat tot het leven en de Godzaligheid behoort, geschonken zijn, wij ook de vrij moedigheid hebben, alles van onze Vader te vragen, ook de roem hebben, dat Hij ons niets afslaan kan, maar integendeel eeuwiglijk Zijn liefde bij ons zal verheerlijken. Daarom juichen wij over Zijn woord: "Eis van Mij, vraag wat u wilt, zo zal Ik het u geven", terwijl wij daarvan zeker zijn, dat Hij zulks op grond van Zijn eeuwige liefde overeenkomstig Zijn woord steeds zal doen boven bidden en denken.

Op deze grond is het, dat de Gemeente niet alleen zegt: "De Heere is mijn Deel, zegt mijn ziel, daarom zal ik op Hem hopen", maar ook, dat zij, uit kracht der gemeenschap, met vreugde roept, ja, het luid uitroept en roemende in de Heere spreekt: *"O Heere, behoud!"*

Ik wenste u, Geliefden, op dit voorrecht opmerkzaam te maken. Een volk, dat wassen moet, ofschoon ook zevenmaal vertreden, het Efraïm des Heeren, zoals het in dit hoofdstuk herhaaldelijk genoemd wordt, zal geen andere herders hebben dan zij, die van de genade van en in Christus prediken, prediken van het vrijmoedige en hartelijke vertrouwen, dat des Heeren kinderen hebben, om toe te gaan tot de troon der genade, opdat zij genade vinden ter bekwamer tijd (Hebr. 4: 16). Daarom staat er, dat zij, de boden van de Heere Jezus, roepen zullen: "Maakt ulieden op, en laat ons opgaan naar Sion, tot de Heere onze God." (Vers 6)

Hulp, verlossing, bewaring in allen nood zal hun ten deel vallen; zij hebben het voorrecht, te mogen roepen: "O Heere, behoud!" Want de gemeenschap is er, God is Jakobs God, is Israëls Vader; Efraïm is Zijn geliefde zoon; kan zo'n zoon dan iets ontbreken? Zal hij niet geholpen worden, die toch zo heerlijk in zo'n gemeenschap is opgenomen? Deze Vader is alles voor zijn kinderen. Hij Zelf, Zijn onnaspeurlijke heerlijkheid, Zijn volmaaktheid, al Zijn deugden, Zijn wijsheid, gerechtigheid, kracht en macht, Zijn algenoegzaamheid, Zijn heiligheid, trouw en goedertierenheid, het is alles aanwezig voor zijn kinderen.

Predik van de rechtvaardigen, zegt de Heere, *dat zij het goed hebben; zij zijn Mijn erfdeel en Mijn erven*. Daarom moeten zij geholpen zijn, daarom zullen zij ook geholpen worden, daarom zullen zij behouden zijn, allen, die Israël zijn. Zij hebben een vaste grond in de liefde des Vaders; grond voor zichzelf, grond tegen de vijand, grond en oorzaak om te roemen; zij hebben volle vrijmoedigheid om te roepen: *"O Heere, behoud!"*

II.

Wondere genade, wonderheerlijk Evangelie! O mijn Geliefden, "Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden" (1 Joh. 3:1). Ziet, welk een liefde, die zich zo geheel onthult, dat, terwijl ons het gebed gegeven wordt tegen iedere nood, het Woord reeds vooruit van vreugde en van roemen spreekt, dat wij namelijk zullen geholpen zijn, dat wij zullen behouden worden.

De Vader in de hemelen geeft beloften, dierbare, koninklijke beloften. De Vader geeft de nood. De Vader geeft het gebed. De Vader spreekt ook goede troostrijke woorden, dat wij tot Hem mogen gaan in de nood, dat wij gaan mogen en juichen: "Lieve Heere God in de hemel; lieve Vader, help, verlos, behoud U!" De Heere schijnt hier aan Zijn Gemeente in herinnering te brengen, hoe Jakob eens in grote angst verkeerde, toen hij aan het veer Jabbok zich zo machteloos bevond. u weet, hoe het Jakob aldaar te moede was. Toentertijd was Ezau voor Jakob een antichrist, een machtig vorst, een "hoofd onder de heidenen."

De Gemeente, met welke het steeds gaat evenals met Jakob, moet, als hij, allerlei smart en angst in deze wereld uitstaan; en onophoudelijk is er een Ezau, een antichrist, de duivel met zijn vierhonderd handlangers en bedreigt haar. Dan is er grote nood en gevaar; dan heet het: "Het is met mij en mijn kinderen gedaan; de moeder en de zonen zullen geslagen worden." (Vers 15)

Ware er toenmaals een vriend bij Jakob geweest, die in die nood voor de macht en genadige tegenwoordigheid van God de Heere oog had gekregen, hij zou over Jakob met vreugde uitgeroepen hebben: "Deze zal niet beschaamd worden, deze komt niet om; van die zal Ezau geen klauw kunnen nemen, hem geen haar kunnen krenken"; en over Ezau, over dit machtige hoofd onder de heidenen, zou hij gejuicht hebben: "Dezen kop zal God door Zijn woord verslaan, de harigen schedel desgenen, die in zijn schulden wandelt", die voortgaat in zijn zonden. (Psalm 68:22) en had zo'n vriend tegelijkertijd ten volle de blik kunnen slaan in het hart des Vaders, dat Jakob liefhad met eeuwige liefde, hij zou luidkeels uitgeroepen, roemend gejuicht hebben, ja als het ware bevolen hebben: "*Behoud, Heere, Uw Jakob!*"

Zo'n vriend nu bevond zich bij Jakob, en deze Vriend is aanwezig bij Zijn volk, hetwelk Hij naar Jakob genoemd heeft met de toenaam "Israël." Deze Vriend is de allerbeste, zoals ook een vader alleen de waarachtige vriend van Zijn kind is. Zo is onze Vader in de hemelen de beste Vriend voor alle noodlijdenden; en Hij beveelt Zijnen boden, dat zij over Zijn Jakob met vreugde roepen, over diens vijanden juichen, en dat zij op grond der eeuwige en vrije liefde des Vaders, Die veel kinderen tot de heerlijkheid leidt, luid met vreugde roepen, juichen en roemen en spreken zullen: "*O Heere, behoud Uw volk, het overblijfsel van Israël!*"

Dat er grote nood moet zijn en ook het gevaar zeer groot, dat het met het volk des Heeren een einde zal hebben, spreekt vanzelf. Want overal waar de Heere moet helpen en behouden, daar is nergens elders enige redding of zaligheid te hopen; daar is het uit niet alleen met alle menselijke hulp, met alle zichtbare en vleselijke hulp, maar daar is ook in het volk zelf hoegenaamd geen kracht, deugd of bekwaamheid meer, daar schijnt het met het volk zelf, uit hoofde hunner eigen zonden, een einde te zullen, ja, te moeten nemen.

Hoe groot de nood en het gevaar voor de kinderen Gods is, dat het geheel en al met hen voorbij is, dat erkennen wij ten eerste uit de toenaam: het overblijfsel van Israël. Dat is een gelijksoortige uitdrukking, als die wij in het eerste hoofdstuk der profetieën van Jesaja vinden: "een hutje in de wijnberg", of "een nachthutje in de komkommerhof." Het overblijfsel in Israël zijn "de overgeblevenen van het zwaard", van welke vers 2 spreekt, die ontkomen zijn van de grote slag, welke de duivel door zijn verleiding gewonnen heeft; die reeds door de vijand ingeslokt waren en toch nog uit diens muil worden gerukt, en die nu, moede en naakt, in woestijnen rondlopen, verstrooid en verloren als schapen, die geen herder hebben, over wie niemand zich erbarmt.

Zij zijn als een veroverde en verwoeste stad, die er uitziet, alsof zij nimmermeer kon opgebouwd worden; blinden zijn het, die de weg niet kunnen vinden; lammen, die niet gaan kunnen; zwangeren, die slechts doden schijnen te moeten baren; barenden, die niet meer vervoerd kunnen worden. (Vers 8) Treurigen zijn het en bedroefden, die alles verloren hebben, wat zij tevoren bezaten, wier ziel de vraag doorsnijdt: "*Is dit Naomi?*" Het zijn Rachels, die zich niet willen laten troosten, want het is met haar uit en voorbij. (Vers 15) De heerlijkheid van Israël is voor deze weg. Enige hunner

breken uit in de hartverscheurende klacht: "God heeft op mij geloerd als een beer, als een leeuw in verborgen plaatsen. Hij heeft mijn wegen toegemuurd met uitgehouwen stenen; Hij heeft mijn paden verkeerdt; ook wanneer ik roep en schreeuw, sluit Hij de oren toe voor mijn gebed." (Klaagl. 3:8 vv) Hun arbeid schijnt verloren te zijn, en hun recht niet te willen komen; hun kroon met de vreugdeolie ligt voor de voeten des vijands vertreden. De vorige genade, waarvan zij gezongen hadden en de gelofte deden in eeuwigheid te zullen zingen, zij is verdwenen; de "urim en thummim", hun "licht en recht", zijn van hen genomen; zij zijn als een woning der ongerechtigheid, een afgebroken huis, een berg der onveiligheid, een Tophet aller gruwelen. Zo zijn het dan vermoeide zielen, treuriger bekommerde zielen (Vers 25); zij hebben niet dan misdaden en zonden, en zouden zich gelukkig achten, als zij nog overluid konden klagen: "Gij hebt mij getuchtigd, en ik ben getuchtigd geworden, als een ongewend kalf. Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn", als zij dan nog maar d n moed hadden om er bij te voegen: "Want u bent de Heere, mijn God" (Vers 18).

In één woord: welk een grote nood en gevaar daar is, waar het gebed gegeven wordt: "O Heere, behoud Uw volk", dat blijkt ons uit het 38ste en 39ste vers van ons hoofdstuk, waar wij lezen: "Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, dat deze stad de Heere zal herbouwd worden, van de toren Hananaël af tot aan de Hoekpoort; en het meetsnoer zal wijders naast dezelve uitgaan tot aan de heuvel Gareb en zich naar Goath omwenden." En deze profetische beeldspraak betekent dit: Naar Mijn raadsbesluit zet Ik, de Heere, in Mijn Christus de Gemeente aldus tezamen: zij komen van de vier winden; onder deze Zijn genadelozen, wie Ik een teken zal geven in de hoogte, dat Ik, de Heere, hun genadig ben. Daar zijn armen en benauwden, staande in de hoeken en achter de heggen, wie Ik ruimte zal maken, zodat zij ingaan en uitgaan en weide vinden. Daar zijn bekende en beruchte zondaars en melaatsen, deze zal Ik naar de wijze Mijner genadebedeling volkomen reinigen, en zo wend Ik Mij met Mijn genade tot degenen, die in hun smarten uit de diepte tot Mij schreeuwen; al hun smart zal van hen geweken zijn.

III.

Zo zij dan nood en gevaar aanwezig, het gebed is gegeven, het vertrouwen is geschonken met luid roepen, roemen en juichen op grond der eeuwige vrije liefde; zo kan dan ook de hulp, de verlossing, de behoud niet uitblijven, en zal niet uitblijven; want de Heere winnaar dit gebed ook doen. Dat zien wij uit de woorden des Heeren zelve.

Immers als Hij beveelt: "Roept luide over Jakob met vreugde, en juicht vanwege het hoofd der heidenen; doet het horen, lofzingt en zegt: O Heere, behoud Uw volk!" dan beveelt Hij, dat men overluid zal prediken, dat men zich de mond niet zal laten stoppen, om te verkondigen, dat door de eeuwige gerechtigheid, welke aangebracht is, het rijk des duivels en des doods met al zijn werken is verwoest, en dat een eeuwige genade opgegaan is over allen, die met God worstelen om heil en uitredding, om behoud en verlossing: weshalve ook de Heere zegt: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid." (Vers 3)

Bovendien beveelt de Vader van onze Heere Jezus Christus, het bekend te maken, dat in Hem zo'n volheid der genade en der liefde is, dat men zich door de vijand volstrekt geen vrees behoeft te laten aanjagen, maar goedsmoeds de Heere heeft aan te roepen, dat Hij de macht van Zijn genade bij Jakob verheerlijke, zodat men roemen moet: Hij

zal het doen; ja, dat men heeft te bevelen: Daal neer, gij machtige stroom der eeuwige liefde, en neem van Jakob weg al zijn zonden en alles wat hem tegen is.

Wie van u nu arm en ellendig is, en zich in allerlei nood der ziel en des lichaams bevindt, wie het echter daarbij gaat om de vervulling der belofte zijn Gods, die kenne zijn voorrecht, dat hij namelijk, krachtens de gemeenschap met de Vader, luid mag uitroepen, roemen en juichen, ja bevelen: *"Heere, behoud mij!"*

Wanneer maar eerst de gemeenschap met de Vader aanwezig is, dan is al het overige slechts bijzaak, en dan neemt God de Heere Zelf alle bedenkingen uit de weg. De gemeenschap nu is aanwezig, omdat God het gezegd heeft en ook Hij, de Eerste, de Oorzaak er van is. Zij is er in Zijn Christus, in wie Hij haar heeft gegrond.

Wie nu van zichzelf af en op Christus ziet, wie dus als een genadeloze, als een verworpene en in een hoek gedrevene, als een melaatse en als een, die het vanwege de smart van Zijn ellendigheid niet langer kan uithouden, naar de Heere en zijn sterkte begint te vragen en die leert aan te grijpen, die zal alras gewaarworden, hoe de genade der gemeenschap des Vaders tot zijn verlossing, hulp en behoud op hem zal afdalen, zodat hij de vijand het schild kan voorhouden: *"Ik ben mijns Vaders kind; Christus is hier!"*

Ik weet wel: in de nood sluit men zich van de gemeenschap uit, om zijner zonden wil. Maar Ammonieten, Moabieten en Asdodieten, en u, bij wie geen verlangen naar God, hoezeer u het ook wenste, wil ontvlammen, hier heeft God een Israël uit allerlei geslachten, dat Hij "Israël" noemt, omdat Hij het in Zijn Christus voor het zaad rekent; en zo spreekt de Heere van hetzelfde: "Ik zal allen geslachten Israëls tot een God zijn; en zij zullen Mij tot een volk zijn." (Vers 1)

Weg dus hier met alle bedenkingen, alsof u niet tot Israël behoort. Wilt u de genade met de vrede, verworven door het bloed des kruises, zo laat u door God tot het in zichzelf genadeloze volk rekenen, hetwelk Hij genadig is, en u zult bevinden, dat en hoe Hij ook u genadig is.

Ik weet wel: in de nood der ziel zegt men: "Ik ben in de woestijn, hier moet ik omkomen, hier is brood noch water." Let echter op Gods, des Vaders, woord: "Het volk heeft genade gevonden in de woestijn." (Vers 2)

Ik weet wel: in de angst der ziel, in de nood des lichaams, onder de moeiten dezes levens, wanneer men zich van allerlei vijanden omringd voelt en volstrekt geen doorkomen meer ziet, dan spreekt het vreesachtige hart: "Ik kom er niet door, ik zal hier door de hand mijns vijands omkomen; Bileam wil vervloeken, de koning van Basan wil mij vernietigen." Geeft echter acht op des Heeren woord: "Israël trekt tot zijn rust. Ik ga heen, om hem tot rust te brengen." (Vers 3)

God rust van Zijn werken; Hij heeft een welbehagen in zijn werken; het is alles, alles goed, wat Hij geschapen heeft. De nieuwe hemel en de nieuwe aarde, welke Hij voor Zijn volk gemaakt en toebereid heeft, is een landouwe van weelderige pracht en wonderbare schoonheid. Hij verlicht haar onophoudelijk door de liefelijke stralen van Zijn ogen, door het licht Zijns Aanschijs, en Hij laat voortdurend Zijn welbehagen spelen over het aardrijk van Zijn Gemeente, spelen door het nieuwe Paradijs van Zijn genade heen, hetwelk zijn hand geplant heeft. Zijn kinderen zullen bezitten hetgeen Hij voor hen geschapen heeft; zij moeten zien en smaken, hoe goedertieren Hij is, zij zullen van Zijn goedheid zingen de ganse dag. Daarom moeten dan ook zijn kinderen door deze woestijn heen trekken, en al moge ook menigeen hen bespotten en bij zichzelf denken: "Zij zijn gevallen en zullen niet weer opstaan; laat hen trekken, zij

komen morgen om!" ja, al moge ook Israël zelf denken: "Het is uit met de genade, ik kom nimmer in het land der belofte", zo smeekt nochtans, ja, zo beveelt de Geest: "O Heere, behoud Uw volk!" En zo roemen, zo smeken, zo bevelen de vrienden des Bruidegoms: "*O Heere, behoud Uw volk!*" Daarom zal Israël steeds redding vinden uit de dood; daarom zal het leven hebben en overvloed. Want dat is de wil des Vaders; zo heeft de Zoon het voor Zijn broederen daargesteld; zo staat de Heilige Geest er op, dat het waar worde.

Ik weet eindelijk wel, dat in de angst en nood der ziel, in tegenspoed en verdrukking, in smart en lijden men meer dan eens bijkans alles in puin neergestort en alle hoop verijdeld ziet, zodat het lijden al maar toeneemt, moed en geloof daarentegen wegzinken, zonden de overhand nemen en de vrede verre van ons is. Dan komen ons de onbedriegelijkste beloften voor als logentaaal, en de zekerste verwachtingen schijnen de dood in te gaan; ook geen gebed wil meer doorbreken, en in plaats van verhoring des gebeds moet men met Zijn ogen zien, tot welk een hoogte het tegenstrijdige gestegen is. Maar ik weet, ondanks dat alles, dat God leeft, dat Hij nochtans het gebed verhoort, de gevangenis wendt, de verstrooide stenen vergadert. Vermoeid en bekommerd gaat men zijnen weg, wennende en biddende komt men aan; bedroefd, bedrukt en geheel verlaten staat men daar, maar immers, ... juist aan het graf vond Maria Jezus; en dit is het woord des Heeren voor allen, die aan zijn belofte vasthouden: "Ik zal u weer bouwen, en u zult gebouwd worden, o jonkvrouw Israëls! u zult weer versierd zijn met Uw trossen, en uitgaan met de rei der spelenden." ... "Hij, Die Israël verstrooid heeft, zal hem weer vergaderen, en hem bewaren als een herder zijn kudde." . . . "hun ziel zal zijn als een gewaterde hof, en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn." (Vers 4, 5, 10, 12)

Dewijl er dan nu zo'n voorrecht is in de gemeenschap met de Vader, dat wij naar de beloftenissen en naar de eedzwering van Zijn liefde alles van Hem mogen begeren, wat ons voor het leven en de Godzaligheid nodig is, zo geef ik het u, die u om deze gemeenschap niet bekommert, te bedenken, welk een schat van heil en eeuwige troost u versmaadt. Een spoorslag zij u de verkondiging van Zijn liefde, dat u eindelijk u opmaakt en begint te bidden: "Bekeer mij, bekeer u mij, dan zal ik bekeerd zijn." (Vers 18)

Daarentegen moeten vooral dezulken de vrijmoedige toegang tot de genade niet prijsgeven, die in het geheel geen grond of vastheid meer onder hun voeten vinden en evenwel niet kunnen leven, noch zich kunnen laten vertroosten, tenzij zij zich in deze gemeenschap met de Vader bevinden. De Vader geeft het bevel, juist u uit te nodigen met de woorden: "Maakt ulieden op, en laten wij opgaan naar Sion, tot de Heere onze God." (Vers 6)

U, die weet te kermen, houdt met ons aan tegen alle bezware in, die ons ten onder willen houden, ook tegenover de aanklager der broederen, houdt met ons aan met luid roepen, roemen en juichen: "Heere, behoud Uw volk, het overblijfsel van Israël!" Opdat wij altoos meer ondervinden en aanschouwen van de wonderen der macht van Zijn genade, welke Hij ons genadiglijk geeft te aanschouwen, omdat Hij ons aangenomen heeft tot zijn kinderen, en ons tot zijn vriendschap heeft toegelaten. God de Heere nu , de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, zij met ons allen, die dagelijks hongeren en dorsten naar Zijn heil, en make het in al onze aangelegenheden ten aanzien van al onze begeerten, zoals Hij het uit de volheid van Zijn liefde belooft, opdat wij in generlei opzicht aan de macht van Zijn genade twijfelen. Zo zegt de

Heere: "Indien de hemelen daarboven gemeten, en de fundamenten der aarde beneden doorgrond kunnen worden, zo zal Ik ook het ganse zaad Israëls verwerpen, om alles, wat zij gedaan hebben (doen), spreekt de Heere." (Vers 37)

"Amen", zegge een ieder onzer, "Vader van alle genade, doe u met ons naar zodanige genade; want alleen zo zijn en worden wij, Uw overblijfsel, behouden."

119. 2 Johannes: 9b

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 1 Juli 1849, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 19:4 6, Psalm 63:5; Psalm 119:2'). - - In het Nederduits vertaald verschenen zij in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" 1853 als No. 5 in het 8ste Twaalfal. In het Hoogduits is zij opgenomen in de verzameling, leerredenen "Licht und Recht", 7. Heft, 1 Predikt. (1894). - Van de avondgodsdienstoefening weten wij alleen, dat gezongen werd Psalm 18:1, 2 en Psalm 62:5.

Zien wij op de lankmoedigheid Gods, dan is het reeds een geruime tijd, dat ik, Geliefden, onder u arbeid in het Woord en in de leer van Christus, onder u, die boven velen van de Heere begenadigd zijt met de openbaring van onze Heere Jezus Christus, hoe Hij de enige Rots des heils, de zekere Toevlucht, de onbedrieglijke troost in leven en sterven en de zalige hoop is van allen, die geloven. Opdat u steeds op Hem zoudt zien en geheel afzien van uzelf en van alles wat zich tegen zijn kennis verheft, hield ik u de beide laatste malen de gemeenschap met de Vader voor, de liefde, welke ons voor altijd in die gemeenschap ten deel wordt, en het buitengewone voorrecht, dat wij in deze gemeenschap hebben, namelijk het gebed: *O Heere! help Uw volk, behoud het!*

O Heere, help mij, behoud mij! Op welk gebed wij de wonderen der macht van Zijn liefde ondervinden. Dan maakt het evenwel een treurigen indruk op mij, wanneer ik verneem, hoezo menigeen uwer de kristallijnen stroom van het water des levens en der enige vertroosting bij zich laat voorbij vlieten, zonder er uit te drinken; hoe zo menigeen niet met vreugde schept uit de fontein des heils, die toch door de hand der eeuwige genade geopend is tegen de zonde en tegen de onreinheid. (Zach. 13: 1) Al weet ik ook eensdeels, dat een mens geen ding kan aannemen, zo het hem niet uit de hemel gegeven is (Joh. 3: 27), zo moet ik toch anderdeels aan menigeen de vraag voorleggen: of het hem dan niet van de hemel gegeven is, wat hij voor de zaligheid van Zijn ziel nodig heeft, en waarmee hij rijkelijk geholpen is, als het uur van de nood en de dood werkelijk zal gekomen zijn? De Apostel Petrus schrijft: "Benaarstigt u, om Uw roeping en verkiezing vast te maken; want dat doende, zult u nimmermeer struikelen", dat is: dan zult u altijd door alles gelukkig en wel bewaard heen komen, wat het eigen hart, wat de verleider en de wereld u ook in de weg leggen; "en zo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwige Koninkrijk van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus." (2 Petrus 1: 10, 11) en wederom schrijft hij: "Opschortende de lendenen uws verstands, en nuchteren zijnde, hoopt volkomen op de genade, die u toegebracht wordt in de openbaring van Jezus Christus." (1 Petrus 1:13)

Wat is dat: zijn roeping en verkiezing vastmaken"? Wat is het anders dan er acht op slaan, wat ons van de hemel gegeven is? Hoe zal men de lendenen zijns verstands opschorten!, zo niet met de dierbare beloften, welke ons tot het leven en de Godzaligheid zijn geschonken? Hoe zal men "nuchteren zijn", zo niet daardoor, dat men het de duivel en het schroomvallig hart niet gewonnen geve, die beide bij ons willen in verdenking brengen wat ons van de hemel gegeven is. Menig van onze komt na jaar en dag twijfelens geen schrede verder en blijft in de onvruchtbaarheid zitten. Waarom? Omdat hij geen acht slaat op hetgeen hem van de hemel gegeven is; hij blijft nog van de hemel verwachten, wat alreeds in de hemel voor hem bereid is.

Wat is de weg, om tot rust voor de ziel te komen? Is het niet deze, dat ik mij buig onder de wil van God, zoals Hij mij zalig maken en behouden wil. Hij toch zal Zich wel geen wetten laten voorschrijven over de weg en de middelen, door welke Hij ons wil verlost hebben. Wat de hemel alreeds gegeven heeft en wat ons als uit de hemel geopenbaard en voorgehouden wordt, mag ik niet langer uit de hemel verwachten! Zo schrijft de Apostel in zijn Brief aan de Romeinen (Hoofdstuk 10: 6 8): "De rechtvaardigheid, die uit het geloof is, spreekt aldus: Zeg niet in Uw hart: Wie zal in de hemel opklimmen? hetzelfde is Christus van Boven afbrengen. Of: Wie zal in de afgrond neerdalen? hetzelfde is Christus uit de doden opbrengen. Maar wat zegt zij? Nabij u is het Woord, in Uw mond en in Uw hart. Dit is het Woord des geloofs, hetwelk wij prediken."

Wij moeten God hebben, de levende, waarachtige God, wij moeten in de gemeenschap met de Vader en de Zoon bevonden zijn, zo wij verlost willen wezen! Welaan, wij gaan een eeuwigheid tegemoet. Wat is tegenover nood, zonde en dood het onderpand, dat wij de levenden God tot onze God hebben? Wat, dat wij gemeenschap hebben met de Vader en de Zoon? Menigeen zal denken: Wanneer God mij deze zekerheid krachtig in het hart prent, dan zal ik zulks weten! Liefelijk is het, op zo'n buitengewone wijze vertroost te worden. Maar houdt het stand in allerlei aanvechting? Of is het niet veelmeer Gods oogmerk, om door buitengewone vertroosting ons te brengen op de gelegde grond des heils en der rust? Dewijl het laatste waar is, zo moeten wij dienaangaande onderricht zijn, waar voor ons de onbedrieglijke zekerheid te vinden is, dat wij de levenden God en zijn zaligheid deelachtig zijn. Dit wens ik in deze morgenuur u aan te tonen.

Tekst: 2 JOHANNES, vers 9b.

Die in de leer van Christus blijft, deze heeft beide de Vader en de Zoon."

Opmerkelijke woorden, woorden van de hoogste eenvoud, nochtans zwaar om te verstaan, want het verstand zou het liever omkeren en aldus zeggen: *Wie de Vader en de Zoon heeft*, of: *Wie in de gemeenschap met de Vader en de Zoon zich bevindt, deze zal wel in de leer van Christus blijven*. Johannes echter, de Evangelist en Apostel, toont de weg en het middel aan, waardoor een mens zich in de gemeenschap met de Vader en de Zoon bevindt; zo, dat wie het éne heeft, die heeft ook het andere. Volgens de Apostel ligt de zaak niet zo, dat, wanneer men God heeft, men ook de leer heeft, maar omgekeerd, wanneer men de leer heeft, zo heeft men God.

Hieruit ziet U, Geliefden, dat onze ganse zaligheid op het Woord berust. Dit is een waarheid, die zo getrouw en zeker is, dat ik duizenden tongen zou willen hebben, om haar allen in het hart te prediken; een waarheid echter ook, welke de meesten weinig indachtig zijn; en wederom een waarheid, waartegen het vlees vijandig is, en welke aan de hovaardige geestelijkheid des vleses te eenvoudig voorkomt, om er ook maar een ogenblik met ernst aan te denken. Voor zover echter de verantwoordelijkheid, die ik draag voor Uw zielen, mij er recht toe geeft, wil ik toch met God niet moede worden u deze waarheid voor te houden en in te scherpen.

De Apostel Paulus schrijft in de eerste Brief aan die van Korinthe (Hoofdstuk 15): "Het Evangelie heb ik u verkondigd, u hebt het ook aangenomen; in dit Evangelie staat U; door hetzelfde wordt u ook zalig, indien u het behoudt op zodanige wijze, als ik het u verkondigd heb." Van de eenvoudigheid des Evangelies wijkt men lichter af,

dan men zelf wel denkt. Er bestaat een grof overtreden, maar er is ook een meer fijn overtreden; het meer fijne en kwade, het strafwaardigste is wel dit, dat men zich van de eenvoudigheid, die in Christus is, laat afbrengen en tot geestelijke begrippen laat overhalen, die de mens doen duizelen en in de afgrond storten, wanneer hij, gewaarschuwd zijnde, niet tijdig genoeg de voet terugtrekt.

Waarheen moet een mens zich wenden, als hij tot God heen wil, tot de levenden God, zodat men met blijdschap kan zeggen: "De Heere is mijn deel"? Tot het Woord moet hij komen, tot het geschreven Woord, dat zich wel zal betonen een levend Woord te zijn, zodra hij, die zich verloren gevoelt, in de angst van Zijn ziel dat Woord aangrijpt, al ware het ook, dat geheel de hel en het versaagde hart daartegen opkomen. Het licht is niet het eerste geweest, en daarna het Woord, maar het eerste was het Woord: "Daar zij licht!" en er werd licht. Het begin zowel als het voortduren van dit licht, bestaat alleen in zo'n Woord.

God spreekt tot een arme, verlorene ziel van "leven" in Zijn woord, en alleen waar het Woord wordt aangenomen, daar wordt Hij aangenomen; daar is en woont Hij met zijn verborgene, maar in nood en dood zich straks zegerijk openbarende tegenwoordigheid. De Heilige Geest verzekert de naar genade hongerende en dorstende ziel van de eeuwige zaligheid, maar Hij doet dat alleen met Zijn woord, en alleen daar, waar men het Woord aangrijpt, werkt en onderhoudt Hij in het verborgen het geloof aan dit Woord, en verzegelt Hij de ziel met en overeenkomstig datzelfde Woord. God, de levende God, is niet verneembaar dan alleen in Zijn woord; Hij is ook niet aan te grijpen met de handen der ziel dan alleen in het Woord, ook niet anders vast te houden dan met datzelfde Woord.

Dit zij u allen tot lering en de twijfelmoedigen en versaagden tot troost gezegd: *Wie het Woord heeft, die heeft God, de levenden God.* Maar velen van u zullen dat nauwelijks geloven, ja, niet goed kunnen aannemen. Dat is echter buiten mij; het is nochtans waar, en de duivel kan het niet teniet doen. Johannes, de Evangelist, schrijft het; zo staat het dan daar als een waarheid, welke de Heilige Geest aan Zijnen getuige in de pen heeft gegeven: "Die in de leer van Christus blijft, deze heeft beide de Vader en de Zoon."

Bijgevolg heeft ook hij beide, de Vader en de Zoon, die in de leer van Christus is; bijgevolg ook heeft hij beide, de Vader en de Zoon, die de leer van Christus heeft. Die waarheid moeten zij laten staan! Dat kan ons niemand ontwringen.

Onze Heere heeft eens tot Filippus gezegd: "Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien." Dat meende Hij toch weiniet van Zijn vlees, van Zijn lichamelijke gestalte, want immers een lichamelijke gestalte had de Vader niet; zo bedoelde Hij dan daarmee Zijn innerlijk Wezen, en wat daaruit te voorschijn kwam, als: Zijn genade, liefde en goedertierenheid, Zijn barmhartigheid en vriendelijkheid, daarenboven al wat Hij zeide en al wat Hij deed. Daarin zien wij en zagen toenmaals de discipelen de Heiland, en in Hem de Vader. De Vader kunnen wij met onze lichamelijke ogen niet zien, de Zoon ook niet. Wat ik echter hebben moet, dat moet ik zien en met de handen kunnen tasten. De Vader en de Zoon nu geven Zich te aanschouwen, geven Zich met de handen te tasten; Zij geven ons de gewisheid, dat Zij met ons zijn, dat Zij woning in ons gemaakt hebben, dat wij de Vader en de Zoon hebben, dat de Vader en de Zoon eeuwig, eeuwig, ons eigendom zijn, dat wij met de Vader en de Zoon ook alles hebben, wat de Vader en de Zoon zijn, en wat Zij hebben. Deze zekerheid geven Zij ons door de Heilige Geest; maar hoe geven Zij Zich? Hoe hebben wij de Vader en de Zoon? Hoe zijn wij in die gemeenschap? Alleen in het Woord. Immers zo staat er

geschreven hier in onze tekst: Die in de leer van Christus blijft, deze heeft beide de Vader en de Zoon.

Mijn Geliefden! God geve u het verstand, zulks te vatten! In de wereld komt er alles tegen op. De leer der Wederdopers, dat het Woord dood is, en dat wij alleen dan er wat aan hebben, als God hetzelfde eerst levend maakt, deze leer heeft bijna alles met zich voortgesleept. Vandaar vooral die veel en grote woorden der opgeblazene mensen, maar wanneer de kracht gezocht wordt, dan wordt die niet gevonden. Ik ken bij eigen ervaring, hoe men zichzelf kan bedriegen; men zit voor het Woord neer, men leest, maar heeft er niets aan, hoe graag men ook een woord van troost daarin zou willen vinden; daar verbeeldt men zich zelf levend te zijn, maar dat het Woord dood is, terwijl men het omkeren moest en deze gevolgtrekking maken: daar ik voor het Woord neersit en niet getroost word, zo ben ik dood en een lijk gelijk, hetwelk innerlijk nooit warm zal worden, al zonde men het ook bij het heetste vuur houden. Intussen ken ik ook dit bij eigen ervaring, dat God de Heere nu en dan het hart met zo'n macht opent, dat men acht geeft op het Woord, en dat het gehele Woord er ingaat; ook ken ik het onbedrieglijke van deze ondervinding, dat, waar men het Woord aangrijpt, hoezeer ook de ganse hel brult, dat men het niet doen zal, en hart en handen beven van vrees, daarmee bedrogen te zullen uitkomen, en men voorts beneden, onder zich, een eeuwige diepte en boven zich alleen toorn en grimmigheid ziet, en eindelijk men de dood om zich heen en op de lippen heeft, en van nood en benauwdheid der ziel niet meer horen of zien kan, waar men, zeg ik, dan het Woord aangrijpt, men juist dan mét het Woord de Heere bij de zoom Zijns kleeds aangegrepen heeft, en op eens is gestelpt de dood-aanbrengende vloed des bloeds.

Wij mensen moeten God hebben. Deze grote, heerlijke, alleen volzalige, rechtvaardige en heilige God, Die aarde en hemel en ook ons geschapen heeft, moet ons heil en deel, ons eeuwig erfdeel zijn. Wij moeten ons bevinden in de gemeenschap met de Vader en de Zoon. Zo wij de Vader en de Zoon niet hebben, dan verkeren en leven wij in het verschrikkelijkste gevaar. Dan volgt op het sterven een ontwaken in de verdoemenis, men is verre, voor eeuwig verwijderd van God, van alle engelen en alle gezaligden. Van nature hebben wij God niet, maar er bestaat vijandschap, van Gods zijde tegen ons, van onze zijde tegen God. Deswege vermaant en roept een Apostel: "Wij zijn gezanten van Christus-wege, alsof God door ons bade: wij bidden van Christus-wege: laat u met God verzoenen!"

(2 Kor. 5:20) De vijandschap moet uit het midden weg; de toorn moet van ons weggenomen zijn; ook alle zonden, hoe groot, hoe verschrikkelijk zij ook zijn mogen, alsmede de schuld en de straf. Wij moeten weer tot God gebracht zijn, zodat wij en God, wij en de Vader en de Zoon één zijn; zodat wij Hem weer hebben, de volzalige God, buiten wie en zonder wie slechts dood en omkomen, toorn en vervloeking op ons wachten, mét wie daarentegen wij genade, gerechtigheid en eeuwig leven, vrede en troost der zaligheid hebben tegen elke nood, tegen elke dood.

Nu deze God, deze volzalige, heilige, grote en heerlijke God, zonder Wie wij dood zijn, in Wie alleen wij eeuwig leven kunnen hebben, omdat Hij ons leven is, hoe krijgen wij Hem te zien, hoe hebben wij Hem, hoe hebben wij de Vader en de Zoon? Antwoord. God komt tot ons, als Zijn woord tot ons komt; God geeft Zichzelf, als Hij Zijn woord geeft. Waar Zijn woord is, daar is Hij; waar Zijn woord blijft, blijft Hij, en wanneer wij in Zijn woord blijven, zo blijft Hij in ons, zo hebben wij Hem. Welaan, ik vraag de een en de ander: Bent u wedergeboren? Bent u bekeerde bent u heilig? Hebt u de Vader en de Zoon? En niet alleen ik vraag het, het eigen hart vraagt het.

De mens zou willen antwoorden; maar op eens komt een heirleger van zonden en twijfelingen aanrukken, de duivel is hun aanvoerder; de dood dreigt van alle kanten. Hoe ellendig gevoelt zich de mens! Nu een Christen, dan weer niet; nu een kind Gods, dan weer niet! Of ik het ben, ik kan er niet naar vragen; dit is wel zeker: ik heb het er niet naar gemaakt! God is zo groot, zo heerlijk, zo heilig, zo rechtvaardig, en ik ben als het vat, dat Petrus tot zich zag neerdalen, gelijk een groot linnen laken, hetwelk vol was van onreine viervoetige en kruipende dieren. Kan nu zo'n vat te gelijktijd de Vader en de Zoon in zich hebben? Kan de hoogverhevene, heerlijke en heilige God hier in mij waarlijk Zijn beloften vervuld hebben: "Ik zal in hen wonen, en Ik zal hun God zijn?"

Antwoord. Nu ja, God heiligt alles door Zijn tegenwoordigheid.

Maar zou het nu waarlijk waar zijn, dat Hij naar zijn Godheid, Majesteit, genade en Geest bij mij is, zodat ik Hem heb, de volzalige God, als mijn Man, mijn Heiland, Goël en Verlosser? Hoe zal, hoe kan ik mij daarop verlaten bij het gezicht van mijn ellende, bij de angst mijner ziel, bij het gezicht des doods en terwijl ik een inwendige afkeer en weerzin heb van mijn ontbinding en van de grafkuil?

Antwoord. Het Woord alleen kan u zeker doen zijn. Wanneer de Heere Zijn woord geeft, zo geeft Hij Zichzelf. Gelijk een bruidegom alleen door het jawoord verzekerd wordt, dat hij de bruid heeft, zo wordt de ziel verzekerd door het Woord, dat zij de Vader en de Zoon heeft. En gelijk de bruid eerst dan zich aan haar bruidegom geeft, wanneer zij het jawoord hem schenkt, zodat de bruidegom in het jawoord zijn beminde bruid verkrijgt, zo geeft Zich God, wanneer Hij Zijn woord geeft, zo heeft de ziel Hem in het Woord. Dat moet u duidelijk zijn; evenals het u duidelijk moet zijn, dat Christus ten tijde van David in de wereld ingebracht werd (gelijk Paulus dat getuigt) telkens, wanneer David deze of gene Psalm, waarin hij van Christus profeteerde, in de wereld deed weergalmen. (Zie Hebr. 1: 6; 10: 5)

Bevinden Zich dan de Vader en de Zoon in het Woord?

Antwoord. Nee, Zij bevinden Zich niet in het Woord, maar Zij zijn op geen andere wijze voor ons te verkrijgen, te hebben; op geen andere wijze zijn Zij aan te grijpen, op geen andere wijze vast te houden; Zij schenken de genade Hunner gemeenschap met de mens op geen andere wijze dan zo, dat dit geschiede door het Woord. De openbaring, de mededeling Hunner genade, de genadige tegenwoordigheid en inwoning, de bedekking der genade, de bekleeding met barmhartigheid, de omhanging met heiligheid geschiedt alles alleen door het Woord. en dit Woord hebben wij te geloven, dat is Gods wil; en aan dit Woord mogen wij ons toevertrouwen met lichaam en ziel, voor tijd en eeuwigheid, omdat het zo Gods wil is. "Zalig zijn zij, die niet zullen gezien hebben en nochtans zullen geloofd hebben!" Zo staat er geschreven. (Joh. 20:29)

"Maar nu dit Woord te geloven, daar komt het juist op aan, dat kan ik niet", zal menigeen tegenwerpen.

Antwoord. Nu ja, wie dat ook kan, zal wel niet meer dan een historisch geloof hebben, waarmee hij zichzelf zal geholpen hebben, weswege ook bij al zijn geloof het werk niet deugen zal. Hier is echter geen spraak van een "kunnen" van de zijde des mensen, maar van een "mogen" van de zijde Gods en van een "moeten" van de zijde des mensen. Is het een mens alleen te doen om zalig te worden, dat is, om de gaven, zo zal hij kunnen geloven, of wel zich het geloof opdringen; is het hem echter te doen om de

Vader en de Zoon, is het hem te doen om God, dat hij God hebbe, omdat hij alleen in God voor de eeuwigheid kan rusten, zo zal hij moeten geloven; de nood zal hem dringen. Een oprecht mens, wie het om God te doen is, wie het om de Personen gaat en niet om de gaven, verliest ten laatste alles, zelfs zijn oprechtheid. Wat blijft hem over? Wat zal hem oprichten? Alleen dit éne: "Er staat geschreven"; en alleen op dit éne: "Er staat geschreven", wil ik de geest geven. Alleen met het "Er staat geschreven" sloeg de overste Leidsman en Voleinder des geloofs de verzoeker driemaal af, zodat hij van Hem week; en aan het kruis, waar Hij de vader der leugen overwonnen en ontmaskerd heeft, die dengene, die op de rechte weg is, gedurig toefluistert: "U misleidt zo uzelf, u zult zo bedrogen uitkomen, u zult God tegen u hebben, als u niets anders, niets meer kunt tonen", aan het kruis stierf Hij zonder iets te zien, nadat Hij geroepen had: " Het is volbracht", met de woorden van de 31ste Psalm in het hart en op de lippen: "*Vader! Ik beveel Mijn geest in Uw handen.*"

Van welk Woord nu is het, dat ik spreek? Ik spreek van het Woord, dat aan een zondaar troost geeft, aan een zondaar, wie het om verlossing van Zijn zonden te doen is, wie het gaat om het recht der Wet, om het houden der geboden Gods veelmeer nog dan om zijn eigen zaligheid; maar ach, hij weet niet hoe daartoe te geraken. Ik spreek van een Woord, dat een ellendigen mens, die naar Boven opzucht: "Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?" vertroost, een ellendigen mens, die genade moet gevonden hebben in de ogen Gods, anders komt hij om; een mens, die God, de God des levens, tot zijn heil en deel begeert, die zich moet bevonden weten in de gemeenschap met de Vader en de Zoon, die de Vader en de Zoon moet hebben, opdat hij voor eeuwig verlost, eeuwig bij zijn Heiland in het Paradijs moge zijn, om Hem in gerechtigheid te aanschouwen en gedurig verzadigd te worden met Zijn Beeld. (Psalm 17:15)

Hoe heet het Woord, dat alleen hem een eeuwige troost kan geven, troost in het leven, troost in het sterven? Het heet: *de leer van Christus.*

Dat toch een ieder van ons in de ure van angst en benauwdheid naga, wat de leer van Christus in zich bevat, opdat hij daarin moge blijven, en dan zal hij spoedig bij zichzelf gewaarworden, dat wie in deze leer is en in deze leer blijft, juist in deze leer in waarheid de Vader en de Zoon heeft; dat de zodanige zich in waarheid in de gemeenschap met de Vader en de Zoon bevindt, zodat hij; de wezenlijkheid daarvan en de zekerheid, dat hij de Vader en de Zoon heeft, indien hij in de leer van Christus is en blijft, nimmermeer te zoeken heeft in hetgeen hij in zichzelf vindt, maar in de leer van Christus.

Of wel, wat bevat deze leer in zich? O, zij bevat de zee der volzaligheid Gods, de zee der liefde des Vaders, der genade van Jezus Christus, een zee zonder begin of einde, in wier diepte al onze zonden geworpen zijn, en in wier midden, op een eeuwige rots, een stad ligt, hoger dan al wat hoog genoemd kan worden, een stad, die verblijd wordt door de beekjes der rivier, en in wier midden de Allerhoogste zijn woning heeft. (Psalm 46)

Johannes geeft het in weinige woorden te verstaan, wat deze leer bevat. Jezus Christus, zo schrijft hij, is een in het vlees Gekomene. (1 Joh. 4: 2) Dat is de leer, en wie zich in deze leer bevindt, wie in deze leer blijft, die heeft de Vader en de Zoon, die is heilig door de genadige tegenwoordigheid van deze hoge genadige Personen, Die bij hem woning gemaakt hebben, die is een woonstede Gods in de Geest.

Mijn Broeders, verneemt, hoe het in de hemel met onze zaak gesteld is! Door de ongehoorzaamheid van één mens zijn wij zondaars geworden, zijn wij van God, Die ons leven is, vervreemd; door de gehoorzaamheid van Één zijn wij tot rechtvaardigen gesteld geworden. De Zoon van God Zelf is gekomen, gezonden zijnde van de Vader, en omdat Hij gehoorzaam is geworden tot de dood des kruises, heeft Hij onze verzoening met God teweeggebracht. nu wil de Vader ons aanzien in Zijn Zoon als zijn lieve kinderen, als Zijn heiligen en uitverkorenen. Zonde, schuld en straf, alles kwam op Zijn eigen Kind; op Hem heeft God van onze aller ongerechtigheid doen aanlopen; een vloek werd Hij voor ons, en voor ons ging Hij in de dood. Zo is dan vloek en verdoemenis weggenomen, en hebben wij in Christus gerechtigheid, heiligheid, genade en het eeuwige leven. Christus is de onze, de onze is ook de Vader in de hemel. Maar toen wij van God afvielen, werden wij "vlees"; "vlees", welks aanzijn of bestaan, hoeveel te meer welks denken en doen ten een male boos is en "zonde" tegen de eeuwige Geest. In zulk vlees nu kwam Hij, Die heilig en onschuldig is en was, Die geen zonde gekend heeft; in zulk vlees heeft Hij desniettemin, door de eeuwige Geest ons en alle dingen tot God wedergebracht. Door de genadige toerekening der rechtvaardigheid, welke God aan het geloof toerekent, zijn wij in Christus niet meer in het vlees, maar in de Geest. Zo staat de zaak met ons voor Gods genadetroon, zo anders de Geest van Christus in ons is.

Evenwel, daarvan afgezien, zijn wij nog in het vlees, zijn wij vleeselijk, onder de zonde verkocht; en nochtans is er een rechtvaardigheid des levens aanwezig door Jezus Christus, onze Heere, en wij hebben vergunning, recht en bevoegdheid om te geloven, dat wij met Christus zullen leven, dat wij heilig en Gode aangenaam zijn, in weerwil van al het tegenstrijdige. Ja, het vlees-zijn met al wat daaruit voortkomt, dood, duivel en nood, toorn, vloek en verdoemenis, de gehele ellende, die wij dag aan dag gewaarworden, dit alles zal aan ons niets hebben, zal over ons niet heersen, ons niet overwinnen, wanneer wij als genadelozen genade geloven, als onrechtvaardiger gerechtigheid geloven, als doden eeuwig leven geloven, als machtelozen kracht geloven, als onwaardigen aan barmhartigheid vasthouden; want immers ons gehele vlees-zijn, met al wat daarmee verbonden is, alsmede alle machten zijn aan Christus onderworpen, Die door eeuwige Geest in het vlees alles weer terechtgebracht heeft. Het komt er dus op aan, dat wij geloven, zonder te zien, ons als zondaars aan Christus houden. Want naar het Evangelie is dat van nu aan zonde en overtreding, wanneer wij ons verbeelden nog wat te zijn, nog wat te kunnen en te moeten; en dat is naar het Evangelie heiligheid, wanneer wij in waarheid geloven: "Ik ben dwaas en onverstandig, Christus echter is mijn Leraar, dus: naar zijn leer zal het gaan! Ik ben onrein, Christus echter is mijn zonde en mijn Hogepriester; Hij ging voor mij in het Heiligdom en heeft een eeuwige verlossing teweeggebracht, zo ben ik nochtans heilig; ik kan mezelf niet bewaren, mij niet tegen mijn vijanden verdedigen; Christus echter is mijn Koning, daarom zing ik van overwinning zelfs in het midden van het leger der vijanden; zij kunnen mij allegaar niet houden; allen, die mijn ziel zoeken, moeten mij loslaten.

Een woordje uit het grote Boek der leer van Christus! Wie gaf deze leer? De Heilige Geest. Zijn dat woorden van een mens? Kan zo iets gezegd worden, tenzij dat God het is, die het zegt? is niet God bij deze woorden? Zijn niet de Vader en de Zoon tegenwoordig, waar deze woorden geschreven staan, waar zij gesproken, waar zij gelezen worden? Welzalig gij, die in deze leer uw toevlucht zoekt, in deze leer bevonden wordt en in deze leer blijft! U hebt de Vader en de Zoon.

Veel zijn de gevaren, om zo ver verleid te worden, dat men geen God meer heeft. De hovaardige geestelijkheid des duivels leert de mensen, dat het nog eerst uit de hemel of uit de afgrond komen moet; de voor God verootmoedigde echter zal het kunnen aannemen, dat, waar hij het woord heeft: "Christus Jezus is in de wereld gekomen, om de zondaren zalig te maken", hij ook de Vader en de Zoon heeft; en wie daarbij blijft, diens weg gaat wel door de diepte, maar aan het einde staan zijn voeten toch in de poorten van Jeruzalem, en ... hij ziet Rome opgegaan in rook! Zo is hij dan staande gebleven in het eeuwig-blijvend Woord des Heeren, terwijl alle anderen gevallen zijn, omdat hun de leer van Christus niet genoegzaam was.

AMEN.

120. 2 Johannes: 9

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 8 Juli 1849, 's voormiddags. Gezongen: Lied 157:4-9 (in de Duitse uitgave: Vers 4, 6 7 en 9) Lied 69:1, Lied 158: 4--5. (Zie het Naschrift, blz. 493) Zij verschenen, in het Nederduits vertaald, 1855 in de eerste uitgave der Twaalf Twaalfallen Leerredenen" en wel als No. 11 in het 85ste Twaalfal. In het Hoogduits zag zij het licht]849 in de verzameling Leerredenen "Licht und Recht", 7. Heft, 2. Predigt. --- Des avonds werd gezongen (naar het Manuscript van Dr. K) Psalm 100 en Psalm 105:5 of Psalm 50: 5 of 6.

Tekst: 2 JOHANNES:9.

"Een ieder, die overtreedt, en niet blijft in de leer van Christus die heeft God niet; die in de leer van Christus blijft, deze heeft beiden, den Vader en den Zoon."

Geliefden!

In deze ure wens ik u, nog meer bepaald, het een en ander aangaande de leer van Christus voor te houden. Dit zeg ik u allereerst van deze leer, dat zij een levende leer is; van haar is het, dat een Apostel getuigt: "Het Woord Gods is levend en krachtig, en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard, en gaat door tot de verdeling der ziel en des geestes en der samenvoegselen en des mergs, en is een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten, en daar is geen schepsel onzichtbaar voor hem; maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de ogen Desgenen, met wie wij te doen hebben." (Hebr. 4:10 13) Daarom vraagt ook de Heere bij Jeremia, waar Hij de profeten, die leugens profeteerden, overhoop werpt: "Zou zich iemand in verborgen plaatsen kunnen verbergen, dat Ik hem niet zou zien? spreekt de Heere. Vervul Ik niet de hemel en de aarde? spreekt de Heere. Is Mijn Woord niet zo, als een vuur? spreekt de Heere; en als een hamer, die een steenrots te morzel slaat?" (Jeremia 23:24, 29) Ja, een levende leer is de leer van Christus. Immers overtuigt de Heilige Geest de wereld van zonde en van gerechtigheid en van oordeel (Joh. 16: 8), en handhaaft Hij juist in zodanige overtuiging de waarheid, de volkomen betrouwbaarheid en de heerlijkheid van de leer van Christus in de gewetens van alle mensen.

De leer van Christus, hoe ook verdacht gemaakt, hoe ook miskend en verworpen, hoe ook bespot en gesmaad, hoe ook als gevaarlijk en verderfelijk gebrandmerkt, zodat een gehele wereld, zij moge nu vroom zijn in zichzelf of goddeloos, de getuigen dier leer als "zondaren" veroordeelt (Rom. 3: 7) en Als zulken, die de mensen aanraden, dat zij God zullen dienen tegen de Wet" (Hand. 18:13) en haar belijders kentekent als "een sekte, die overal tegengesproken wordt" (Hand. 28: 22), zij wordt nochtans gerechtvaardigd en zal gerechtvaardigd blijven door de eeuwige Geest als een kracht Gods tot zaligheid van allen, die haar geloven.

De leer van Christus is het Evangelie van de Zoon van God, de Kracht (Macht) Gods en de Wijsheid Gods; het is het Woord des kruises, een dwaasheid weliswaar dengenen, die verloren gaan, maar voor ons, die behouden (zalig) worden, is het een kracht Gods (1 Kor. 1:18), is het dat, wat God kan en vermag, om ons verlost te hebben. Daarom zal deze leer zich wel altijd blijven betonen als een levende leer, van het éne einde der aarde tot het andere, overal waar nog een arm zondaar gevonden wordt, wie het om gerechtigheid, om waarheid in het binnenste voor God, om de

verborgen wijsheid te doen is. en ik weet het, dat, zo min als ik tot hiertoe ben beschaamd geworden met deze leer, ik voortaan evenmin met haar beschaamd zal uitkomen, en dat ook u er niet mede te schande zult worden, indien u met een waarachtig voornemen des harten in deze leer blijft.

De leer van Christus is in de christelijke wereld onbekend geworden; aan ulieden heeft de Heere ze bekend gemaakt. De tijd is kort; de afval van Christus neemt op een schrikbarende wijze toe; de mens der zonde, de zoon des verderfs, heeft zich gezet in de tempel Gods, zichzelf uitgevende alsof hij God ware. (2 Thess. 2: 3, 4) Welaan dan, laat ons de Heere aanroepen, dat Hij ons het rechte verstand geve van Zijn leer, en Hij ons in dezelve verzegele door Zijn Heilige Geest, opdat wij in deze leer onstraffelijk bevonden mogen worden, als Hij komen zal.

Die in de leer van Christus blijft, deze heeft beiden, de Vader en de Zoon, getuigt de Apostel Johannes; en wederom: Een iegelijk, Die overtreedt en niet blijft in de leer van Christus, die heeft God niet (die heeft geen God)

Het is duidelijk, dat deze Zendbrief een waarschuwing is voor verleiding. Toen Johannes deze Brief schreef, droeg hij het nameloze leed met zich om, dat ook Paulus in zich omdroeg, toen hij aan de Korinthiërs schreef: "Ik ben ijverig over u met een ijver Gods, want ik heb ulieden toebereid, om u als een reine maagd één man voor te stellen, namelijk Christus. Doch ik vrees, dat niet enigszins, gelijk de slang Eva door haar arglistigheid bedrogen heeft, zo Uw zinnen bedorven worden, om af te wijken van de eenvoudigheid, die in Christus is"; toen hij er over klaagde, dat zij oor en hart leenden aan een anderen Jezus, die hij hun niet gepredikt, aan een anderen geest, die zij niet ontvangen hadden, en aan een ander evangelie, dat zij niet aangenomen hadden. (2 Kor. 11: 2-4) Deswege schrijft hij ook aan hen: "En wij, als medearbeidende, bidden u ook, dat u de genade Gods niet te vergeefs moogt ontvangen hebben." (2 Kor. 6: 1)

De aanzienlijke vrouwe, aan wie Johannes schreef, was ook in gevaar; zij stond op het punt, haar zinnen te laten verleiden, om af te wijken van de eenvoudigheid, die in Christus is, of wel, zij was reeds met haar hart tot een ander evangelie overgebracht. Dit zien wij uit vers 8, waar de Apostel schrijft: "Zie toe voor uzelve, dat wij niet verliezen hetgeen wij gearbeid hebben, maar een volle -loon ontvangen." Met de grootste tederheid en hoge ernst der liefde waarschuwt hij deze vrouw, of roept haar terug van de weg des verderfs. en daar de liefde alle dingen hoopt, zo schrijft hij: "Om der waarheid wil, die in ons blijft en met ons zal zijn in eeuwigheid: genade, barmhartigheid, vrede zij met ulieden." (Vers 2, 3) zo doet hier Johannes, evenals de Apostel Paulus, waar hij aan de Hebreeën schrijft: "Maar, Geliefden, wij ver zekere ons van u betere dingen, en met de zaligheid gevoegd." (Hebr. 6: 9)

Waarschijnlijk had Johannes van de zuster van deze aanzienlijke vrouwe vernomen, hoe het met haar gesteld was, en nu roept hij haar wakker door middel van het gezonde geloof harer kinderen en der kinderen harer zuster, opdat zij toch wél zou weten, van welk heil en van welke heerlijke uitzichten zij zich had laten afbrengen.

Opdat zij zich nu niet mocht laten imponeren door enig eerwaardig uiterlijk der verleiders en zich niet onder hun macht en hun invloed zou laten brengen, noemt hij zich "de ouderling" (Vers 1.) opdat zij toch wel versta, dat zijn hoge jaren en ondervinding ook iets betekenden, en dat, indien anderen in aanzien waren hij er dan nog veelmeer aanspraak op maken kon, daar hij aan haar en aan de gehele Gemeente niet anders dan trouw en liefde had bewezen. en opdat zij nu met beslistheid zou

handelen, en zij voor alle gevaar der gemeenschap met de verleiders zou beveiligd zijn, verbiedt hij haar (in vers 10) aan de verleiders zulke maatschappelijke plichtplegingen of burgerlijke beleefdheden te betonen als vooral naar de Oosterse zeden niet zonder vriendschapsbetuigingen konden bewezen worden.

Waarheid en liefde, dat is het, wat de verleiders het meest in de mond hebben; vandaar, dat hij het haar tot vijfmalen toe geeft te verstaan, dat de waarheid alleen te vinden is in de gemeenschap der Apostelen en dergenen, die het met hen houden; en dat hij van de oude waarheid geen haarbreed afgeweken was, weswege hij dan ook schrijft, dat hij niet met een nieuw gebod komt, gelijk de verleiders doen, die met nieuwe geboden, met "gebod op gebod", komen, maar dat hij haar het oude voorhoudt, dat de ganse Gemeente van de beginne af aan gehad heeft; en dat de liefde daarin bestaat, dat zij in de ware leer én in de gemeenschap met de broeders blijve; want daar is de gemeenschap met de Vader en de Zoon, en wordt het gebod der liefde van God en van de naasten vervuld.

Teder gedraagt de Apostel zich jegens deze vrouw; hij bidt haar (Vers 5), terwijl hij haar had kunnen bevelen of haar geheel had kunnen terneerslaan; maar zeer nadrukkelijk en met scherpe woorden spreekt hij het ook uit, dat wie in de leer van Christus niet blijft, God niet heeft; hij noemt in de gestrengheid der liefde, welke haat die de Heere haten, de verleiders bij hun rechten naam, doch de vrouw zelve, aan wie hij schrijft, noemt hij een uitverkorene, omdat de leer van Christus tot haar gekomen en door haar erkend was geworden, en haar zuster noemt hij eveneens een uitverkorene, omdat zij in de genade stond, en omdat hij verhoeden wilde, dat bij de vrouw "enige wortel der bitterheid" (Hebr. 12:15) jegens haar zuster opkomen mocht. Hij belooft haar persoonlijk te zullen bezoeken, om dan alle bedenkingen en twijfelingen, die de verleiders tegen deze leer in haar hart geworpen hadden, door zijn tegenwoordigheid en door van mond tot mond met haar te spreken, bij haar weg te nemen. en met het woordje namen" spreekt hij zijn vertrouwen in de Heere uit, dat deze zijn korte zendbrief, bezegeld met veel verzuchtingen tot de Heere, vrucht voor de eeuwigheid zal gedragen hebben.

Dit zij in het kort gezegd over de betekenis van deze gouden Epistel. Wat nu de toepassing op ons aangaat, zo meen ik, dat wij voor alle dingen hebben acht te geven op het Apostolische woord "leer", en wel: "*leer van Christus.*"

In de leer ligt het volgende leven. De jongen, het meisje wordt in de leer gedaan; zij moeten onderwijs ontvangen in enig vak, ambacht, bedrijf of handwerk, om later daarvan te leven, of als zij eenmaal een huishouding inrichten, die, onafhankelijk van anderen, te kunnen staande houden. Wie in zijn vak niet goed onderwezen is, die zal het hem toevertrouwde werk niet goed leveren; en wie het huishouden niet kent, bij die zal orde en netheid ontbreken, hij zal tot gebrek komen; en wie zich niet houdt bij hetgeen, waarin hij goed is onderwezen, wie in hetgeen hij geleerd heeft, niet blijft, die brengt niets goeds tot stand. Dit weten wij van de dingen van dit tijdelijk leven.

Er bestaat echter ook een leer, door welke men geleerd wordt de Heere te vrezen, dat is: met een goed geweten voor Gods Aangezicht te wandelen en zo onberispelijk voor Hem bevonden te worden in zijn toekomst; of wel een leer, waarin men onderwezen wordt, om getroost te leven en zalig te sterven; een leer, vol van beloften voor het tegenwoordige en het toekomstige leven.

Deze leer heet "de leer van Christus", en het heeft de Heere behaagd het onderwijs daarin niet door engelen, maar door mensen aan ons te laten geven, door mensen weliswaar van gelijke bewegingen als de anderen, maar die bekeerd zijn geworden om ook anderen te bekeren. Daarom heeft ook de hoofdman Cornelius (zie Handelingen 10) niet van de engel, die hem verschenen, de woorden van de weg der zaligheid vernomen, maar aldus sprak de engel tot hem: "Ontbied Simon, die toegenaamd wordt Petrus, deze zal u zeggen wat u doen moet"; daarom zeiden ook de afgezonden tot Petrus: "Hij is vermaand van een heiligen engel, dat hij u zou ontbieden te zijnen huize, en dat hij van u woorden der zaligheid zou horen."

De Apostelen zijn in de Heilige Geest er van overtuigd geweest, dat zij niet van noch door mensen gezonden waren, maar door Jezus Christus en God de Vader. Zij wisten dan, dat zij een leer verkondigden, welke de Heilige Geest hen geleerd had, dat zij het onderwijs in die leer gaven met woorden, die de Heilige Geest hen ook geleerd had. en aangezien het een leer was niet van deze vergankelijke tijd, maar een levende en levendmakende leer uit het hart Gods, daarom konden zij niet anders dan zij dit betuigen: Blijft in deze leer, zoals wij ze u geleerd hebben, dan zult gij zalig worden, dan blijft gij in God, en God in u, dan hebt gij de Vader en de Zoon.

Vandaar verwijzen zij ook hun discipelen steeds naar het onderwijs, dat zij hun gegeven hadden; gelijk Johannes dat doet zowel in deze als in de eerste Zendbrief; zo Lukas in het begin van Zijn Evangelie (Hoofdstuk 1:4; en Paulus in de eerste Brief aan de Korinthiërs (Hoofdstuk 15: 1), in de Brief aan de Galaten (Hoofd. 1: 8), aan de Filippensen (Hoofdstuk 3:1), in de Brief aan de Hebreëen (Hoofdstuk 2: 1 en 3) en verder overal; zo ook Petrus in zijnen tweede Brief (Hoofdstuk 1:15, 16).

Aan het onderwijs, aan de leer, aan het Woord hechten allen, die overgeestelijk zijn, weinig waarde; zij bewegen zich in schijnbare ootmoedigheid, in een toverhemel van eigenwillige geestelijkheid, zij roepen: "geest, geest!" en bedienen zich slechts van het Woord, zoals de duivel er zich van bedient en steeds bediend heeft, zodat hun geest en geestelijk bestaan de hoogste macht vertegenwoordigt; daarentegen heeft het Woord of de leer bij hen slechts een ondergeschikte macht, dat is eigenlijk gezegd: heeft volstrekt geen macht. Onze Heere echter zegt: "Indien gij in Mij blijft, en Mijn woorden in u blijven", en wederom: "Indien gij Mijn geboden bewaart, zo zult gij in Mijn liefde blijven", en de Apostel Paulus: "Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods"; en daarom betuigt ook de Apostel Johannes: "Die in de leer van Christus blijft, deze heeft beiden, den Vader en de Zoon."

Wat nu de leer van Christus is, dat geeft de Apostel Johannes in weinige woorden te verstaan, als hij in het 7de vers van deze Brief schrijft: "Veel verleiders zijn er in de wereld gekomen, die niet belijden, dat Jezus Christus in het vlees gekomen is."

Zo is dan, volgens hem, dit de leer van Christus: dat Jezus Christus een in het vlees gekomen is, zoals wij dit ook zien uit zijnen eerste Brief, hoofdstuk 4:2 en 3: "Hieraan kent u de Geest van God: alle geest, die belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, die is uit God; en alle geest, die niet belijdt, dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, die is uit God niet, maar dit is de geest van de antichrist, welke geest u gehoord hebt, dat komen zal, en is nu alreeds in de wereld."

Wat heeft hij daarmee willen zeggen?

Hetgeen de apostel zegt: Hoe zult gij ontvloden, indien wij op *zo grote zaligheid* geen acht nemen? Dewelke begonnen zijnde verkondigd te worden door de Heere; aan ons

bevestigd is geworden van degenen, die Hem gehoord hebben." Zo zegt ook Petrus: (2 Petrus 1:15, 16) "Ik zal ook naarstigheid doen bij alle gelegenheid, dat u na Mijn uitgang moogt van deze dingen gedachtenis hebben want wij zijn geen kunstig verdichte fabelen nagevolgd, als wij u bekend gemaakt hebben de kracht en toekomst onzes Heeren Jezus Christus, maar wij zijn aanschouwers geweest van Zijn Majesteit."

Men is algemeen van mening, dat Johannes zulke verleiders heeft aangeduid, die voorgeven, dat Jezus Christus niet een ware menselijke natuur uit het vlees en bloed der maagd Maria aangenomen heeft, maar een schijnlichaam. indien deze verleiders met zo'n ongerijmde ketterij waren voor de dag gekomen, ik laat het aan Uw eigen nadenken over, of al die geliefden, aan welke Johannes deze drie Brieven schreef, bij de zalving, die in hen was, door zo'n leugenleer hadden betoverd kunnen worden, en of de Heilige Geest het wel der moeite waardig zou geacht hebben, tegen zulke dwaasheid te waarschuwen. Dat overigens de leer der verleiders in de grond der zaak hierop neerkwam, is wat anders.

Wanneer deze uitdrukking: "Jezus Christus is Een in het vlees Gekomene" alleen betekent: "Jezus Christus is in waarheid door een maagd ontvangen en geboren geworden", dan zijn allen, die dat belijden, uit God geboren; want de Apostel schrijft in de eerste Brief, hoofdstuk 4: 2: "Alle geest, die belijdt, dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, die is uit God." Omdat echter de Schrift niet kan gebroken worden, als zou zij destijds iets gezegd hebben, wat thans naar Geest en waarheid niet meer geldend zou zijn; en omdat de ondervinding het steeds geleerd heeft, dat waarlijk niet allen uit God zijn, die belijden, dat Jezus Christus uit de maagd geboren is, als een waarachtig mens, men denke slechts aan de pauselijke kerk, zo moet Johannes ongetwijfeld nog iets meer daaronder verstaan hebben.

De Apostel Johannes heeft dan ook niet alleen willen zeggen, dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, zoals LUTHER vertaald heeft, maar heeft ook daarmee willen te kennen geven, in welke toestand Jezus Christus hier geweest is, toen Hij uit de maagd Maria geboren werd, en in welke toestand Jezus Christus alles voor ons gedaan en geleden heeft. Als Johannes zegt, dat Jezus Christus gekomen is, zo geeft hij daarmee te verstaan, dat Hij tevoren bij de Vader was en van de Vader gekomen is, en bewijst zo zijn eeuwige Godheid, da Hij Gods Zoon is, dat is eenswezens met de Vader; en wederom, als hij schrijft, dat Hij gekozene is, zo geeft hij daarmee te verstaan, dat Jezus Christus een waarachtig mens is geweest, van dezelfde natuur als wij. Wanneer hij echter daarbij voegt "in het vlees", zo wijst hij daarmee de toestand aan, waarin Jezus Christus hier op aarde was, en waarin Hij alles gedaan en geleden heeft. Deze toestand noemt hij "vlees"; de verleiders nu hebben Jezus Christus wel beleden, maar hebben miskend, in welke toestand Hij hier op aarde geweest is.

- "Vlees" wordt genoemd de mens geheel en al, zoals hij door zijn moedwillige ongehoorzaamheid, door verleiding des duivels, uit het Woord Gods uitgevallen is, doordat hij Gods gebod overtreden heeft en zo van God, in wie hij zijn leven had, geheel vervreemd is geworden, en nu daarheen gaat als zonde, beladen met de vloek, ter prooi aan dien, die het geweld des doods heeft, ganselijk buiten staat, Gode te behagen of zijn Wet te vervullen en zich trots al het tegenstrijdige aan God te houden; prijsgegeven aan elke inwerking van alle zichtbare en onzichtbare machten, welke tegen de levende God strijdvoeren. Dat Jezus Christus in zulk vlees gekomen is, erkennen en beleden de veel verleiders niet, die ten tijde van

Johannes in de wereld gekomen waren. U, mijn Geliefden, hebt in dit woord Gods het kenteken ontvangen, wie de verleider en antichrist is, te weten degene, die zulks niet belijdt.

- Vlees heet ook bij God *zonde*, en zijn inwendig bestaan, bedenken en doen heet bij God ook zonde. Dat Jezus Christus in zulk vlees gekomen is, getuigt de Apostel Paulus ook, waar hij schrijft: "God heeft Hem zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem" (2 Kor. 5:21); en wederom: "Christus is een vloek geworden voor ons" (Gal. 3:13); en zo lezen wij ook: "Hij moest in alles de broederen gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hogepriester zou zijn in de dingen, die bij God te doen waren, om de zonden des volks te verzoenen; want in hetgeen Hij Zelf, verzocht zijnde, geleden heeft, kan Hij dengenen, die verzocht worden, te hulp komen" (Hebr. 2:17, 18).

Hoe waarachtig het is, dat Jezus Christus in zulk vlees gekomen is, zien wij nog, onder anderen, uit drie Psalmen.

- Vooreerst uit de 40ste Psalm, waar wij de Heere horen klagen (in het 13de vers): "Mijn ongerechtigheden hebben Mij aangegrepen, dat Ik niet heb kunnen zien; zij zijn menigvuldiger dan de haar Mijns hoofds." En dat Christus in deze Psalm spreekt, zal ik wel niet behoeven te bewijzen; wij zien dit uit de Verzen 7, 8 en 9.
- En zo bidt onze Heere in de 41ste Psalm (want dat Hij het is, Die daar bidt, zien wij uit het 10de vers): "Ik zeide: o Heere! wees Mij genadig, genees Mijn ziel, want Ik heb tegen U gezondigd."
- Zo ook horen wij de Heere in de 69ste Psalm spreken (wij zien daar weer uit het 10de vers, dat het onze Heere is, Die in deze Psalm spreekt): "O God, Gij weet van Mijn dwaasheid, en Mijn schulden zijn voor u niet verborgen."

Evenzeer als ik wel weet, dat de hogepriesters en schriftgeleerden *Mijn Heere*, ofschoon zij het weten konden, dat Hij van de doden opgestaan was, *een verleider* noemden, opdat zij het loon hunner verleiding mochten behouden (Matth. 27: 63), zo weet ik evengoed, dat de antichrist aan mij geen betere naam geeft, omdat ik deze oude waarheid tot uw eeuwige troost weer onder u verkondig.

Maar het Woord Gods is een tweesnijdend zwaard. Dengene dan, die in deze leer een oorzaak mochten menen te vinden voor het vlees, hetwelk de ketterij liefheeft, om aan de zonde de teugel te kunnen vieren, hun worde het voorgehouden, dat Jezus Christus daarom toch geen zondaar is geweest; want Hij werd door de werking des Heiligen Geestes en de overschaduwing des Allerhoogsten uit Maria, de maagd, geboren (Luc. 1: 35), en daarom door de engel Gabriël "dat Heilige" genoemd; en de Vader getuigt van Hem: "Deze is Mijn Zoon, mijn Geliefde, in Denwelke Ik Mijn welbehagen heb." Hijzelf spreekt het uit; "Wie van u overtuigt Mij van zonde?" (Joh. 8:46.)

Ook schrijft de Apostel Paulus: "Die geen zonde gekend heeft" (2 Kor. 5:21) en wederom: "Hij is in alle dingen, gelijk als wij, verzocht geweest, (doch) zonder zonde" (Hebr. 4: 15); en net zo schrijft de Apostel Petrus: "Hij heeft geen zonde gedaan, en daar is geen bedrog in Zijn mond gevonden." (1 Petrus 2:22)

"Maar hierin ligt dan toch een tegenstrijdigheid", zal menigeen denken.

Ik antwoord daarop: Blijft dan een koning niet koning, wanneer hij zich in een armoedige woning begeeft en in de uiterlijke gedaante van de arme en ellendige onderdaan verschijnt, in volkomen gelijkheid met zo'n arme en met diens armoede? Is de koning dan niet arm en ellendig met de ellendige? Is hij dan niet waarachtig arm en ellendig voor de ellendige? Is desniettemin zodanige armoede en zo'n ellende voor

hem niet iets vreemds? Is hij nu daarom arm en ellendig van zichzelf, of is en blijft hij niet, ondanks dat alles, de machtige en grote koning? En wanneer hij nu met de ellendige middelen, die voorhanden zijn, door zijn wijsheid alles weer zo herstelt, dat al wat hij ter hand neemt, van het begin tot het einde, goed gelukt, niettegenstaande hem alle ding onder de handen schijnt afgebroken te worden, zal het dan niet openbaar worden, dat hij waarlijk voor de arme en ellendige arm en ellendig is geweest, en dat hij nochtans gebleven is geheel en al rijk van goedheid, en dat hij alles onberispelijk weer heeft daargesteld?

Nu , zo was onze grote Koning heilig van Zijn ontvangenis en geboorte af aan; zo heeft Hij volstrekt geen zonde gekend; zo deed Hij alles, zonder dat Hij zonde deed; zo kwam Hij als overwinnaar uit elke verzoening te voorschijn zonder zonde; zo stelde Hij alles zonder zonde weer in het recht, en zo is en was Hij nochtans een in het vlees Gekomene.

De gehele toestand, waarin de Heere Zich bevond, was onze toestand; die toestand was Hem vreemd en moest Hem vreemd blijven, niet alleen voor zover Hij Gods Zoon was, maar ook voor zover Hij mens was. Onze toestand was het, waarin Hij Zich bevond als onze Middelaar en Plaatsbekleder, als een Schuld- en Zoenoffer voor ons; en in deze zin staat geschreven: "Waarlijk, Hij heeft onze ziekten op Zich genomen en onze smarten heeft Hij gedragen; Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door zijn striemen is ons genezing geworden." en wederom: "De Heere heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen" (Jesaja 53: 4 - 6); en wederom: "Hij heeft Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen op het hout." (1 Petrus 2: 24)

Zo zijn het dan onze zonden, die de Heere gevoelt, wanneer Hij daarover in de Psalmen klaagt, onze zonden, welke Hij als het Lam Gods wegdraagt. Maar deze zonden heeft Hij in Zijn lichaam en in zijn ziel in haar ganse verschrikkelijke macht gevoeld, en daarbij de rechtvaardige toorn Gods tegen zulke zonden. En omdat Hij de Heilige Gods was, is juist voor Hem dat gevoel van deze zonden zoveel te verschrikkelijker geweest. Maar van welke zonden? Waren het de zonden van onkuisheid misschien, van nijd en moord, in één woord: van haat jegens God en de naaste? Geenszins. Dat noemen wij zonden, terwijl wij dat, wat dieper ligt, en waaruit alles, wat ons in het oog valt, voortspuit, weinig tellen. Het was het gehele "van God afgescheiden-zijn" en de volstreekte machteloosheid des vleses, om nochtans aan Gods raad ter zaligheid vast te houden, vast te houden aan Zijn woord en Zijn genadige wil, dat was het, wat Hij, in onze toestand zijnde en om onzenwil, doormaakte, bij het gevoel, dat Hij het op Zich genomen had, God wederom te verheerlijken op de aarde en het werk te voleindigen, waartoe de Vader Hem in de wereld gezonden had om te doen. Daarom lezen wij ook van Hem: dat Hij in de dagen Zijns vleses gebeden en smekingen tot Dengene, Die Hem uit de dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd heeft (Hebr. 5: 7). Zo heeft Hij dan het gehele dood-zijn van het vlees in Zijn vlees gevoeld, ten opzichte van God, Die ons leven is, ten opzichte van Zijnen wil, Zijn woord en Zijn raad, en heeft nochtans, ondanks deze dood, welke Hij, met al wat daaruit voortkomt, Zijn zonden noemde, het leven uit God, zonder zonde, ons wedergebracht, en is ons, die Hem gehoorzaam zijn, een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden. (Hebr. 5: 9)

Maar waarom beleden de verleiders deze waarheid niet? Omdat het hun niet ging om God en om gerechtigheid des levens, niet om het wandelen in Zijn geboden, maar de

buik was hun God, en zij zochten ijdele eer. deze verzonnen nu een ijdele leer, welke de mens, die naar gerechtigheid hongert, onbevredigd laat. Volgens hun leer was Jezus Christus weliswaar de Zaligmaker der wereld; maar: om het kwaad, dat in de wereld is, te bedwingen en te overwinnen, om de wereld en de zonde te overwinnen, was er iets meer nodig dan het geloof aan het Woord Gods; daarvoor moest de mens, zo leerden zij, zich een zekere geestelijkheid eigen maken, en door de kracht van zodanige geestelijkheid zich boven het kwaad verheffen en het boze overwinnen. Daartoe diende, volgens hen, bijzonder de besnijdenis. Zij namen daarbij de schijn aan van bijzonder geestelijk te zijn, wierpen alle schuld op het vlees dat is, op het lichaam.

Daarom moest het vlees door eigenwillige wandel ten onder gebracht worden. en omdat het vlees, gelijk zij het verstonden, zo slecht in hun ogen was, daarom kon Jezus Christus onmogelijk in zulk vlees gekomen zijn. Zij wilden het niet weten, dat zij zelf vlees waren, dat zij voor de Wet Gods vleeselijk waren en onder de zonde verkocht. Dat wilden zij daarom niet weten, omdat zij het recht der Wet niet in zich wilden vervuld hebben (Rom. 8: 4) Zij wilden niet in waarheid afstand gedaan hebben van de zonde en haar genot, want zij waren aardsgezind. Nu deden zij zich geveinsd voor als iets bijzonders te zijn, hielden de mensen allerlei geboden voor, en het einde van zo'n dweperij was gedurig geestelijke en lichamelijke echtbreuk en allerlei hoererij.

Laat dit echter de troost uit deze leer zijn voor u allen, die Gods Woord en zijn Wet boven alle dingen gekozen hebt, om daarnaar te wandelen en daarin te blijven; voor u allen, die het gevoelt, hoe onmogelijk het voor ons is, aan geloof alleen vast te houden; voor u, die de verschrikkelijke dood tegen het leven Gods in u gevoelt, die het diep beseft, welk een zwaar stuk het is, met nood en dood en verlorenheid voor ogen, nochtans in het Woord der eeuwige genade te blijven en daarin Gods raad te dienen, en die uzelf juist, omdat dit zo zwaar valt, bevindt aan een opene stad gelijk te zijn, waar al wat u schrik aanjaagt binnenstormt, om u het geloof te ontroven. Laat dit uw troost zijn: dat juist deze uw dood u niet zal verre houden van het leven, maar dat u nochtans aan eeuwige genade en ontferming moogt vasthouden; dat u mag hopen tegen hoop, dat u, hoezeer ook alles "nee" roept, "amen" zegt op het Evangelie van Christus, en daarop ge uw hoofd neerlegt, wanneer de dood komt; dat u ook met vol vertrouwen u daarop verlaat, hoe ook van zonde, duivel en wereld bestookt.

Want om uw onbekwaamheid tot al wat goed is zal de barmhartige Hogepriester u niet verdoemen. Hij toch heeft juist dat, wat de wortel en oorzaak der zonde is, voor ons en in onze plaats tot het uiterste toe geleden en Voorgestaan, heeft dat als 't ware uitgedronken, maar Hij heeft overwonnen, opdat wij door zijn onberispelijke overwinning nochtans het eeuwige leven hebben van de Vader door Hem, en opdat wij het ondervinden, hoe door Zijnen, door Hem ons verworvene Geest des geloofs, niettegenstaande dat wij "vlees" zijn, dat wij geheel van God af en vervreemd zijn en tot alles onbekwaam, Zijn woord nochtans alles in ons daarstelt wat Hem welgevallig is.

Onze lieve en getrouwe Heiland, de grote Herder van Zijn schapen, zende u van de Vader neer Zijn Heilige Geest, om deze dingen, waarin alleen de arme en ellendige zijn leven heeft, zo te verstaan, als zij naar Geest willen verstaan zijn, opdat u allen, verlost zijnde uit en bewaard zijnde voor de verderfelijke leer van de antichrist, des Heeren toekomst moogt verwachten met blijdschap en met een goed geweten, dat alleen in deze weg gereinigd wordt van dode werken! AMEN.